

Základní škola Jinočany, příspěvková organizace

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání zpracovaný podle RVP ZV

„Naše škola“

vydán 1. 9. 2018

č. j. 365/2018

Obsah:

- 1. Identifikační údaje**
 - 1.1. Název ŠVP**
 - 1.2. Předkladatel**
 - 1.3. Zřizovatel**
 - 1.4. Platnost dokumentu**
- 2. Charakteristika školy**
 - 2.1. Úplnost a velikost školy**
 - 2.2. Charakteristika pedagogického sboru**
 - 2.3. Charakteristika žáků**
 - 2.4. Dlouhodobé projekty**
 - 2.5. Spolupráce s rodiči a dalšími subjekty**
- 3. Charakteristika ŠVP**
 - 3.1. Obecné cíle ŠVP**
 - 3.2. Zaměření školy**
 - 3.2.1. Celkový rozvoj zdravé osobnosti žáka**
 - 3.2.2. Kompetence budoucnosti**
 - 3.2.3. Etika**
 - 3.2.4. Ekologická výchova**
 - 3.2.5. Autonomie učitele**
 - 3.3. Klíčové kompetence a vzdělávací strategie**
 - 3.3.1. Kompetence k učení**
 - 3.3.2. Kompetence k řešení problémů**
 - 3.3.3. Kompetence komunikativní**
 - 3.3.4. Kompetence sociální a personální**
 - 3.3.5. Kompetence občanské**
 - 3.3.6. Kompetence pracovní**
- 4. Vzdělávání žáků se ŠVP, žáků nadaných a mimořádně nadaných**
 - 4.1. Zabezpečení výuky žáků se ŠVP**
 - 4.2. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných**
- 5. Zařazení průřezových témat**
 - 5.1. Osobnostní a sociální výchova**
 - 5.2. Výchova demokratického občana**
 - 5.3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**
 - 5.4. Mltikulturní výchova**
 - 5.5. Environmentální výchova**
 - 5.6. Mediální výchova**
- 6. Učební plán**
 - 6.1. Vzdělávací oblasti**
 - 6.2. Orgnizace vyučování**
 - 6.3. Poznámky k učebnímu plánu**
 - 6.4. Učební plán- první stupeň**
 - 6.5. Učební plán- druhý stupeň**

- 7. Učební osnovy**
 - 7.1. Jazyk a jazyková komunikace**
 - 7.1.1. Český jazyk a literatura**
 - 7.1.1.1. Český jazyk a literatura- první stupeň**
 - 7.1.1.2. Český jazyk a literatura- druhý stupeň**
 - 7.1.2. Anglický jazyk**
 - 7.1.2.1. Anglický jazyk- první stupeň**
 - 7.1.2.2. Anglický jazyk- druhý stupeň**
 - 7.1.3. Další cizí jazyk**
 - 7.1.3.1. Německý jazyk- druhý stupeň**
 - 7.2. Matematika a její aplikace**
 - 7.2.1. Matematika**
 - 7.2.1.1. Matematika- první stupeň**
 - 7.2.1.2. Matematika- druhý stupeň**
 - 7.3. Informační a komunikační technologie**
 - 7.3.1. Informační a komunikační technologie**
 - 7.4. Člověk a jeho svět**
 - 7.4.1. Prvouka**
 - 7.4.2. Přírodověda**
 - 7.4.3. Vlastivěda**
 - 7.5. Člověk a společnost**
 - 7.5.1. Dějepis**
 - 7.5.2. Občanská výchova**
 - 7.6. Člověk a příroda**
 - 7.6.1. Fyzika**
 - 7.6.2. Chemie**
 - 7.6.3. Přírodopis**
 - 7.6.4. Zeměpis**
 - 7.7. Umění a kultura**
 - 7.7.1. Hudebně- dramatická výchova**
 - 7.7.2. Hudební výchova**
 - 7.7.2.1. Hudební výchova- první stupeň**
 - 7.7.2.2. Hudební výchova- druhý stupeň**
 - 7.7.3. Výtvarná výchova**
 - 7.7.3.1. Výtvarná výchova- první stupeň**
 - 7.7.3.2. Výtvarná výchova- druhý stupeň**
 - 7.8. Člověk a zdraví**
 - 7.8.1. Tělesná výchova**
 - 7.8.1.1. Tělesná výchova- první stupeň**
 - 7.8.1.2. Tělesná výchova- druhý stupeň**
 - 7.8.2. Výchova ke zdraví**
 - 7.9. Člověk a svět práce**
 - 7.9.1. Pracovní činnosti**
 - 7.9.1.1. Pracovní činnosti- první stupeň**

- 7.9.1.2. Pracovní činnosti- druhý stupeň
- 7.10. Doplnující vzdělávací obory
 - 7.10.1. Volitelný předmět- Cvičení z matematiky
 - 7.10.2. Volitelný předmět- Konverzace v anglickém jazyce
- 8. Školní vzdělávací program- školní družina
 - 8.1. Úvod
 - 8.2. Identifikační údaje
 - 8.3. Popis materiálních, personálních a ekonomických podmínek
 - 8.4. Bezpečnost práce
 - 8.5. Charakteristika ŠD
 - 8.5.1. Podmínky přijetí, vnitřní řád ŠD
 - 8.5.2. Délka vzdělávání
 - 8.5.3. Režim dne
 - 8.5.4. Cíle a formy vzdělávání
 - 8.6. Podmínky pro děti se speciálními potřebami
 - 8.7. Plán činnosti ŠD
 - 8.8. Evaluace ŠD

1. Identifikační údaje

1.1. Název ŠVP: Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
„Naše škola“

1.2. Předkladatel

název školy: Základní škola Jinočany, příspěvková organizace

adresa škola: Pražská 54, 252 25 Jinočany

jméno ředitele: Mgr. Iva Šreplová

kontakty: email: kancelář: info@skolajinocany.cz

ředitel: sreplova@skolajinocany.cz

tel. kancelář: 775582821

ředitel: 775582820

1.3. Zřizovatel

název: Obec Jinočany

adresa: Náměstí 5.května 19, 252 25 Jinočany

kontakty: email: jinocany@volny.cz

tel. zřizovatele: 257960009

1.4. Platnost dokumentu od:

datum: 1. 9. 2018

podpis ředitele:

razítko školy:

Koordinátor ŠVP: Mgr. Jaroslava Křenová

2. Charakteristika školy

2.1. Úplnost a velikost školy:

Základní škola Jinočany, příspěvková organizace, leží západně od Prahy. Od 1. 1. 2003 je škola příspěvkovou organizací, která v současné době sdružuje dvě součásti: základní školu a školní družinu.

Naše škola je plně organizovaná s 1. až 9. postupným ročníkem. Kapacita základní školy je 160 žáků, v posledních letech průměrně školu navštěvovalo přibližně 100 žáků. V každém ročníku je jedna samostatná třída, průměrná naplněnost třídy je 20 žáků.

Naše škola se nachází v centru obce. Výuka probíhá ve dvou budovách. Ve staré budově se učí žáci 2. stupně, v nové budově žáci 1. stupně. Výuka tělesné výchovy probíhá v sokolovně v ulici Sokolská (naše škola nemá vlastní tělocvičnu), v letním období probíhá výuka na školním hřišti.

Do naší školy dojíždí i žáci z okolních obcí – Zbuzany, Dobříč, Ořech, Chrást'any. V těchto obcích buď není žádná základní škola, nebo nemají plně organizovanou školu. Dopravní spojení mezi těmito obcemi je dobré.

Velká pozornost v naší škole je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uskutečňujeme formou individuální integrace do běžných tříd. Pro každého integrovaného žáka máme vypracovaný individuální vzdělávací plán nebo PLPP. Naše škola úzce spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou Králův Dvůr

Školní družina má tři oddělení a její kapacita je 85 žáků. Ve školní družině pracují tři vychovatelky. Vychovatelky pro žáky připravují bohatý program plný her, sportu, kultury a zábavy. Školní družinu přednostně navštěvují žáci z 1. až 3. ročníku.

Ve škole mohou žáci ve volném čase navštěvovat řadu kroužků, jejich aktuální nabídku pro daný školní rok zveřejňujeme na webových stránkách školy.

2.2. Charakteristika pedagogického sboru:

Ve škole pracuje průměrně 11 pedagogů a 3 vychovatelky. Aktuální stav pedagogického sboru pro každý školní rok zveřejňujeme na webových stránkách školy a ve výroční zprávě školy.

Práci výchovného poradce vykonává jeden pedagog- zaměřuje se na pomoc dětem se speciálními vzdělávacími potřebami Na škole je zřízena funkce školního metodika prevence sociálně patologických jevů a metodika environmentální výchovy. Učitelé 1. stupně pracují v metodickém sdružení. Všichni pedagogové mají možnost průběžně navštěvovat tematicky zaměřená školení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

2.3. Charakteristika žáků:

Většinu našich žáků představují děti z obce Jinočany. Nemalou skupinu tvoří žáci z okolních obcí. V posledních letech naši školu navštěvují i děti cizích státních příslušníků.

Nadaní žáci mohou své síly poměřit v celé řadě soutěží a olympiád. Žáci projevují velký zájem o sportovní soutěže.

Běžně integrujeme žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Všichni žáci si mohou, pokud mají problémy s učivem, domluvit s vyučujícím daného předmětu konzultaci.

2.4. Dlouhodobé projekty

Škola pracuje na různých dlouhodobých a krátkodobých projektech, kterými se snažíme zlepšit a zkvalitnit výuku. Konkrétní témata projektů vždy volíme na začátku školního roku. Zaměření těchto projektů je různorodé – ochrana zdraví, bezpečnost silničního provozu z hlediska chodce a cyklisty, poznání kulturních a historických tradic, seznámení s přírodou nejbližšího okolí svého bydliště, ochrana přírody, utváření kladného vztahu k rodnému jazyku a k literatuře atd.

Mezi pravidelné projekty školy patří: Školní rok s tradicemi a s lidovými zvyky – slavnost sv. Martina, sv. Mikuláš, oslava Adventu, Vánoční dílny, Vánoční jarmark, Zpívání u kapličky, oslava Tří králů, Masopust, vynášení Zimy a vítání Jara, Velikonoční dílny, Velikonoční jarmark.

Většiny těchto akcí se mohou zúčastnit i ostatní občané obce.

Další akce školy:

- plavecký výcvik
- Jinočanská olympiáda
- Den matek
- Pasování na čtenáře
- Den Země
- Den strašidel – dlabání dýní
- Lehkoatletické závody v Chraštanech
- Turnaj ve vybíjené v ZŠ Rudná
- Sportovní a vědomostní soutěže v ZŠ Klausova
- Matematický klokan
- pobyt v přírodě – týdenní pobyt v přírodě vždy tematicky zaměřený

2.5. Spolupráce s rodiči a dalšími subjekty:

Spolupráce s rodiči žáků se neustále vyvíjí. Školu mohou rodiče navštívit v době konzultačních hodin jednotlivých pedagogů (rozvrh konzultací mají žáci zapsaný v žákovské knížce, je také uvedený na webových stránkách školy), v době třídních schůzek, ve dnech otevřených dveří a mají-li zájem, mohou se přijít podívat na kteroukoli vyučovací hodinu. Schůzky s pedagogy mimo konzultační hodiny je nutné si sjednat předem.

Škola pořádá pro rodiče i ostatní veřejnost řadu akcí, např.: den otevřených dveří, pasování prvňáčků na čtenáře, zahradní slavnost, recitační soutěž atd. Rodiče, pokud mají zájem, mohou spolupracovat se školou při organizaci školních akcí a projektů.

O činnosti školy se zájemci mohou informovat i na webových stránkách – **www.skolajinocany.cz**.

Naše základní škola úzce spolupracuje s Knihovnou Jinočany. Knihovnu žáci navštěvují i v rámci výuky českého jazyka a pořádáme zde i některé školní akce, zejména žáci 1. třídy docházejí od února do knihovny, kde si čtou společně s paní knihovnicí a na závěr projektu jsou pasováni na čtenáře.

Při řešení výukových problémů a problémů s chováním žáků škola úzce spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou Středočeského kraje, pracoviště Králův Dvůr.

Při základní škole pracuje školská rada. Školská rada má tři členy – jeden zástupce je volen z řad rodičů, jednoho zástupce volí zřizovatel a jednoho zástupce škola z řad učitelů. Aktuální složení školské rady je uvedeno na webových stránkách školy.

3. Charakteristika ŠVP

3.1. Obecné cíle ŠVP

- Osvojit si strategii učení a být motivován pro celoživotní učení
- Tvořivě myslet, logicky uvažovat a řešit problémy
- Správně vyhodnotit nalezenou informaci
- Komunikovat s rozvahou
- Spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- Projevovat se jako svobodná a zodpovědná osobnost
- Ukazovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě
- Aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví
- Plnohodnotně žít ve společnosti s ostatními lidmi, být tolerantní a ohleduplný k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám
- Poznat své reálné možnosti a uplatňovat je při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

3.2. Zaměření školy

3.2.1. Celkový rozvoj zdravé osobnosti žáka

- Vzdělávací program je důsledně orientován na osobnost každého žáka podle principu rovné příležitosti pro všechny. Respektuje však důsledně jeho individuální předpoklady a možnosti, výjimečná nadání, osobní tempo apod. , neboť děti by měly vyrůstat v populačně přirozené skupině.

3.2.2. Kompetence budoucnosti

- „ Kdo toho hodně sní, není zdravější než ten, kdo sní, co potřebuje, a stejně nelze pokládat za vzdělance toho, kdo toho přečetl nejvíc a kdo se nejvíc naučil, ale kdo přečetl a naučil se věci užitečné“
- je třeba začít u toho, co budou žáci potřebovat pro život – nabídnout minimální standard, škola pomůže každému dítěti stát se tím, k čemu má předpoklady
- žáci se pohybují ve společenství vztahů prodchnutých vzájemnou spoluprací a zároveň přiměřeně vysokých nároků; život je práce, pro zahálku není místo
- podporujeme úzké spojení: život (škola, rodina, zájmy) – budoucnost; touhu po celoživotním vzdělávání, ochotu učit se, zvládání cizích jazyků, schopnost využívat výpočetní techniku, dovednost zacházet s informacemi, čtení a chápání pracovních pokynů, manuální zručnost, ochotu pomoci mimo rámec pracovních povinností, logické myšlení, zájem o práci, adaptabilitu a flexibilitu, schopnost se rozhodnout, pracovat v týmu, řešit problémy, ochotu nést odpovědnost, zvládnutí stresových situací, tedy klademe důraz na vědomosti, dovednosti a postoje dobře uplatnitelné v praxi

3.2.3. Etika

- vysoká inteligence či množství vědomostí neznamena mnoho, když se nepojí s morálkou
- žák dostává dostatečnou nabídku podnětů pro zdravý sociální, emocionální a morální vývoj (v přirozené vrstevnické skupině), podporujeme širokou škálu sociálních dovedností potřebných pro plnohodnotné soužití s ostatními lidmi (poznání je předpokladem tolerance), spolupráce je prostředkem sociálního učení, potlačujeme případný sociálně nežádoucí vliv společnosti
- respektujeme individuální tempo zrání
- jakékoli (i malé) pokroky jsou přínosem
- zaměřujeme se na základní témata:
 - komunikace, asertivita
 - důstojnost lidské osoby, úcta k sobě samému
 - pozitivní přístup k druhým, empatie, pomoc, přátelství, spolupráce
 - tvořivost, iniciativa, ekonomické hodnoty (správný vztah k práci, kariéře, majetku)
 - práce s city a pocity
 - realita + fikce (vzory) – hodnotový systém
 - komplexní prosociálnost
- zdůrazňujeme význam rodiny, věnujeme se výchově k rodinnému životu, úctě ke starším
- rozvíjíme morálně volní vlastnosti dětí, podporujeme kladné charakterové vlastnosti, vedeme k objektivnímu hodnocení
- vyzdvihujeme hrdou historii našeho státu

3.2.4. Ekologická výchova

- uvědomění si nezbytnosti respektovat přírodní zákonitosti, jichž jsme součástí
- aktivity směřující k šetrnému chování k přírodním systémům, preferování hierarchie životních hodnot založené na úctě k životu, na lásce k přírodě
- utváření takových postojů žáků k prostředí, které by vedly k udržitelnému rozvoji života a lidské civilizace na Zemi

3.2.5. Autonomie učitele

- je třeba dát autonomii učiteli, aby mohl užívat metody, o kterých je přesvědčen, že u jeho žáků uspějí, aby mohl rozhodovat, jak a čím konkrétně naplnit rámcově daný obsah
- jen svobodný učitel může ve spolupráci s ostatními vychovat samostatně myslící občany
- posilujeme respekt žáků k dohodnutým pravidlům, vzájemné kooperativní vztahy
- učitelé se trvale vzdělávají, informují, uvědomují si potřeby vzdělávacího procesu

3.3. Klíčové kompetence a vzdělávací strategie

3.3.1. Kompetence k učení

Škola vede žáky, aby na konci vzdělávání žák zvládal následující:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a sociokulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

3.3.2. Kompetence k řešení problémů

Škola vede žáky, aby na konci vzdělávání žák zvládal následující:

- vnímá nejružnější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problémů, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

3.3.3. Kompetence komunikativní

Škola vede žáky, aby na konci vzdělávání žák zvládal následující:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

3.3.4. Kompetence sociální a personální

Škola vede žáky, aby na konci vzdělávání žák zvládal následující:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

3.3.5. Kompetence občanské

Škola vede žáky, aby na konci vzdělávání žák zvládal následující:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví

3.3.6. Kompetence pracovní

Škola vede žáky, aby na konci vzdělávání žák zvládal následující:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

4. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků nadaných a mimořádně nadaných

4.1. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami

je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření (§ 16 odst. 9 školského zákona).

Forma vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uskutečňujeme formou individuální integrace do běžných tříd. Při diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními. Na základě jejich vyšetření dále se žáky ve škole pracujeme.

Postup školy při poskytování podpůrných opatření prvního stupně – plán pedagogické podpory

Při zjištění obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a výchovného poradce.

Třídní učitel je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka (PLPP). Plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou výchovného poradce. Na tvorbě PLPP se účastní i vyučující jiných předmětů.

S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí svým podpisem.

Poskytování podpůrných opatření prvního stupně třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby třídní učitel za metodické podpory výchovného poradce plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory výchovný poradce vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako nedostatečná, třídní učitel doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (IVP)

V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory žáka nejsou dostačující, třídní učitel doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení.

Škola bezodkladně předá Plán pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení.

Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího plánu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu.

Ředitel školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.

Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný třídní učitel. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími dotčených předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením výchovný poradce. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení. S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka. Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní zúčastnění IVP podepíší.

Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory výchovného poradce individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

Školské poradenské zařízení 1x ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu. Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Stejný postup platí, i pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy

Úprava očekávaných výstupů stanovených ŠVP

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah, tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními, **za podmínek stanovených školským zákonem a vyhláškou č. 27/2016 Sb.**, upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva.

Náhrada části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů jinými vzdělávacími obsahy nebo náhrada celého vzdělávacího obsahu některého vzdělávacího oboru jiným, který lépe vyhovuje vzdělávacím možnostem žáků, se využívá podpůrné opatření úprava obsahů a výstupů ze vzdělávání, prostřednictvím podpůrného opatření IVP u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními za podmínek stanovených školským zákonem a vyhláškou č. 27/2016 Sb.

V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními lze v souvislosti s touto náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů, změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů) stanovené v kapitole 7 RVP ZV. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ speciálně pedagogická a pedagogická intervence. Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory stanoven v Příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace.

Specifikace provádění podpůrných opatření

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

Metody výuky (pedagogické postupy)

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků,
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi,

- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu,
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů,
- podpora poznávacích procesů žáka (osvojování učiva, rozvoj myšlení, pozornosti, paměti),
- respektování míry nadání žáka a jeho specifika,
- orientace na rozvíjení informačně receptivních metod zaměřených na rozvoj vnímání, na práci s textem a obrazem,
- orientace na reproduktivní metody upevňující zapamatování, které vedou k osvojování vědomostí a dovedností pomocí opakování a procvičování,
- individualizace výuky (zohledňování individuálních potřeb žáka, respektování pracovních specifík žáka, stylů učení, doplňující výklad nebo procvičování, princip multisenzorického přístupu, nastavení dílčích cílů tak, aby žák mohl prožívat úspěch, opakované vrácení se ke klíčovým pojmům a dovednostem aj.),
- respektování pracovního tempa žáka, stanovení odlišných časových limitů pro plnění úkolů,
- zadávání domácích úkolů zohledňuje možnosti žáka a podmínky, které má žák k jejich plnění,
- zohledňování sociálního statusu a vztahových sítí žáka a prostředí, ze kterých žák přichází do školy,
- intervence na podporu oslabených nebo nefunkčních dovedností a kompetencí žáka.

Pro žáky s jiným než mentálním postižením uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona je možné ve školním vzdělávacím programu upravit očekávané výstupy nebo nahradit vzdělávací obsah, jehož realizaci objektivně neumožňuje jejich znevýhodnění, jiným vzdělávacím obsahem, pokud to vyžadují speciální vzdělávací potřeby žáků, a to pouze tehdy, pokud to vyplývá z doporučení školského poradenského zařízení.

Organizace výuky

- střídání forem a činností během výuky,
- u mladších žáků využívání skupinové výuky,
- postupný přechod k systému kooperativní výuky,
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka,

- změna zasedacího pořádku či uspořádání třídy v rámci vyučovací jednotky a se zřetelem k charakteru výuky a potřebám žáků,
- nabídka volnočasových aktivit (ve škole) a podpora rozvoje zájmů žáka,
- organizační podpora mimoškolního vzdělávání, včetně odborných exkurzí a stáží.

Hodnocení žáka

- využívání různých forem hodnocení žáka,
- hodnocení vychází ze zjištěných specifík žáka (např. neznalost vyučovacího jazyka),
- práce s kritérii hodnocení v závislosti na charakteru žákova problému, s důrazem na podporu rozvoje dovedností a vědomostí žáka,
- podpora autonomního hodnocení (sebehodnocení),
- zohlednění sociálního kontextu hodnocení, hodnocení směřuje nejen k vyhodnocení úspěšnosti žákova učení, ale také k posílení jeho motivace pro vzdělávání,
- z hodnocení jsou zřejmé konkrétní individuálně specifické podoby činnosti vyžadované po žákovi, jsou jasně a srozumitelně formulována hodnoticí kritéria,
- formativní hodnocení směřuje k zpětnovazební podpoře efektivního učení žáka a je pro něj informativní a korektivní,
- celkové hodnocení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami zohledňuje jak omezení žáka, tak zejména jeho pokroky ve vzdělání.

Zásady práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

- seznámení všech pedagogů, ale i spolužáků, s daným postižením žáka,
- respektování zvláštností a možností žáka,
- vysvětlíme vyučujícím způsoby hodnocení žáka a možnostmi úlev,
- utvoření optimálního pracovního prostředí včetně vstřícné přátelské atmosféry,
- možnost kompenzace jinými činnostmi, kde dítě může být úspěšné,
- v případě dlouhodobé nemoci konzultovat a vytvořit individuální vzdělávací plán,
- kladení reálných cílů, postupné zvyšování nároků,
- podporování snahy, pochvala při sebemenším zlepšení výkonu, nedostatky neporovnávat s ostatními,

- navození příjemné a soustředěné atmosféry při práci,
- nutnost spolupráce s rodiči,
- vyhledávání činností, ve kterých může být žák úspěšný,
- dodržení častých přestávek, střídání pracovního tempa.

Zapojení dalších osob a subjektů

Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je nutná spolupráce školy, žáka, jeho zákonného zástupce a školského poradenského zařízení (ŠPZ).

Poradenskou podporu těmto žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogům zajišťuje školní poradenské pracoviště, které tvoří:

- školní metodik prevence,
- výchovný poradce,
- třídní učitelé,
- dle doporučení PPP asistent pedagoga

4.2. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí

jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

Forma vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Škola je povinna využít pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory

Zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zařízení na návrh učitele nebo rodičů. Pro tyto žáky může být vypracován individuální vzdělávací plán, který vychází ze ŠVP a závěrů vyšetření.

Mimořádně nadaní žáci mají upraven způsob výuky tak, aby byli dostatečně motivováni k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch předmětech, které reprezentují nadání dítěte.

Pravidla a průběh tvorby plánu pedagogické podpory nadaného a mimořádně nadaného žáka

Při zjištění nadání a mimořádného nadání žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a výchovného poradce.

Učitel daného předmětu je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka. Plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou výchovného poradce. Na tvorbě PLPP se účastní i vyučující dalších předmětů, kde se projevuje nadání žáka.

S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí svým podpisem.

Poskytování podpory učitel daného předmětu ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel za metodické podpory výchovného poradce plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s potřebami žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory výchovný poradce vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako nedostatečná, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu mimořádně nadaného žáka

V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory žáka nejsou dostačující, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení.

Škola bezodkladně předá Plán pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení

Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího programu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího programu. Ředitel školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.

Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný třídní učitel. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími dotčených předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením výchovný poradce. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení. S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka.

Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní zúčastnění IVP podepíší.

Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory výchovného poradce individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

Školské poradenské zařízení 1x ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu. Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka. Stejný postup platí, pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy.

Mezi žáky se speciálními vzdělávacími potřebami řadíme i žáky – cizince. Tito žáci, jež jsou vzděláváni na naší škole, jsou zařazeni do ročníku, jemuž odpovídají věkem s přihlédnutím k dosavadnímu průběhu vzdělávání, resp. k jazykové vybavenosti žáka. Probíhá orientační diagnostika jazykových schopností a dle potřeby je sestaven individuální vyrovnávací plán žáka, jehož cílem je pojmenovat všechny oblasti, v nichž daný žák potřebuje intenzivně rozvíjet své jazykové dovednosti a stanovit cíle, jichž by měl žák ve vymezených oblastech dosáhnout. V případě výrazné jazykové bariéry je postupováno dle školského zákona. Pro hodnocení žáka – cizince z oboru resp. předmětu Český jazyk a literatura je nutné považovat případnou jazykovou bariéru, v době tří po sobě jdoucích pololetí, za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení výkonu žáka i v ostatních předmětech pedagog musí zohlednit úroveň znalosti českého jazyka, tedy do jaké míry případná jazyková bariéra ovlivňuje reálný výkon žáka. Se souhlasem zákonných zástupců je žákovi nabídnuta možnost pravidelných reedukací z českého jazyka, vedených speciálním pedagogem, případně využívání další externí podpory. Žáci - cizinci jsou integrováni do českého prostředí s ohledem na jejich původ, který mohou prezentovat ve vybraných třídních a celoškolských projektech i běžné výuce.

Škola poskytuje poradenství žákům – cizincům a jejich zákonným zástupcům.

5. Zařazení průřezových témat

Všechna průřezová témata se prolínají různými předměty celou školní docházkou.

Realizují se formou integrace obsahu tematických okruhů do vzdělávacího obsahu vyučovacích předmětů.

Na zvážení vyučujících je, jak a která průřezová témata zařadí do učebních osnov svých vyučovacích předmětů navíc oproti školnímu vzdělávacímu programu.

5.1. Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá ke zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti, dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací
- formuje studijní dovednosti
- podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

5.2. Výchova demokratického občana (VDO)

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledku
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

5.3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
- prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu
- rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu
- vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků osobnostní vzory

- rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv

5.4. Multikulturní výchova (MKV)

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin
- rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie
- učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání
- poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.

5.5. Environmentální výchova (EV)

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí

- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání, která jsou žádoucí i nežádoucí z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

5.6. Mediální výchova (MV)

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů
- umožňuje získat představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu
- vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

6. Učební plán

6.1. Vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah je rozdělen dle závazného dokumentu Rámcového vzdělávacího programu do devíti vzdělávacích oblastí. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory:

- **Jazyk a jazyková komunikace**
Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Druhý cizí jazyk
- **Matematika a její aplikace**
Matematika
- **Informační a komunikační technologie**
Informatika
- **Člověk a jeho svět**
Prvouka, Vlastivěda, Přírodověda
- **Člověk a společnost**
Dějepis, Občanská výchova
- **Člověk a příroda**
Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis
- **Umění a kultura**
Hudební výchova, Výtvarná výchova
- **Člověk a zdraví**
Tělesná výchova
- **Člověk a svět práce**
Pracovní činnosti

V souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, se výstupy minimální doporučené úrovně využijí v případě podpůrných opatření od třetího stupně pouze u žáků s lehkým mentálním postižením. Výstupy upravené v IVP žáků s lehkým mentálním postižením na základě minimální doporučené úrovně v rámci podpůrných opatření, jsou na vyšší úrovni než očekávané výstupy stanovené v RVP ZŠ.

6.2. Organizace vyučování

Vyučování začíná zpravidla v 8:00 hod. Základní vyučovací jednotkou je **vyučovací hodina** (45 minut). Kromě vyučovací hodiny lze realizovat vyučování i jinými vyučovacími jednotkami s odlišnou časovou dotací (např. projektový den) při dodržování zásad hygieny školní práce (pitný režim, relaxace, přestávky).

6.3. Poznámky k učebnímu plánu

Průřezová témata

- průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání
- všechna průřezová témata jsou zařazena jako interaktivní součást realizovaných vzdělávacích obsahů, způsob realizace průřezových témat a stanovení časové dotace v jednotlivých ročnících je v kompetenci školy

Disponibilní časová dotace

- je využívána k posílení časové dotace jednotlivých vzdělávacích oblastí a vzdělávacích oborů nad rámec vymezené minimální časové dotace

Volitelné předměty

- volitelné předměty jsou realizovány na 2. stupni v 8.- 9. ročníku z disponibilní časové dotace

6.4. Učební plán- první stupeň

Učební plán								
Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	Minimální časová dotace	Disponibilní hodiny
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	7+2	7+2	7+2	6 + 1	6+1	33	8
	Anglický jazyk	0	0 +1	3	3+1	3	9	2
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4+1	4+1	4+1	4+1	20	4
Informační a komunikační technologie	Informatika	0	0	0	0	1	1	0
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2	0	0	6	0
	Vlastivěda	0	0	0	1+1	2	3	1
	Přírodověda	0	0	0	1	2	3	0
Umění a kultura	Hudebně dramatická výchova	1+1	0	0	0	0	1	1
	Hudební výchova	0	1	1	1	1	4	0
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7	0
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	0
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	0
Týdenní hodinová dotace a disponibilní hodiny		18+3	18+4	21+3	21+4	24+2	102+16	
Celkový týdenní počet hodin		21	22	24	25	26	118	16

6.5. Učební plán- druhý stupeň

Učební plán- 2. stupeň							
Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	Minimální časová dotace	Disponibilní hodiny
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	4+1	3+1	4	4+1	15	3
	Anglický jazyk	3	3	3	3	12	0
	Německý jazyk	0	2	2	2	6	0
Matematika a její aplikace	Matematika	4+1	3+1	4	4+1	15	3
Informační a komunikační technologie	Informatika	1	0	0	0	1	0
Člověk a společnost	Dějepis	2	2	2	1+1	11	1
	Občanská výchova	1	1	1	1		
Člověk a příroda	Fyzika	0	2	2	1	21	4
	Chemie	0	0	2	2		
	Přírodopis	1+1	2	1+1	2		
	Zeměpis	1+1	2	2	1+1		
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	10	0
	Výtvarná výchova	2	2	1	1		
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	0	1	1	0	10	0
	Tělesná výchova	2	2	2	2		
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1+1	1+1	1+1	0+2	3	5
Doplňující vzdělávací obory	Cvičení z matematiky	0	0	0	0+1	0	1
	Konverzace v anglickém jazyce	0	0	0+1	0	0	1
Týdenní hodinová dotace a disponibilní hodiny		23+5	27+3	29+3	25+7	104	18
Celkový týdenní počet hodin		28	30	32	32	Celkem 122	

7. Učební osnovy

Vzdělávací oblasti a obory v ŠVP ZV

7.1 Jazyk a jazyková komunikace

7.1.1 Český jazyk a literatura

7.1.2 Anglický jazyk

7.1.3 Další cizí jazyk

7.2 Matematika a její aplikace

7.2.1 Matematika

7.3 Informační a komunikační technologie

7.3.1 Informační a komunikační technologie

7.4 Člověk a jeho svět

7.4.1 Prvouka

7.4.2 Přírodověda

7.4.3 Vlastivěda

7.5 Člověk a společnost

7.5.1 Dějepis

7.5.2 Občanská výchova

7.6 Člověk a příroda

7.6.1 Fyzika

7.6.2 Chemie

7.6.3 Přírodopis

7.6.4 Zeměpis

7.7 Umění a kultura

7.7.1 Hudební výchova

7.7.2 Výtvarná výchova

7.8 Člověk a zdraví

7.8.1 Tělesná výchova

7.8.2 Výchova ke zdraví

7.9 Člověk a svět práce

7.9.1 Pracovní činnosti

7.10 Volitelné předměty

7.10.1 Cvičení z matematiky

7.10.2 Konverzace v anglickém jazyce

7.1. Jazyk a jazyková komunikace

7.1.1. Český jazyk a literatura

7.1.1.1. Český jazyk a literatura- první stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Český jazyk má časovou dotaci v 1. – 3. ročníku 9 hodin, ve 4. a 5. ročníku 7 hodin.

Předmět je dělen na výukové oblasti: komunikační a slohová výchova
jazyková výchova
literární výchova

Mluvený i písemný projev v mateřském jazyce je základním znakem úrovně vzdělanosti nejen žáků základní školy, ale celého národa a je předpokladem pro úspěšné vzdělávání v dalších předmětech. V literární výchově se snažíme u žáků pěstovat smysl pro krásu jazykového výrazu a uměleckého obrazu skutečnosti.

Jazyk a jazyková komunikace má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Rozvíjí u žáků správné používání ústní i písemné podoby spisovného jazyka. Žáci se učí vnímat různé typy sdělení, rozumět jim a reprodukovat je. Tento vyučovací předmět zahrnuje učivo zaměřené na rozvoj smyslového a citového vnímání, vyjadřovacích schopností, plynulého čtení s porozuměním, práce s literárním textem a psaní.

V předmětu jsou realizována tato průřezová témata:

- osobnostní a sociální výchova
- výchova demokratického občana
- výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- multikulturní výchova
- mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu:

Komunikační a slohová výchova vede žáky k rozvíjení slovní zásoby, řečových schopností, k vnímání a chápání různých jazykových sdělení. Hlavním úkolem je naučit žáky správně spisovně a srozumitelně se vyjadřovat, rozvíjet si správnou techniku psaní, číst s porozuměním, rozhodovat se správně na základě přečteného nebo složeného textu různého typu, analyzovat jej, posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat formální stránku textu a jeho výstavbu.

Prostřednictvím *Jazykové výchovy* děti získávají dovednosti a vědomosti potřebné k osvojení spisovné podoby českého jazyka. Jazyková výchova rozvíjí logické myšlení, učí děti spisovně, jasně a srozumitelně se vyjadřovat. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují obecné a intelektové dovednosti dětí. Český jazyk se stává nejen nástrojem získávání informací, ale i předmětem poznávání.

Literární výchova učí žáky prostřednictvím četby poznávat základní literární druhy, vnímat jejich specifické znaky, vystihnout umělecké záměry autora, formulovat vlastní názor o přečteném textu. Snaží se u dětí podporovat čtenářské návyky a schopnost tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Prostřednictvím literární výchovy se ovlivňují postoje a životní hodnotové orientace žáků, obohacuje se jejich duchovní život.

Verbální i neverbální komunikace se rozvíjí i prostřednictvím Dramatické výchovy.

Učivo předmětu Český jazyk je chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí. Klíčové kompetence se prolínají, jsou multifunkční, mají mezipředmětovou podobu a lze je získat jako výsledek celkového procesu vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

kompetence k učení

- během výuky se klade důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, časté jsou činnosti s vyhledáváním informací
- žáci jsou vedeni k sebehodnocení
- s žáky pracujeme individuálně, podle jejich schopností
- během výuky jsou žáci stavěni do situací, v nichž mají radost z učení
- žáci pracují se zajímavými texty, které je dále motivují

kompetence k řešení problémů

- při výuce se děti setkávají s texty s problémovými, dramatickými situacemi z praktického života
- při jazykových hrách rozvíjejících komunikaci se využívá uměle navozených problémů
- žáci se učí při výuce používat informace z různých zdrojů, vyhledávají je a vhodným způsobem využívají
- žáci se v literární výchově učí pracovat s textem při vyhledávání informací o autorovi a jeho díle
- žáci se učí prezentovat své názory a nápady při hrách, řešení skutečných problémových situací ve třídě

kompetence komunikativní

- žáci jsou prostřednictvím jazykové výchovy vedeni ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole, mimo školu, učí se obhajovat svůj vlastní názor
- v průběhu vyučování slohu se žáci učí formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu
- žák se při všech činnostech v hodinách učí písemně i ústně výstižně, souvisle a kultivovaně vyjadřovat
- žákovi jsou nabízeny různé typy textů a záznamů, učí se na ně reagovat, posuzovat

kompetence sociální a personální

- během vyučování se používá skupinová práce žáků, role ve skupině se střídají, podporuje se vzájemná pomoc při učení

kompetence občanské

- žáci na začátku školního roku společně pracují na kodexu pravidel chování ve třídě, společně je sepisují
- žákovi jsou při literární výchově nabízeny texty s environmentální a ekologickou tematikou

kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k reálnému sebehodnocení
- výuka literární výchovy je doprovázena ukázkami knih, obrazů, fotografií

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ČJL-3-1-01p čte s porozuměním jednoduché texty

ČJL-3-1-02p rozumí pokynům přiměřené složitosti

ČJL-3-1-04p,

ČJL-3-1-05p,

ČJL-3-1-06p dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání

ČJL-3-1-08p zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním

ČJL-3-1-09p píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen

ČJL-3-1-09p spojuje písmena a slabiky

ČJL-3-1-09p převádí slova z mluvené do psané podoby

ČJL-3-1-09p dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost

ČJL-3-1-10p opisuje a přepisuje krátké věty

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ČJL-5-1-05p,

ČJL-5-1-10p vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a

domluví se v běžných situacích

ČJL-5-1-05p má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování

ČJL-5-1-07p v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči

ČJL-5-1-09p popíše jednoduché předměty, činnosti a děje

ČJL-5-1-09p opisuje a přepisuje jednoduché texty
ČJL-5-1-09p píše správně a přehledně jednoduchá sdělení
ČJL-5-1-09p píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy
ČJL-5-1-09p ovládá hůlkové písmo - tvoří otázky a odpovídá na ně

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ČJL-3-2-01p rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy
ČJL-3-2-01p rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky
ČJL-3-2-01p tvoří slabiky
ČJL-3-2-01p rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky
ČJL-3-2-08p píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ČJL-5-2-03p pozná podstatná jména a slovesa
ČJL-5-2-06p dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího
ČJL-5-2-08p rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik
- určuje samohlásky a souhlásky
- seřadí slova podle abecedy
- správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě
- správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ČJL-3-3-01p pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně
ČJL-3-3-02p reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací - při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ČJL-5-3-01p,
ČJL-5-3-02p dramatizuje jednoduchý příběh
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM – Pomož mi, abych to dokázal sám.

36

ČJL-5-3-01p,
ČJL-5-3-02p vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek
ČJL-5-3-02p čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy
ČJL-5-3-02p určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti
ČJL-5-3-04p rozlišuje prózu a verše
- rozlišuje pohádkové prostředí od reálného
- ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	1. - 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje krátké a dlouhé samohlásky	- analýza a syntéza slabik - počet a pořadí slabik ve slově, hlásek ve slabice - skládání všech druhů slabik	1.	
plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	- hlasité čtení slov, jednoduchých vět - uspořádání slov ve větě - přiřazování textu k ilustraci	1.	
porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	- komunikační situace: omluva, žádost, vzkaz, pozdrav - dialog, mluvčí a posluchač	1.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání
respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru	- výběr vhodných komunikačních prostředků a výrazů - zdvořilostní obraty	1.	osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace
v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí správné tempo řeči	- rozvíjení znělého a neznělého hlasu - nácvik přiměřeného tempa řeči a správného dýchání	1.	
zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním	- správné sezení, držení psacího náčiní - hygiena zraku	1.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	1. - 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	- vyprávění pohádky nebo krátké povídky podle obrázkové osnovy - spojování krátkých a jednoduchých textů s ilustracemi	1.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj – kreativita
čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	- reprodukce textu - přednes básně	1.	
pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	volná reprodukce textu, dramatizace pohádky, povídky nebo básně	1.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	1. – 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	- komunikační situace: žádost, vzkaz, zpráva, omluva - dialog, mluvčí a posluchač	2.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání
respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru	- výběr vhodných komunikačních prostředků a výrazů - zdvořilostní obraty	2.	
v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	- rozvíjení znělého hlasu - nácvik přiměřeného tempa řeči a správného dýchání	2.	
volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	členění jazykového projevu	2.	osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace
zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním	dodržování hygienických návyků správného psaní	2.	
píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	plynulý a úhledný písemný projev	2.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	1. – 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	vyprávění pohádky, spojování obsahu textu s ilustrací	2.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita
rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, čtení na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	hláskosloví, stavba slov, nauka o slově	2.	
porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená	slova nadřazená, podřazená, souřadná a slova opačného významu	2.	
porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost	- třídění slov - seznamování se s některými slovními druhy (podstatná jména, slovesa, předložky a spojky)	2.	
užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen a sloves	- souvislý mluvený projev - význam slov	2.	
rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	rozlišování vět podle obsahu (oznamovací, tázací, rozkazovací, přací)	2.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	1. – 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
odůvodňuje a píše správně: i, í/y, ý po tvrdých, měkkých i po obojetných souhláskách, slova se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, slova s ú/ů, velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	• znalost správného pravopisu dle očekávaného výstupu • znělé a neznělé souhlásky na konci i uprostřed slova	2.	
čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	• reprodukce textu • přednes básně nebo úryvku prózy • volná reprodukce textu • dramatizace pohádky	2.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	1. – 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
snaží se plynule číst s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	- četba uměleckých, populárních a naučných textů s důrazem na upevňování čtenářských dovedností a návyků - orientace v textu - intonace vět	3.	
porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	nácvik komunikačních stereotypů: omluva, žádost, vzkaz, zpráva, telefonování, podání stručné informace, sdělení, pozdrav a blahopřání	3.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání
respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru	- nácvik dialogu, role mluvčího a posluchače, pravidla dialogu - formy společenského styku - výběr vhodných komunikačních prostředků a obrátů	3.	
snaží se pečlivě vyslovovat a opravovat svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	- intonace - délka samohlásek	3.	
v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	- rozvíjení znělého hlasu - nácvik přiměřeného tempa řeči	3.	
volí vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	- členění jazykového projevu - slovosled - otázky a odpovědi	3.	osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	1. – 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
na základě vlastních prožitků tvoří krátké mluvené projevy	- vyprávění podle obrázkové a heslovité osnovy - popis jednoduchého předmětu, děje, osoby	3.	
zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním	- správný sed a držení těla při psaní - úprava v sešitě - hygienické návyky při psaní	3.	
píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev	- upevňování správných tvarů písmen - vlastní kontrola každého psaného projevu	3.	
snaží se psát věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	- úprava psaných projevů - psaní pozdravu, dopisu blahopřání, adresy	3.	
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	- obrázková osnova - vyprávění	3.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita
člení slova na hlásky, slabiky, zná části slova	- hláskosloví - stavba slova – kořen, předpona, přípona - slova příbuzná a tvary téhož slova - znělé a neznělé souhlásky	3.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	1. – 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu, slova souřadná, nadřazená, podřazená, vyhledává slova příbuzná	- slova citově zabarvená - slova nespisovná - opozita, synonyma - příbuzná slova ke slovům vyjmenovaným	3.	
porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost	slovní druhy	3.	
rozlišuje slovní druhy v základním tvaru – pozná podstatné jméno, přídavné jméno, sloveso, předložku	slovní druhy ohebné a neohebné	3.	
užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	- jmenné kategorie – pád, číslo, rod u podstatných jmen, skloňování podstatných jmen - slovesné kategorie – osoba, číslo, čas, časování sloves	3.	
spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a spojovacími výrazy	- věta jednoduchá a souvětí - vzorec souvětí - spojky a jejich funkce	3.	
rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření užívá vhodné jazykové a zvukové prostředky	druhy vět podle postoje mluvčího	3.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	1. – 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
zná řady vyjmenovaných slov, odůvodňuje a píše správně i/í a y/ý po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech	vyjmenovaná slova po b, l, m, p, s, v, z	3.	
odůvodňuje a píše velká písmena v typických příkladech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	vlastní jména	3.	
čte, přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	- práce s literárním textem - reprodukce textu - přednes básně	3.	
vyjadřuje své pocity a poznatky z přečteného textu	- porozumění textu - četba jako zdroj poznatků	3.	
rozlišuje vyjadřování v próze a poezii, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	- poezie: pojmy – báseň, rým, sloka, přednes - próza: pojmy – pohádka, povídka, postava, děj, prostředí	3.	
pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	- práce s literárním textem - volná reprodukce textu - dramatizace	3.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
plynule čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	- hlasité plynulé čtení s porozuměním (přiměřeně náročné texty) - tiché čtení (s možností vysvětlení neznámých slov) - pozorné čtení	4. -5.	mediální výchova - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
rozeře podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	- klíčová slova v textu - orientace v textu podle záhybných bodů - rychlá orientace v textu - vystižení jádra sdělení - podstata, podrobnost	4. - 5.	mediální výchova - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
posoudí úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	- orientace v textu, vyhledání informace, dohledání chybějících faktů - dějová a časová posloupnost - tvorba vět, obměny slov, vět, doplnění konce věty	4. - 5.	mediální výchova - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	reprodukce volná, zkrácená, s obměnou, věrná a doslovná	4. - 5.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechává vzkaz na záznamníku	• monolog, pravidla dialogu • nácvik souvislého mluvního projevu na určené téma • telegram, rozhovor, vzkaz • reportáž • praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem) • věcné naslouchání (zaznamenat slyšené, reagovat otázkami) • základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvního a posluchače, zdvořilost, nonverbální prostředky řeči)	4. - 5.	osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika
rozpozná manipulativní komunikaci v masmédiích, zejména v reklamě	• řeč těla (posuňky, mimika, gesta) • cvičení pohotovosti a představivosti • cvičení postřehu, přirovnávání • inzerát, reklama	4. - 5.	mediální výchova - fungování a vliv médií ve společnosti

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	- dramatizace, reakce v nezvyklé životní (modelové) situaci - zdvořilé jednání, vyslovení nesouhlasu - rozvoj slovní zásoby, slova s citovým zabarvením - základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost) - frázování, síla a barva hlasu - základní komunikační pravidla	4. - 5.	
rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost, vhodně ji užívá podle komunikační situace	- rozlišování spisovných jazykových prostředků - rozšiřování slovní zásoby, bohatost vyjadřování - pozdrav, oslovení, poděkování, prosba, omluva, odmítnutí	4. - 5.	
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	- žánry písemného projevu a formy společenského styku (adresa, blahopřání, pozdrav, omluvenka, zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis, postup činnosti, vypravování) - jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník) - písemný projev (hygienické návyky, zacházení s grafickým materiálem, technika psaní, formální úprava textu)	4. - 5.	osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika mediální výchova - vnímání autora mediálních sdělení

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytvoří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti	- práce s osnovou, výběr vhodných výrazových prostředků - stylizační cvičení - přímá řeč - dramatizace příběhu, členění příběhu	4. - 5.	
porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	- slova jednoznačná, mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma - zdrobněliny, slova citově zabarvená	4. - 5.	
rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	- slovotvorný základ, stavba slova - slova příbuzná, předpony - rozdíl předložka, předpona	4. - 5.	
	předložky s, z	5.	
rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	- slova se skupinami bě/bje, pě, vě/vje, vy-vý / ví-ví - znělé a neznělé souhlásky uprostřed a na konci slova	4. - 5.	
	zdvojené souhlásky na hranici předpony a kořene slova	5.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	- abeceda - vlastní jména- obcí, zeměpisné názvy, státy - slovní druhy - pád, číslo a rod u podstatných jmen - skloňování podstatných jmen - podle vzorů- pravopis - časování sloves - infinitiv, jednoduchý a složený tvar sloves, zvratná slovesa	4. - 5.	
	- slovní druhy - různé tvary pomocného slovesa být - slovesný způsob - přídavná jména - pravopis u tvrdých a měkkých přídavných jmen	5.	
rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	- spisovná, hovorová a nespisovná mluva, nářečí - spisovné tvary slov v psaném i mluveném projevu	4. - 5.	
vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty	- stavba věty - základní skladební dvojice podmět a přísudek - závislost větných členů	5.	
odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	- věta jednoduchá, práce s větou - souvětí, grafické znázornění - smysluplné uspořádání několika vět v souvětí a naopak	4. - 5.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	rozmanité spojovací výrazy a práce s nimi	4. - 5.	
píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	- slova příbuzná a slova v různém tvaru - vyjmenovaná slova, práce se skupinami slov s i/y, í/ý uvnitř slova	4. - 5.	
zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	- shoda přísudku s podmětem - pravopis koncovek přičestí minulého	5.	
vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	- zážitkové čtení a naslouchání - nalézání příčin a důsledků, nalézat poučení se ze situací v příběhu - četba na pokračování, individuální četba - čtenářské zápisky	4. - 5.	
volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	- tvořivá činnost s literárním textem, dramatizace, ilustrace - vlastní tvorba podle daných pravidel - vlastní tvorba na volné téma	4. - 5.	mediální výchova - tvorba mediálního sdělení
rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	- druhy a žánry dětské literatury - lidová slovesnost - poezie	4. - 5.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	• literární pojmy • přenesený význam, archaismy, přirovnání, metafora • verš, rým, sloka	4. - 5.	

7.1.1.2. Český jazyk a literatura- druhý stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět, a to: v 7. a 8. ročníku - 4 hodiny týdně, v 6. a 9. ročníku - 5 hodin týdně.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu český jazyk a literatura je zaměřeno na:

- podporu rozvoje komunikačních kompetencí
- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního a kulturního bohatství
- rozvíjení kultivovaného písemného i ústního projevu
- vyjádření reakcí a pocitů žáků
- pochopení role v různých komunikačních situacích
- orientaci při vnímání okolního světa i sebe sama
- porozumění různým druhům psaných i mluvených jazykových projevů, poznání záměru autora, hlavní myšlenky
- vnímání literatury jako specifického zdroje poznání a prožitků
- využívání různých zdrojů informací (slovníky, encyklopedie, katalogy, bibliografie, internet) pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání

Formy a metody práce:

frontální výuka, kooperativní (skupinová) výuka, samostatná práce žáků

vysvětlování, výklad, práce s textem, rozhovor, produkční metody, exkurze, společné čtení, myšlenkové mapování, poslech, rozbor, referát, tvůrčí psaní, diskuse

Předmět český jazyk a literatura souvisí s ostatními předměty z různých vzdělávacích oblastí: s dějepisem, s informačními a komunikačními technologiemi, s hudební výchovou, s výchovou k občanství.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci vyhledávají a třídí informace a propojují je do širších významových celků
- osvojují si základní jazykové a literární pojmy
- kriticky hodnotí výsledky svého učení a diskutují o nich
- využívají prostředků výpočetní techniky

Kompetence k řešení problémů

- žáci vyhledávají informace vhodné k řešení problému
- využívají získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení
- samostatně řeší problémy a volí vhodné způsoby řešení
- uvážlivě rozhodují

Kompetence komunikativní

- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně a kultivovaně se vyjadřují ústně i písemně
- naslouchají promluvám druhých lidí a vhodné na ně reagují
- účinně se zapojují do diskuse a vhodně obhajují své názory
- rozumí různým typům textů a záznamů
- využívají informační a komunikační prostředky

Kompetence sociální a personální

- žáci účinně spolupracují ve skupině
- podílejí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- věcně argumentují

Kompetence občanské

- žáci respektují přesvědčení druhých lidí
- chrání naše tradice, kulturní i historické dědictví
- aktivně se zapojují do kulturního dění
- mají pozitivní postoj k uměleckým dílům

Kompetence pracovní

- žáci dodržují hygienu práce
- dodržují bezpečnostní pravidla pro práci s výpočetní technikou
- využívají své znalosti v běžné praxi

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJL-9-1-01p, ČJL-9-1-08p čte plynule s porozuměním; reprodukuje text

ČJL-9-1-04p, ČJL-9-1-05p komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk

ČJL-9-1-09p, ČJL-9-1-10p píše běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ČJL-9-2-03p orientuje se v Pravidlech českého pravopisu

ČJL-9-2-04p pozná a určí slovní druhy; skloňuje podstatná jména a přídavná jména; pozná osobní zájmena; časuje slovesa

ČJL-9-2-04p, ČJL-9-2-05p rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk

ČJL-9-2-06p rozezná větu jednoduchou od souvětí

ČJL-9-2-07p správně píše slova s předponami a předložkami

ČJL-9-2-07p ovládá pravopis vyjmenovaných slov

ČJL-9-2-07p zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ČJL-9-3-01p orientuje se v literárním textu, nachází jeho hlavní myšlenku

ČJL-9-3-03p ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení

ČJL-9-3-06p rozezná základní literární druhy a žánry

ČJL-9-3-09p dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury

- má pozitivní vztah k literatuře

Výstup	Učivo	Průřezová témata
<u>Jazykové vyučování</u> Rozlišuje v projevech mluvených i psaných spisovnou a nespisovnou češtinu (zvláště obecnou češtinu), zdůvodní jejich užití. Chápe rozvrstvení národního jazyka a funkci nářečí. Vyhledává samostatně slova a základní jazykové jevy. Samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a příručkami. Určuje příbuznost slov a vyznačuje jejich stavbu. Spisovně vyslovuje i píše česká slova. Vysvětlí princip dělení slovních druhů na ohebné a neohebné a dokáže je od sebe rozlišit, pozná v textu všechny slovní druhy. Určuje základní mluvnické významy a tvary slov. Pozná podstatná jména konkrétní a abstraktní, hromadná, pomnožná a látková, obecná a vlastní.	Úvod o českém jazyce - rozvrstvení národního jazyka - skupiny jazyků - jazykové příručky Stavba slova a tvoření slov, pravopis - rozbor stavby slova, slova příbuzná - změny hlásek při odvozování Tvarosloví - slova ohebná a neohebná - mluvnické významy slov Podstatná jména - konkrétní a abstraktní, hromadná, pomnožná a látková, obecná a vlastní	OSV Sociální rozvoj - poznávání lidí VMEGS - Evropa a svět nás zajímá

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Tvoří jejich správné tvary. Rozlišuje vzory přídavných jmen, používá správné koncovky. Zná řízenost rodu příd. jména rodem podstatného jména, rozezná a tvoří stupně přídavných jmen. Rozezná jednotlivé druhy zájmen. Píše správně tvary zájmen. Pozná číslovku v textu, správně přečte tvar číslovky zapsané číslicí. Rozlišuje druhy číslovek. Používá správné tvary dva a oba. Určuje základní mluvnické významy sloves, správně je píše. Pozná a umí vytvořit tvary podmiňovacího způsobu. Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě jednoduché. Je schopen vytvořit samostatně věty s požadovanými větnými členy.	- skloňování vlastních jmen osob a míst Přídavná jména - druhy, jmenné tvary, skloňování - stupňování Zájmena - druhy zájmen - skloňování Číslovky - druhy číslovek - skloňování číslovky dva, oba - pravopis a užití Slovesa - mluvnické významy sloves - tvary podmiňovacího způsobu Skladba - základní větné členy - shoda přísudku s podmětem - rozvíjející větné členy – předmět, přísł. určení, přívlastek	

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozezná větu jednoduchou od souvětí. Dokáže rozlišit a vhodně užít řeč přímou a nepřímou. <u>Komunikační a slohová výchova</u> Při tvorbě textu užívá jazykové prostředky vhodné pro vypravování. Tvoří text na základě osnovy. Při vypravování zohlední časovou posloupnost a příčinnou souvislost. Při tvorbě textu užívá jazykové prostředky vhodné pro popis. Dokáže věrně popsat osobu, zvíře, věc děj a pracovní postup. Využívá přirovnání pro oživení textu. Odliší zprávu od oznámení. Chápe využití těchto slohových útvarů. Podá informace o určité události, skutečnosti. Vyjádří hlavní myšlenku textu, vyhledá klíčová slova, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu.	- věta jednoduchá a souvětí - tvoření vět, spojovací výrazy, interpunkce - řeč přímá a nepřímá Vypravování Popis - popis předmětu, osoby, děje a pracovního postupu - přirovnání Zpráva a oznámení Výpisky a výtah	OSV Osobnostní rozvoj - kreativita MV - tvorba mediálního sdělení

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Ovládá formální stránku písemné komunikace. V ústní komunikaci rozlišuje větné celky, snaží se vyvarovat nevhodných slov a nadměrného opakování zájmen. <u>Literární výchova</u> Přečtený text reprodukuje, vlastními slovy interpretuje smysl. Tvoří jednoduchý literární text podle svých schopností. Rozlišuje základní literární druhy a vybrané žánry. Vnímá jejich charakteristické znaky. Rozumí vybraným literárním pojmům, vysvětlí je. Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby či návštěvy kulturního představení.	Dopis Telefonní a elektronická komunikace Literární druhy - próza a poezie (verš, sloka, rým) - lyrika a epika Literární žánry - mýty nebo li báje - pohádky - pověsti - bajky	OSV Sociální rozvoj - komunikace MKV - etnický původ

Výstup	Učivo	Průřezová témata
<u>Jazykové vyučování</u> Správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary a vědomě jich užívá ve vhodné komunikační situaci. Uvádí správné tvary podstatných jmen označující části těla. Ovládá pravidla psaní velkých písmen ve vlastních jménech, dokáže je správně použít v praxi. Pozná jmenné tvary přídavných jmen. Užívá správné tvary vztažných zájmen. Určuje druhy číslovek. Zvládne určit u sloves rod činný a trpný. Převeďte sloveso v rodě činném do rodu trpného a naopak. Vytvoří 2. a 3. stupeň příslovčí, která se dají stupňovat. Pozná příslovečnou spřežku.	Tvarosloví - slovní druhy Podstatná jména - párové části těla - psaní velkých písmen ve vlastních a zeměpisných jménech Přídavná jména - jmenné tvary přídavných jmen Zájmena - skloňování a užívání vztažných zájmen Číslovky Slovesa - slovesný rod činný a trpný Příslovce - tvoření, spřežky, stupňování	

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozliší předložku vlastní a nevlastní. V textu rozpozná obtížnější příklady. Zvládne určit věcný význam slov. Vyhledá v jazykových příručkách obtížnější tvary slov. Uvede vlastní příklad sousloví a rčení. Rozliší slova jednoznačná a mnohoznačná, synonyma, antonyma, homonyma. Rozlišuje způsoby obohacování slovní zásoby, uvede vhodné příklady, najde je v textu. Určí slovo základové ke slovu odvozenému, vyhledá v textu slova odvozená. Dokáže tvořit slova od kořene pomocí předpon a přípon a správně je použít ve větách. Vyhledá jednotlivé větné členy (podmět, přísudek, přívlastek, předmět, příslovečné určení) a pozná jejich typy, druhy. Píše správně i/y ve shodě přísudku	Předložky - vlastní a nevlastní Spojky, částice, citoslovce Význam slov - věcný a mluvnický význam slova - sousloví, rčení - slova jednoznačná a mnohoznačná - synonyma, antonyma, homonyma - odborné názvy, slova citově zabarvená Slovní zásoba a tvoření slov - způsoby obohacování slovní zásoby - odvozování - skládání - zkracování Skladba - druhy přísudku - druhy podmětu - shoda přísudku s podmětem - rozvíjející větné členy	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá

Výstup	Učivo	Průřezová témata
s několikanásobným podmětem. Umí vysvětlit, co jednotlivé větné členy vyjadřují, o čem vypovídají. Určí slovní druhy, které větné členy vyjadřují. <u>Komunikační a slohová výchova</u> Dokáže napsat stylisticky, lexikálně a pravopisně správné vypravování zážitku, který je mu blízký. Bez problémů zvládá rozčlenit vlastní text do osnovy. Při popisu pracovního postupu žák dodržuje časovou, logickou následnost jednotlivých činností. Zvládne rozčlenit text do jednotlivých částí. Je schopen rozlišit charakteristiku přímou a nepřímou a umí pomocí charakteristiky vystihnout povahu člověka, jeho schopnosti, zájmy a zvláštnosti. Využívá charakteristiky při tvorbě vlastního textu. Dokáže samostatně zpracovat výtah a výpisky z přečteného textu a vybrat vhodné jazykové prostředky.	- větné členy několikanásobné - tvoření a stavba věty - druhy vět Vypravování Popis - návody a popisy pracovního postupu - umělecký popis (líčení) - popis osoby, charakteristika Výtah - věcné čtení	OSV Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Samostatně vypracuje heslovité výpisky z různých textů a využívá jich při vlastním studiu. Samostatně připraví a s oporou o text přednese referát. Dokáže samostatně sepsat a ústně formulovat žádost. Umí vyplnit běžné tiskopisy. Dokáže sestavit vlastní životopis a ví, v jakých životních situacích se životopis využívá. <u>Literární výchova</u> Při interpretaci uměleckého textu v něm najde znaky, které jsou typické pro dané období. Seznámí se s nejdůležitějšími představiteli daných období a orientuje se v jejich díle. Dokáže poznat a definovat základní žánry typické pro daná období. Uvede základní znaky poezie, prózy, dramatu. Popíše jednoduše téma a kompozici prozaického textu.	Žádost a pozvánka Životopis Počátky slovesného umění Starověká literatura Antická literatura Počátky našeho písemnictví Kroniky Poezie, próza, drama Téma, kompozice	MKV - etnický původ

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozpozná lyrický a epický text. Popíše stavbu básně. V jednoduchém textu najde základní básnické prostředky.	Epika, lyrika, lyricko – epické žánry Verš, sloka, rým Básnické prostředky - personifikace, metafora, přirovnání, epiteton	

Výstup	Učivo	Průřezová témata
<u>Jazykové vyučování</u> Vysvětlí pojmy obecná čeština, interdialekt a nářečí. Zdůvodní, kdy je vhodné používat prostředků těchto útvarů národního jazyka. Zařadí slovo přejaté k příslušnému českému vzoru. Dokáže u sloves správně určit vid dokonavý a nedokonavý. Tvoří vidové dvojice. Chápe proces přejímání slov, rozumí slovům cizího původu. Nahradí běžně užívaná slova českými synonymy, respektuje zásady výslovnosti a pravopisu slov přejatých. Odliší větu dvoučlennou, jednočlennou a větný ekvivalent. Určí větu hlavní a vedlejší, druhy vedlejších vět, identifikuje spojovací výrazy.	Obecná jazykověda - obecná čeština, interdialekt, nářečí - slovanské jazyky, skupiny jazyků Tvarosloví - nepravidelnosti ve skloňování podstatných. jmen - skloňování obecných a vlastních jmen přejatých - skloňování zájmena týž, tentýž - slovesný vid Nauka o slovní zásobě - slova přejatá, jejich výslovnost a pravopis Skladba - věta jednočlenná, dvoučlenná, větný ekvivalent - zápor - několikanásobné větné členy	MKV - multikulturalita

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozliší druh souvětí. Určí poměr mezi souřadně spojenými větnými členy a větami. Chápe, že každý větný člen může být několikanásobný. V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí. <u>Komunikační a slohová výchova</u> Je schopen rozlišit charakteristiku přímou a nepřímou a umí pomocí charakteristiky vystihnout povahu člověka, jeho schopnosti, zájmy a zvláštnosti. Využívá charakteristiky při tvorbě vlastního textu Napíše gramaticky, kompozičně a věcně správně líčení. Chápe, co je cílem výkladu, a vhodně využívá odborných pojmenování.	- souvětí podřadné, druh vět vedlejších - souvětí souřadné - zvláštnosti větné stavby - interpunkce v souvětí Charakteristika - znaky Líčení - znaky, jazykové prostředky Výklad - stavba, jazykové prostředky - použití terminologie Výtah - práce s odborným textem	OSV Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí OSV Osobnostní rozvoj – kreativita

Výstup	Učivo	Průřezová témata
V jazykovém projevu odliší fakta od názorů a hodnocení; pro ověření využije adekvátní odbornou literaturu a internet. Vkládá do textu své zkušenosti, úvahy, dojmy a prožitky. Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci. Odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru. <u>Literární výchova</u> Interpretuje stručně smysl přečteného díla v kontextu doby, v níž vzniklo. Na základě četby charakteristických ukázek stručně představí výrazné autory vybraných uměleckých epoch a žánrů v české a světové literatuře. Dokáže poznat a definovat základní žánry typické pro daná období. Popíše kompozici vybraného dramatického textu.	- kritické myšlení Úvaha - znaky, jazykové prostředky - vyjádření vlastních postojů Projevy mluvené a psané Renesance a humanismus Klasicismus a osvícenství Romantismus Národní obrození - osobnosti národního obrození - žánr balada a romance Realismus Poezie, próza, drama - tragédie, komedie, činohra, satira	OSV Sociální rozvoj - mezilidské vztahy OSV Sociální rozvoj - komunikace

Výstup	Učivo	Průřezová témata
V dramatickém textu označí a pojmenuje jeho základní znaky. Odliší tragédii a komedii. Popíše téma a kompozici složitějšího prozaického textu. V literárním textu najde základní básnické prostředky.	Téma a kompozice literárního díla Básnické prostředky - epiteton, oxymorón, apostrofa	

Výstup	Učivo	Průřezová témata
<u>Jazykové vyučování</u> Orientuje se v historickém vývoji jazyka z chronologického hlediska. Orientuje se v jazykových prostředcích hovorových, knižních, zastaralých, v neologismech a odborných pojmenováních a umí je využít správně ve stylistických projevech, pro svou práci dovede efektivně využít příslušné jazykové příručky. Spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova. Zaznamená stavbu slova z různých hledisek. Popíše význam přeneseného pojmenování, uvede charakteristické příklady frazému. Správně utvoří tvar podle zadaných tvaroslovných kategorií.	Vývoj českého jazyka - jazyková norma a kodifikace: výrazové prostředky hovorové, spisovné, archaické Zvuková stránka jazyka - soustava hlásek v češtině, tvoření slabik, spodoba znělosti - přízvuk slovní a větný, důraz, větná melodie - pauzy, frázování - zásady spisovné výslovnosti Tvoření slov a stavba slova - způsoby tvoření slov Význam slov - frazémy - přenesená pojmenování Tvarosloví - slovní druhy	

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Správně užívá slova přejatá a jejich tvary. Správně užívá všech neohebných slov, včetně částic. Seznámí se se slovesnými třídami a vzory. Věnuje pozornost nepravidelnostem větné stavby z hlediska významového a pravopisného. Respektuje hlavní zásady českého slovosledu. Prohlubuje svoji znalost při práci se složitými souvětími v návaznosti na tvorbu jazykových projevů a analýzu textů. Vhodně využije zvláštností větné stavby pro oživení slohových útvarů. <u>Komunikační a slohová výchova</u> Své vědomosti o jazykových stylech a prostředcích využívá při tvorbě vlastních textů. Uvědomí si odlišnost individuálních jazykových stylů a její závislost na subjektivních a objektivních činitelích. Chápe jejich smysl, cíl a odlišnosti publicistických útvarů	- slovesné třídy a vzory, nepravidelná slovesa Skladba - vztahy mezi větnými členy - přístavkový vztah - samostatný větný člen - osamostatněný větný člen - věta neúplná, citoslovce, oslovení - slovosled - vsuvka - složitá souvětí - interpunkce ve větě jednoduché a v souvětí Jazykové styly prostředky Slohotvorní činitelé Publicistické útvary - znaky a jazykové prostředky	OSV Sociální rozvoj - kooperace a kompetice

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Samostatně si připraví a s oporou textu přednese referát. Shromáždí pro svůj komunikační záměr vhodné podklady, uspořádá je, vhodně argumentuje. V mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních a nonverbálních prostředků řeči. Chápe a snaží se dodržovat pravidla diskuse, zapojuje se do ní. Rozpozná manipulativní komunikaci v masmédiích a dovede k ní zaujmout kritický postoj. <u>Literární výchova</u> Uvede zásadní díla vybraných epoch literární historie. Přiřadí dílo k literárnímu žánru. Rozpozná na ukázce prvky výrazného autorského stylu (autorů české a světové literatury 20. století podle výběru učitele), svá tvrzení zdůvodní. Vyhledává informace ve spolehlivých zdrojích a databázích, nepřijímá informace bez ověření zdroje	- přednáška - referát - komentář - fejeton - recenze - reportáž Diskuse - pravidla - manipulativní komunikace Literatura na přelomu 19. a 20. století. Moderní umělecké směry. Literatura mezi dvěma světovými válkami, Divadlo (tragédie, komedie, činohra, muzikál) Literatura po roce 1945 Současná literatura	MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - vnímání autora mediálních sdělení - stavba mediálních sdělení OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV Morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Vyjádří svůj názor na hodnotu literárního díla, opřený o argumenty vycházející z textu. (Stručně porovná vybranou literární předlohu s její adaptací. Dokáže poznat a definovat základní žánry typické pro daná období. Podle svých schopností, znalostí a zájmu vytvoří literární text.	Dramatická a filmová tvorba Satira, pásmo, novela Volný verš Téma, kompozice literárního díla	MKV - lidské vztahy - etnický původ - kulturní diference

7.1.2. Anglický jazyk

7.1.2.1. Anglický jazyk- první stupeň

Charakteristika vyučovacích předmětů

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Anglický jazyk se vyučuje ve 2. ročníku s časovou dotací jedna hodina týdně.

Důraz je kladen na získání kladného vztahu žáka k výuce cizích jazyků. Je využíváno hravých forem práce – her, říkadel, písniček, soutěží, výukových programů na PC, obrazového materiálu, poslechu originálních nahrávek- tak, aby bylo dosaženo zapojení všech smyslů vnímání. V hodinách žáci pracují s obrázkovým materiálem, konkrétními pomůckami. Slovní zásoba je rozvíjena po tematických celcích.

Časová dotace předmětu Anglický jazyk ve 3. – 5. ročníku :

3.r. - 3 hodiny týdně

4.r . - 3 hodiny týdně + 1 hodina týdně z disponibilní časové dotace

5.r. - 3 hodiny týdně

Jazyk a jazyková komunikace má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Rozvíjí u žáků správné používání především ústní, ale i písemné podoby anglického jazyka. Žáci se učí vnímat různé typy sdělení, rozumět jim a reprodukovat je. Je využíváno různých metod výuky: poslech, imitace, hry, písně, doplňování, křížovky, pexesa a jiné tvořivé činnosti. Tento vyučovací předmět zahrnuje učivo zaměřené na rozvoj smyslového a citového vnímání a vyjadřovacích schopností. Výuka je propojena s mateřským jazykem, hudební, pohybovou a dramatickou výchovou.

V předmětu jsou realizována tato průřezová témata:

- osobnostní a sociální výchova
- multikulturní výchova

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu:

Anglický jazyk přispívá k chápání objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytuje živý jazykový základ předpoklady žáků i v rámci integrované Evropy a světa. Díky cizím jazykům překonávají jazykové bariéry, mají motivaci k poznávání dalších kultur a následně se v nich budují principy mezinárodního porozumění a tolerance.

Učivo předmětu je chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí. Klíčové kompetence se prolínají, jsou multifunkční, mají mezipředmětovou podobu a lze je získat jako výsledek celkového procesu vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

kompetence k učení

- během výuky se klade důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, časté jsou činnosti s vyhledáváním informací
- žáci jsou vedeni k sebehodnocení
- s žáky pracujeme individuálně, podle jejich schopností
- během výuky jsou žáci stavěni do situací, v nichž mají radost z učení
- žáci pracují se zajímavými texty, které je dále motivují

kompetence k řešení problémů

- při jazykových hrách rozvíjejících komunikaci se využívá uměle navozených problémů
- žáci se učí při výuce používat informace z různých zdrojů, vyhledávají je a vhodným způsobem využívají
- žáci se učí prezentovat své názory a nápady při hrách, řešení skutečných problémových situací ve třídě

kompetence komunikativní

- žáci jsou prostřednictvím jazykové výchovy vedeni ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole, mimo školu, učí se obhajovat svůj vlastní názor
- v průběhu vyučování se žáci učí formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu
- žákovi jsou nabízeny různé typy textů a záznamů, učí se na ně reagovat

kompetence sociální a nesociální

- během vyučování se používá skupinová práce žáků, role ve skupině se střídají, podporuje se vzájemná pomoc při učení

kompetence občanské

- žáci na začátku školního roku společně pracují na kodexu pravidel chování ve třídě

kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k reálnému sebehodnocení

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-3-1-01p je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-5-1-01p rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou

výslovností

CJ-5-1-02p rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal

(zejména má-li k dispozici vizuální oporu)- rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování

MLUVENÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-5-2-01p pozdraví a poděkuje

CJ-5-2-02p sdělí své jméno a věk

CJ-5-2-03p vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-5-2-01p pozdraví a poděkuje

CJ-5-2-02p sdělí své jméno a věk

CJ-5-2-03p vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Anglický jazyk	2. - 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, reaguje na ně verbálně i neverbálně, zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	- jednoduché pokyny ve škole - pozdravy a rozloučení - představení se, poděkování - vyjádření souhlasu a nesouhlasu	2.-3.	osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace
rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu	- čtení krátkých jednoduchých textů se slovní zásobou z tematických celků - abeceda, spelling jména	2.-3.	
rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu	- zdvořilostní fráze - osobní údaje - otázka, zápor - sloveso „být“ v kladné větě a v otázce - osobní zájmena	3.	
přihradí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	- čísla 1 – 20 - barvy - školní potřeby, nábytek - domácí mazlíčci - pocity a nálada - rodina - svátky- Christmas, Easter, Halloween	2.-3.	
píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy	psaní tematické slovní zásoby	2.-3.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Anglický jazyk	4.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, reaguje na ně verbálně i neverbálně, zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	- jednoduché pokyny ve škole - pozdravy a rozloučení - představení se, poděkování - vyjádření souhlasu a nesouhlasu	4.	osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace
rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	čtení krátkých jednoduchých textů se slovní zásobou z tematických celků	4.	
rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální	- zdvořilostní fráze - osobní údaje - otázka, zápor - sloveso „mít“ v kladné větě a v otázce - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slova	4.	
přihlíží mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	- slovní zásoba - lidské tělo - oblečení - jídlo - zvířata - hračky - dny v týdnu	4.	
píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy	- jednoduchá sdělení - omluva, zdvořilá žádost - tvorba množného čísla podstatných jmen - přivlastňovací pád	4.	
vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům	- sloveso „mít rád“ v otázce a odpovědi - vazba „there is, there are“	4.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Anglický jazyk	4.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se osvojovaných témat	- základní výslovnostní návyky - popis části těla - předložky „in, on“- popis umístění předmětů - popis oblečení	4.	osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace
odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá	- objednávání jídla - vyjádření libosti a nelibosti - otázka a odpověď na množství	4.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Jazyk a jazyková komunikace	Anglický jazyk	5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu	- reakce na otázky - určování času - popis cesty, směr - počasí	5.	osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace
rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	- čtení krátkých jednoduchých textů se slovní zásobou z tematických celků (hudební nástroje, sporty, místnosti v domě a nábytek, nemoci, obchody a místa ve městě, počasí, školy, volný čas) - základní gramatické struktury (přítomný čas průběhový, přítomný čas prostý, zadávání příkazů)	5.	
rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu	- zdvořilostní fráze - osobní údaje - otázka, zápor - sloveso „mít“	5.	
přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	- vztah mezi zvukovou a grafickou stavbou slov - fonetické znaky (pasivně)	5.	
napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života	- pozdrav a dopis z prázdnin - popis umístění předmětu - můj volný čas - vazba „there is, there are“	5.	

7.1.2.2. Anglický jazyk- druhý stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět anglický jazyk je vyučován jako samostatný předmět, a to: v 6. - 9. ročníku po 3 hodinách týdně.

Vzdělávání v předmětu anglický jazyk:

- směřuje k pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, jako důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- vede k rozvoji pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- učí pochopení významu znalosti cizích jazyků pro formování vzájemného porozumění mezi zeměmi, respektu a tolerance k odlišným kulturním hodnotám jiných národů
- vede k pochopení cizího jazyka jako nedílného nástroje celoživotního vzdělávání
- směřuje k osvojení potřebných jazykových znalostí a dovedností a jejich aktivnímu využití v komunikaci, ke schopnosti číst s porozuměním texty přiměřené úrovni, k poznání kultury zemí příslušné jazykové oblasti, k vyhledání nejdůležitějších informací o zemích studovaného jazyka
- umožňuje vyhledávání dlouhodobé mezinárodní spolupráce a účasti na různých projektech

Formy a metody práce:

frontální výuka s možností využití ICT techniky a interaktivních DUM (alternativní metody – brainstorming...)

práce ve dvojicích (návky dialogů), skupinová práce (tvorba projektů)

samostatná práce (čtení knih v originále, referáty, překlady, filmy)

Předmět anglický jazyk souvisí s dalšími předměty: biologií, českým jazykem, dějepísem, fyzikou, matematikou, hudební výchovou, ICT, zeměpisem, výtvarnou výchovou.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
- propojují získané poznatky do širších celků
- poznávají smysl a cíl učení

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou schopni pochopit problém
- umí vyhledat vhodné informace

Kompetence komunikativní

- žáci komunikují na odpovídající úrovni
- umí naslouchat promluvám druhých lidí a vhodně na ně reagovat

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupině
- podílejí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- jsou schopni sebekontroly

Kompetence občanské

- žáci respektují názory ostatních
- umí se zodpovědně rozhodnout podle dané situace

Kompetence pracovní

- žáci jsou schopni efektivně organizovat svou práci

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

CJ-9-1-01p rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů

CJ-9-1-02p rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby

MLUVENÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

CJ-9-2-01p odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

CJ-9-3-01p rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

CJ-9-4-03p reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

6. ročník

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech s vizuální oporou v učebnici, jsou-li pronášeny pomalu. Rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat a který obsahuje známou slovní zásobu na úrovni odpovídající ročníku. Zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích, popíše svůj denní režim, stručně popíše vzhled věci, zvířete, místa. Mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech, pozdraví, domluví se s kamarády, v kolik hodin a kde se sejdou, objedná si v restauraci, udělá si krátkodobý plán. Vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života na úrovni odpovídající ročníku.	Poslech s porozuměním - My life; My school; Dates - Animals - Holidays - Food; A shopping list; A recipe - The realities of English-speaking countries - Entertainment Mluvení - Greetings; Important dates; Daily life - Miming animals - Talking about the holiday - Asking for things; Acting out the story; Talking about eating - Comparing seasons, food, your life etc. - Planning the future; Arranging a meeting	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí MKV - lidské vztahy - multikulturalita MV - tvorba mediálního sdělení - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech, dodržuje základní fonetická pravidla a čte nahlas srozumitelně jednoduchý text. Rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace na úrovni odpovídající ročníku, vyhledá v dvojjazyčném slovníku význam neznámého slova nebo slovního spojení a ověří si výslovnost v elektronickém slovníku. Napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a další osvojovaných témat na úrovni odpovídající ročníku. Reaguje na jednoduché písemné sdělení na úrovni odpovídající ročníku.	Čtení - Months of the year, Important dates of human life - The favourite animal - Someone's holiday - The short stories - The realities of English-speaking countries Psaní - Important dates of human life - The ending of a story - A holiday postcard - The daily menu; Writing a recipe - Comparing seasons, food, your life etc. - The beginning of a story Gramatika - Present simple; adverbs of frequency; Ordinal numbers - Present continuous; Object pronouns - Past simple; Regular verbs; Irregular verbs - Countable and uncountable nouns; Some/any; a/an/some/ the; How much/many; A little/a few	OSV Sociální rozvoj - poznávání lidí

Výstup	Učivo	Průřezová témata
	- How questions; Comparative adjectives; Superlative adjectives; As...as - Going to; Adjectives and adverbs Slovní zásoba - Months of the year; Dates; Housework - Animals - Holiday transport; Holiday problems - Food - Geographical names; The weather; Adjectives - Types of TV programmes; Types of film	

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu, rozliší sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, s důrazem na intonaci. Rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat. Zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích, jednoduše vysvětlí cestu. Stručně mluví o své rodině, kamarádech, škole, životních zkušenostech a dalších osvojovaných tématech. Vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života na úrovni odpovídající ročníku. Vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech, odvodí význam neznámých slovíček a slovních spojení.	Poslech s porozuměním - A famous person – life, work; Activities - Our future - Leisure time; The interview - The realities of English-speaking countries - The environment - Problems and advice; School Mluvení - The teenager's life; Talking about life - Thinking about future and predictions - Past activities - Giving directions - Life experience - Talking about problems - family, school, friends - giving advice Čtení - My house / flat; My family - Vision of the future; My future - The short story, Travelling abroad - The realities of English-speaking countries - Life ambitions; Present environmental problems	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí MKV - kulturní diference - etnický původ - multikulturalita - princip sociálního smíru a solidarity MV - tvorba mediálního sdělení OSV Sociální rozvoj

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace na úrovni odpovídající ročníku. Napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a další osvojovaných témat na úrovni odpovídající ročníku, rozčlení text do odstavců, srovná text dle dějové posloupnosti. Reaguje na jednoduché písemné sdělení na úrovni odpovídající ročníku.	- The short story – making the right order Psaní - Describing family and life - Activities in the future - A country – basic information - A city – a map, history - Organizing a text, information about a person - The short story- writing the right order Gramatika - Present simple, continuous; Past simple - Future - going to; will for decisions - Past continuous - The articles - Present perfect - irregular verbs - Auxiliary verbs Slovní zásoba - Classroom; Life stages - Space, places - Houses, Natural disasters - City - Experiences - Problems	OSV Sociální rozvoj - poznávání lidí - mezilidské vztahy

8. ročník

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu. Rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat, odhadne hlavní myšlenku z nadpisu, vystihne hlavní myšlenku poslechu přiměřeného rozsahu, při následné práci s textem a obrazovou přílohou nalezne odpovědi na otázky, zachytí podstatnou informaci. Zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích, jednoduše mluví o každodenních tématech s obrazovou nápovědou, aktivně se účastní diskuse o každodenních tématech. Samostatně mluví o své rodině, kamarádech, škole a dalších osvojovaných tématech. Zahájí, udrží a ukončí jednoduchý rozhovor na známé téma. Svémi slovy vypráví jednoduchý příběh či událost, vytvoří vlastní závěr přečteného příběhu; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života na úrovni odpovídající ročníku.	Poslech s porozuměním - Work experience; Listening about past time; Clothes; Shopping - Fame and fortune; ICT - Health and safety, An advice, Problems and treatments - The ending of the story - Our environment - Relationships; Friends; Generation gap Mluvení - Interview; Life in the past and now; Dialogues in a shop - Entertainment - Giving advice - Describing a scene - The environmental problems; The quiz - Giving people advice; Dealing with a problem	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí MKV - lidské vztahy MV - kritické čtení a vnímání mediálního sdělení

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech, při čtení nahlas užívá správné frázování, slovní a větný přízvuk, výšku a sílu hlasu, tempo řeči pro zajištění plynulosti čtení. Rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace, vystihne hlavní myšlenky čteného textu přiměřeného rozsahu. Napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a další osvojovaných témat na úrovni odpovídající ročníku, text strukturuje, správně používá interpunkci, zdokonaluje písemný projev používáním složitějších obrátů. Reaguje na jednoduché písemné sdělení na úrovni odpovídající ročníku.	Čtení - Un unusual day; Reading about the past time; The realities of English-speaking countries - The movies; Reading habits - Our body; Sports events - Heroes; The quiz - Global warming; The orphans; The realities of English-speaking countries - Friends, Teenager's problems; Citizenship Psaní - Contrasting sentences; Project - Time expressions - Giving examples - Punctuation - Organizing a text - Describing problem, giving advice Gramatika - Present and future tenses; Past simple and past continuous; too / enough - Present perfect; for /since - Subject and object relative clauses; should / might	

Výstup	Učivo	Průřezová témata
	- Verb + ing or infinitive; There's someone / something + ing - Passive voice present and different tenses - First conditional; Time clauses Slovní zásoba - Materials, Clothes, News - The movies; Fame - Parts of the body; Health - History; The burglary; Meal - The environment - Relationships; Friends; Holiday	

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu, postihne názory jednotlivých mluvčích, hlavní myšlenky a body. Rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat na úrovni odpovídající ročníku. Zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích. Mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech, pojmenuje věci vztahující se k méně běžnému, ale známému tématu, položí běžné otázky v běžných situacích, reprodukuje něčí názor, vzkaz, dotaz, prosbu, žádost a vysvětlí význam slova pomocí synonyma nebo popisné věty. Vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života na úrovni odpovídající ročníku.	Poslech s porozuměním - Activities that you like / dislike; Teenager's problems - Places and time; Our body - A dangerous world - Jobs - Money; Travelling - Protest; The realities of English-speaking countries Mluvení - The situation dialogue, Interesting things - Changing an appointment - What would / wouldn't you do - A survey; Finding information - At the station – orientation in timetable - Asking questions politely	VMEGS - objevujeme Evropu a svět MKV - kulturní difference - multikulturalita VDO - občanská společnost a škola - občan, občanská společnost a stát OSV Morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika Sociální rozvoj - kooperace a kompetice

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech. Rozumí krátkým i delším jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace a klíčové okamžiky děje na úrovni odpovídající ročníku, rozumí čteným informacím a nápisům na veřejných místech, postihne hlavní body populárně-naučného textu na známé téma, vyhledá v textu specifická slovní spojení a s pomocí obrazové nápovědy k nim přiřadí synonyma nebo definici jejich významu. Napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času, krátkou zprávu nebo informativní text na známé téma a další osvojovaných témat na úrovni odpovídající ročníku. Reaguje na jednoduché písemné sdělení na úrovni odpovídající ročníku. Vyplní základní údaje o sobě ve formuláři.	Čtení - Life in different countries; Bullying - Lifestyle - People's wishes - longer story - Advertisements; Drama - Unusual place to stay; Selling and buying - The civil rights; Shakespeare's play Psaní - Giving reasons - Making generalizations - Using articles in the text - A formal letter - A short story; My profile - the form - Summary of story – linking words; - An enrolling form	

Výstup	Učivo	Průřezová témata
	Gramatika - Present tenses; Past tenses, Present perfect - The future; First conditional - Second conditional; Reflexive pronouns - Gerunds - The passive – all tenses - Reported speech Slovní zásoba - Likes / dislikes; Sport; people – appearance and character; Problems - A town; Time; Arrangements - Risks; Warnings - The media; Jobs - Money, travelling - Phrasal verbs	

7.1.3. Další cizí jazyk

7.1.3.1. Německý jazyk- druhý stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Předmět **další cizí jazyk** je vyučován jako samostatný předmět, a to: v 7. – 9. ročníku po 2 hodinách týdně.

Vzdělávání v předmětu další cizí jazyk:

- rozvíjí pozitivní vztah k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytvaruje podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech
- učí pochopit význam znalosti cizích jazyků pro osobní život, formuje vzájemné porozumění mezi zeměmi, respekt a tolerance k odlišným kulturním hodnotám jiných národů
- směřuje k pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání - podporu rozvoje komunikačních kompetencí
- vede k získávání schopnosti číst s porozuměním přiměřené texty v německém jazyce
- učí jednoduchému ústnímu i písemnému sdělení na úrovni osvojených znalostí směřuje k vyhledávání nejdůležitějších informací o jinak mluvících zemích a poznávání kultury země dané jazykové oblasti
- vede k využívání různých zdrojů informací (slovníky, encyklopedie, katalogy, bibliografie, internet) pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání

Formy a metody práce:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce (s využitím slovníků a odborné literatury)
- diskuzní, situační a inscenační
- referáty, filmy, exkurze

Předmět další cizí jazyk souvisí s dalšími předměty: českým jazykem a literaturou, zeměpisem, ICT, hudební výchovou.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

- žák vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

- žák vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní

- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce

- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- žák chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

Kompetence pracovní

- žák používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

DCJ-9-1-01p je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka

DCJ-9-1-02p rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování

DCJ-9-1-03p rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

- rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (zejména jména a věku)
- rozumí jednoduchým pokynům učitele

MLUVENÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

DCJ-9-2-01p pozdraví a poděkuje, vyjádří souhlas a nesouhlas

DCJ-9-2-02p sdělí své jméno a věk

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

DCJ-9-3-02p rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

DCJ-9-4-02p reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně. Rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu. Rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat. Zapojí se do jednoduchých rozhovorů. Sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat. Odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá. Rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům.	Zvuková a grafická podoba jazyka - základní výslovnostní návyky - písmena odlišná od češtiny - intonace a přízvuk v němčině - větná melodie - kreativní psaní v elektronické komunikaci Tematické okruhy, slovní zásoba - rodina - škola - volný čas - kalendářní rok (roční období, dny v týdnu, čas) - barvy - čísla - realie zemí německé jazykové oblasti	OSV Sociální rozvoj - kooperace a kompetice - komunikace - mezilidské vztahy Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí VDO - principy demokracie jako

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům. Rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci. Vyplní základní údaje o sobě ve formuláři. Napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat. Stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení.	Mluvnice - typy vět (W- otázky, otázky zjišťovací, slovosled) - rod podstatných jmen, člen určitý a neurčitý v 1. p. - časování pravidelných sloves - časování slovesa sein, mögen - přivlastňovací zájmena, přivlastňovací vazba „von“ - zápor nein, nicht, kein - časové údaje a předložky v nich	formy vlády a způsobu rozhodování EV - vztah člověka k prostředí VMEGS - jsme Evropané - objevujeme Evropu a svět MKV - kulturní difference - multikulturalita MV - práce v realizačním týmu

8. ročník

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně. Rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu. Rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat. Zapojí se do jednoduchých rozhovorů. Sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat. Odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá. Rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům. Rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům.	Zvuková a grafická podoba jazyka - správná výslovnost a pravopis Tematické okruhy, slovní zásoba - domov, bydlení - orientace ve městě, cestování - obec, místo, kde se nacházím - rodina, škola - volný čas - kalendářní rok (roční období, měsíce, svátky) - zvířata - realie zemí německé jazykové oblasti	OSV Sociální rozvoj - kooperace a kompetice - komunikace - mezilidské vztahy Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí VDO - principy demokracie jako formy vlády a

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci. Vyplní základní údaje o sobě ve formuláři. Napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat. Stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	Mluvnice - časování slovesa haben - 3. a 4. p. podstatných jmen, osobních zájmen a záporu kein - předložky se 3. a 4. pádem - vazba es gibt - nepravidelná slovesa se změnou kmenové samohlásky - slovesa s odlučitelnou předponou - slovosled - počítání do 100, základní matematické úkony	způsobu rozhodování EV - vztah člověka k prostředí VMEGS - jsme Evropané - objevujeme Evropu a svět MKV - kulturní difference - multikulturalita MV - práce v realizačním týmu

9. ročník

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně. Rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu. Rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat. Zapojí se do jednoduchých rozhovorů. Sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat. Odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá. Rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům. Rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům.	Zvuková a grafická podoba jazyka - správná výslovnost a pravopis Tematické okruhy, slovní zásoba - domov, obec - škola, rozvrh hodin - volný čas - denní a týdenní program - povolání - lidské tělo, zdraví a nemoci - jídlo - oblékání - nákupy - doprava - kalendářní rok (roční období, příroda, počasí, svátky) - země a kontinenty - realie zemí německé jazykové oblasti	OSV Sociální rozvoj - kooperace a kompetice - komunikace - mezilidské vztahy Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí VDO principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci. Vyplní základní údaje o sobě ve formuláři. Napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat. Stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení.	Mluvnice - slovosled, imperativ, souvětí se spojkou deshalb - další slovesa se změnou kmenové samohlásky - podmět man - préteritum sein a haben - perfektum některých pravidelných a nepravidelných sloves - počítání do tisíce, číslovky řadové - množné číslo podstatných jmen - způsobová slovesa - sloveso tun - stupňování příslovci	EV - vztah člověka k prostředí VMEGS - jsme Evropané - objevujeme Evropu a svět MKV - kulturní difference - multikulturalita

7.2. Matematika a její aplikace

7.2.1. Matematika

7.2.1.1. Matematika- první stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu Matematika

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět má časovou dotaci ve 2. – 5. ročníku po 5 hodinách týdně, kdy byla posílena časová dotace o 1 disponibilní hodinu. V 1. ročníku je časová dotace 4 hodiny týdně.

Vyučovací předmět Matematika prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro úspěšné uplatnění ve většině oborů profesionální přípravy i v různých směrech studia na základní škole. Je předpokladem k poznávání přírodovědných oborů, ekonomiky, techniky a využití počítačů. Metody práce závisí na úrovni třídy a výběru učitele. Učitelé využívají dostupných učebnic, vlastních materiálů, sbírek atd. V závislosti na vyspělosti jednotlivých tříd zadáváme zajímavé a netradiční úlohy, které jsou také využívány pro práci s nadanými žáky. Matematika je založena na praktických činnostech, posiluje logické myšlení a prostorovou představivost. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné pro život, umožňuje získávat matematickou gramotnost. Při vzdělávání je kladen důraz na porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby použití.

Vyučovací předmět Matematika je rozdělena na čtyři tematické okruhy:

- číslo a početní operace
- závislosti, vztahy a práce s daty
- geometrie v rovině v prostoru
- nestandardní aplikační úlohy a problémy

V předmětu jsou realizována tato průřezová témata:

- osobnostní a sociální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

V tematickém okruhu „Čísla a početní operace“ si žáci na prvním stupni osvojí aritmetické operace ve třech složkách:

- dovednost provádět operaci
- algoritmické porozumění
 - proč je operace prováděna daným způsobem/
 - porozumění významu/umět operaci použít v reálné situaci/
 - učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem
- zaokrouhlování - seznamuje se s pojmem proměnná a s její rolí v reálných situacích

V tematickém okruhu „Závislosti, vztahy a práce s daty“ se učí uvědomovat si jaký má význam třídění a seskupování dat podle určitých kritérií, vzájemné souvislosti a závislosti mezi nimi. Všechny změny získávají z tabulek, grafů a diagramů. V jednoduchých případech je sami sestavují. Osvojují si převody jednotek obsahu, objemu a času.

V tematickém okruhu „Geometrie v rovině a v prostoru“ rozeznávají, pojmenovávají a znázorňují základní geometrické útvary, modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů, učí se odhadovat a měřit délku, obvod a obsah, zdokonalují svůj grafický projev.

V tematickém okruhu „Nestandardní aplikační úlohy a problémy“ hledají žáci řešení úloh, které mohou být nezávislé na matematických znalostech a dovednostech. Je práním nutné uplatnit logické myšlení. Učí se zde řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky. Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky /kalkulátory, počítačový software/ a to umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

kompetence k učení:

- nabízíme žákům vhodné způsoby, metody a strategie pro efektivní učení
- vedeme žáky k vyhledávání a třídění získaných informací a k jejich využití v praktickém životě
- vedeme žáky ke tříbení kombinatorického a logického myšlení a k věcné argumentaci
- vedeme žáky k poznávání smyslu učení, pozitivnímu vztahu k učení, posouzení vlastního pokroku a kritickému zhodnocení vlastních výsledků

kompetence k řešení problémů:

- vedeme žáky k vyhledávání informací vhodných k řešení problémů a k využití získaných vědomostí
- učíme žáky samostatně problémy řešit a nenechat se odradit případným nezdarem
- učíme žáky ověřovat si správnost řešení problémů

kompetence komunikativní:

- umožňujeme žákům poznávat základní symboly a značky související s danou problematikou
- vytváříme situace, které žáky učí naslouchat promluvám druhých a vhodně na ně reagovat

kompetence sociální a personální

- vytváříme situace, které žáky učí vzájemné spolupráci a vytváření pravidel práce v týmu
- vytváříme pozitivní atmosféru v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty k druhým
- učíme žáky diskusi

kompetence občanské:

- vedeme žáky k správnému a zodpovědnému rozhodování v daných situacích

kompetence pracovní:

- učíme používat bezpečně pomůcky na geometrii
- učíme žáky využívat znalostí, dovedností a zkušeností v zájmu vlastního rozvoje

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

M-3-1-01p porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20

M-3-1-02p čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100

M-3-1-02p zná matematické operátory $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ a umí je zapsat

M-3-1-04p sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20

M-3-1-05p řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20 umí rozklad čísel v oboru do 20

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

M-5-1-02p čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000

M-5-1-02p sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla

M-5-1-02p zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100

M-5-1-03p zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách

M-5-1-03p tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100

M-5-1-04p zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy

M-5-1-04p rozeznává sudá a lichá čísla - používá kalkulátor

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

M-3-2-02p modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek

M-3-2-03p doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20

- zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu

- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

M-5-2-01p vyhledá a roztrídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu

M-5-2-02p - určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích - provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času

- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi, orientuje se a čte v jednoduché tabulce

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

M-3-3-01p pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit

M-3-3-01p rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují

M-3-3-02p používá pravítko

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

M-5-3-01p znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary

M-5-3-02p měří a porovnává délku úsečky

M-5-3-02p vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran

M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice

M-5-3-05p určí osu souměrnosti překládáním papíru

- pozná základní tělesa

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření
žák

M-5-4-01p řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Matematika a její aplikace	Matematika	1. – 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	- manipulace s předměty - počítání prvků	1.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 20, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	- čtení a zápis čísel - vztahy menší, větší a rovno - znaménka pro rovnost a nerovnost	1.	
užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose	- orientace na číselné ose - pojmy: před, za, hned před, hned za, mezi - určování desítek a jednotek	1.	
provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	- sčítání a odčítání v oboru 0-20 bez přechodu desítky - vztahy o několik více, o několik méně - rozklady čísel	1.	
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	slovní úlohy ze života dětí s užitím osvojených početních operací	1.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita
doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	provádí početní operace sčítání, odčítání v tabulkách a schématech	1.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Matematika a její aplikace	Matematika	1. – 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
popisuje jednoduché závislosti z praktického života	• seznámení se symboly, matematickými značkami a zápisy(+, -, =) • orientace a čtení matematických zápisů	1.	
rozezná a pojmenuje základní rovinné útvary, nachází v realitě jejich reprezentaci	• orientace v prostoru a rovině • vyhledávání určitých tvarů v okolí • třídění předmětů podle tvaru • rovinné útvary: čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh	1.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Matematika a její aplikace	Matematika	1. – 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	- čtení a zápis čísel - vztahy větší, menší, rovno a znaménka $>$, $<$, $=$	2.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání
užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose	- orientace na číselné ose - pojmy: před, za, hned před, hned za, mezi - určování desítek a jednotek do sta	2.	
provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	- sčítání a odčítání v oboru 0 -20 s přechodem přes 10 - sčítání a odčítání v oboru 0 -100 bez přechodu i s přechodem přes 10 - písemné sčítání, odčítání dvouciferných čísel bez přechodu, jednociferných čísel s přechodem - počítání se závorkami - násobení a dělení v oboru malé násobilky 1 - 5	2.	
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	- slovní úlohy ze života dětí s užitím osvojených početních operací - o méně, o více - vztahy několikrát více, několikrát méně	2.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita
popisuje jednoduché závislosti z praktického života	- seznámení se symboly, matematickými značkami a zápisy - orientace a čtení matematických zápisů - seznámení a počítání s bankovkami a mincemi do sta	2.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Matematika a její aplikace	Matematika	1. – 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	- seznámení: tělesa – krychle, kvádr, koule, válec - bod, přímka, polopřímka a úsečka; měření v cm, rýsování	2.	
rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	modelování geometrických útvarů podle zadání	2.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Matematika a její aplikace	Matematika	1. – 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	- čtení a zápis čísel v oboru do 1000 - určení počtu jednotek, desítek, stovek - porovnávání čísel a souborů s počtem prvků do 1000 a zapisování jejich vztahů pomocí znamének $<$, $>$, $=$	3.	osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání
užívá lineárního uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose	- orientace na číselné ose, pojmy před, za, hned za, mezi - číselné řady vzestupné a sestupné - počítání po jednotkách, desítkách a stovkách	3.	
provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	- pamětné i písemné sčítání a odčítání dvojčíferných čísel s přechodem desítky v oboru do 100 - pamětní sčítání a odčítání trojčíferných čísel s přechodem stovky v oboru do 1000 - vztahy o několik více, o několik méně - násobení a dělení v oboru malé násobilky (5 – 10) - násobení a dělení mimo obor násobilky (velká násobilka a dělení) - dělení se zbytkem - násobení a dělení čísla 100 - vztahy několikrát více, několikrát méně	3.	
řeší a tvoří slovní úlohy, ve kterých aplikuje a moduluje osvojené početní operace	řešení jednoduchých i složených slovních úloh ze života dětí v oboru do 1000		

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Matematika a její aplikace	Matematika	1. – 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času, délky, objemu, hmotnosti	- určování času, převody jednotek -sekunda, minuta, hodina - převody jednotek délky - milimetr, centimetr, decimetr, metr s koeficientem 10,100 - převody jednotek obsahu - litr, hektolitr s koeficientem 10,100 - převody jednotek hmotnosti - gram, kilogram, tuna s koeficientem 10,100	3.	
doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	provádění početních operací sčítání, odčítání, násobení a dělení v tabulkách a schématech	3.	
odhaduje, kontroluje a zaokrouhluje výsledky početních operací	- kontrolní zkoušky početních výkonů - zaokrouhlování na desítky a stovky	3.	
rozezná, pojmenuje, vymodeluje, narýsuje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa, nachází v realitě jejich reprezentaci	- rýsování bodu, přímky, polopřímky, úsečky, trojúhelníku, kruhu, kružnice - rýsování čtverce a obdélníku ve čtvercové síti - tělesa – krychle, kvádr koule	3.	
porovnává velikosti útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	- měření úsečky v centimetrech a milimetrech - rýsování úsečky o dané délce - porovnávání úseček měřením	3.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Matematika a její aplikace	Matematika	1. – 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	• osová souměrnost přeložením	3.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Matematika a její aplikace	Matematika	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	vlastnosti sčítání, odčítání, násobení a dělení	4.	
	- pamětné sčítání a odčítání do tisíce s přechodem desítky a stovky - numerace do 100 000, orientace v číselné řadě, správné čtení a zápis čísel, jejich znázornění na číselné ose a porovnávání - pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel do 10 000	4.	
	násobení a dělení mimo obor násobilky (velká násobilka a dělení)	4.	
provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	- písemné sčítání a odčítání do 100 000 - písemné násobení čísel jednociferným a dvojciferným činitelem - dělení se zbytkem - písemné dělení jednociferným dělitelem	4.	
zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	zaokrouhlování přirozených čísel na 10, 100, 1000	4.	
modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku, porovnává zlomky se společným jmenovatelem	- zlomky- čtení a zápis zlomku - určování zlomku z daného čísla - porovnávání zlomku se společným jmenovatelem	4.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Matematika a její aplikace	Matematika	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	- převádění jednotek délky, hmotnosti, objemu a času - řešení slovních úloh s jedním i více výpočty (jednoduché i složené) - řešení úloh s více početními operacemi	4.	
vyhledává a třídí data	- data, možnosti, risk, náhoda - pyramidy, odhad - neúplné číselné řady, řetízky - vzory, číselné kódy	4.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita
čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	- doplňování tabulek s početními operacemi - sestavování tabulek, grafů a diagramů sloupových, kruhových i obrázkových - jízdní řád	4.	
narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnici), užívá jednoduché konstrukce	- pojmy lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka - délka úsečky (měření, sestavení podle zadání) - práce s kružítkem (kružnice, kruh) - rovinné útvary - konstrukce trojúhelníku - úhel, pravý úhel	4.	
graficky sčítá a odečítá úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	jednotky délky a převody jednotek	4.	
sestrojí rovnoběžky a kolmice	- vzájemná poloha dvou přímek v rovině - rýsování (rovnoběžky, různoběžky, kolmice)	4.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Matematika a její aplikace	Matematika	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	souřadnice bodů ve čtvercové síti	4.	
řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	- práce s informacemi (nedostatečné, nadbytečné, dohledání informací...) - matematické hlavolamy - matematické hry - magické čtverce, kruhy, pyramidy - deskové a karetní hry	4.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Matematika a její aplikace	Matematika	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	- vlastnosti sčítání, odčítání, násobení a dělení - numerace do milionu, orientace v číselné řadě, správné čtení a zápis čísel, jejich porovnávání - pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel do milionu - násobení a dělení mimo obor násobilky (velká násobilka a dělení) - pořadí matematických operací - při užití několika početních operací v příkladu - písemné sčítání (až čtyř přirozených čísel) a odčítání do milionu - násobení desítek, stovek, tisíců - násobení dvojciferných a trojciferných čísel číslem jednociferným - písemné násobení až čtyřciferným činitelem - písemné dělení dvojciferným dělitelem - aritmetická průměr	5.	
zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	- zaokrouhlování přirozených čísel na 10, 100, 1000 - zaokrouhlování přirozených čísel na 10 000, 100 000, 1 000 000	5.	
modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku, porovnává, sčítá na odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel	- zlomky- čtení, zápis zlomku - určování zlomku z daného čísla - sčítání a odčítání zlomků se společným jmenovatelem	5.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Matematika a její aplikace	Matematika	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	- desetinné číslo- práce s číselnou osou - sčítání, odčítání a zaokrouhlování desetinných čísel	5.	
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	- převádění jednotek délky, hmotnosti, objemu a času - řešení slovních úloh s jedním i více výpočty (jednoduché i složené) - řešení úloh s více početními operacemi	5.	
vyhledává a třídí data	- data, možnosti, risk, náhoda - pyramidy, odhad - neúplné číselné řady, řetízky - vzory, číselné kódy - římské číslice	5.	osobnostní a sociální výchova- osobnostní rozvoj- kreativita
čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	- doplňování tabulek s početními operacemi - sestavování tabulek, grafů a diagramů sloupcových, kruhových i obrázkových - jízdní řád	5.	
porozumí znaku – pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	záporné číslo, celé číslo a jeho znázornění na číselné ose, teploměru, modelu	5.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Matematika a její aplikace	Matematika	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnici), užívá jednoduché konstrukce	- pojmy lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka - délka úsečky (měření, sestrojení podle zadání) - práce s kružítkem (kružnice, kruh) - rovinné útvary - konstrukce trojúhelníku - úhel, pravý úhel - rýsování a konstrukce čtverce, obdélníku, čtyřúhelníku, mnohoúhelníku - trojúhelník pravoúhlý, rovnoramenný a rovnostranný - druhy úhlů, měření úhlů	5.	
graficky sčítá a odečítá úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	- jednotky délky a převody jednotek - grafické znázornění součtu a rozdílu úseček - obvod čtverce, obdélníku a trojúhelníku	5.	
sestrojí rovnoběžky a kolmice	- vzájemná poloha dvou přímek v rovině - rýsování (rovnoběžky, různoběžky, kolmice)	5.	
určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	- souřadnice bodů ve čtvercové síti - obsah čtverce, obdélníku-jednotky obsahu	5.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Matematika a její aplikace	Matematika	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	osa, osová souměrnost	5.	
řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	- práce s informacemi (nedostatečné, nadbytečné, dohledání informací...) - matematické hlavolamy a hry - magické čtverce, kruhy, pyramidy - deskové a karetní hry	5.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita

7.2.1.2. Matematika- druhý stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět matematika je vyučován jako samostatný předmět v 6.- 9. ročníku, a to: po 5 hodinách týdně v 6. a 9. ročníku a po 4 hodinách týdně v 7.- 8. ročníku.

Vzdělávání v předmětu matematika:

- je zaměřeno na užití matematiky v reálných situacích
- vede k osvojení pojmů a matematických postupů
- rozvíjí abstraktní a exaktní myšlení
- podporuje logické a kritické usuzování

Formy a metody práce:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce
- projektové vyučování

Předmět matematika souvisí s předměty ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda: fyzikou, zeměpisem a chemií.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

- žák si osvojuje základní matematické pojmy a vztahy postupnou abstrakcí a obecněním reálných jevů
- vytváří si zásobu matematických nástrojů (pojmů a vztahů, algoritmů, metod řešení úloh)
- využívá prostředky výpočetní techniky

Kompetence k řešení problémů

- žák provádí rozbor problémů a plán řešení, odhadování výsledků
- volí správný postup při řešení slovních úloh a reálných problémů

Kompetence komunikativní

- žák zdůvodňuje matematické postupy
- vytváří hypotézy
- komunikuje na odpovídající úrovni

Kompetence sociální a personální

- žák spolupracuje ve skupině
- věcně argumentuje
- je schopný sebekontroly

Kompetence občanské

- žák respektuje názory ostatních
- formuje své volní a charakterové rysy
- zodpovědně se rozhoduje podle dané situace

Kompetence pracovní

- žák zdokonaluje svůj grafický projev
- je veden k efektivitě při organizování vlastní práce

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

M-9-1-01p píše, čte, porovnává a zaokrouhluje čísla, dělí se zbytkem

M-9-1-01p pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek- část (zlomek, desetinné číslo, procento)

M-9-1-01p čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace

M-9-1-02p provádí odhad výsledku, zaokrouhluje čísla

M-9-1-02p píše, čte, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 1 000 000

M-9-1-05p používá měřítko mapy a plánu

M-9-1-06p řeší jednoduché úlohy na procenta

- zvládá orientaci na číselné ose

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

M-9-2-01p vyhledává a třídí data

M-9-2-02p porovnává data

M-9-2-04p vypracuje jednoduchou tabulku

- užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu

- zvládá početní úkony s penězi

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

M-9-3-03p vyznačuje, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce

M-9-3-04p vypočítá obvod a obsah trojúhelníka, čtverce, obdélníka, kruhu

M-9-3-05p provádí jednoduché konstrukce

M-9-3-06p rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary

M-9-3-08p sestrojí základní rovinné útvary ve středové a osově souměrnosti

M-9-3-10p vypočítá povrch a objem kvádru, krychle a válce

M-9-3-11p sestrojí síť základních těles

M-9-3-12p načrtne základní tělesa

M-9-3-12p zobrazuje jednoduchá tělesa

- odhaduje délku úsečky, určí délku lomené čáry, graficky sčítá a odčítá úsečky
- umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami
- používá technické písmo
- čte a rozumí jednoduchým technickým výkresům

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

M-9-4-01p samostatně řeší praktické úlohy

M-9-4-01p hledá různá řešení předložených situací

M-9-4-02p aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí

- využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh

6. ročník

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Provádí početní operace s přirozenými čísly z paměti i písemně. Zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, kontroluje výsledky početních operací. Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace. Provádí početní operace s desetinnými čísly. Užívá kvantitativní vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, desetinným číslem). Provádí odhad a kontrolu řešení úloh. Zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku. Charakterizuje a třídí základní rovinné útvary.	Rozšíření učiva 1. - 5. ročníku - přirozená čísla a početní operace s nimi - čtení a zápis čísla v desítné soustavě - zobrazení na číselné ose Desetinná čísla - čtení a zápis v desítkové soustavě - porovnávání desetinných čísel - početní operace s desetinnými čísly - převody jednotek Geometrické útvary v rovině - základní pravidla rýsování - bod, úsečka, přímka, polopřímka, kružnice, kruh, rovina - čtverec, obdélník, trojúhelník	OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Určuje velikost úhlu měřením a výpočtem.	Úhel a jeho velikost - úhel, osa úhlu, přenášení úhlu - velikost úhlu – stupeň, minuta, úhloměr - rozdělení úhlů podle velikosti - vrcholové a vedlejší úhly - početní operace s úhly	
Modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel.	Dělitelnost přirozených čísel - násobek, dělitel - znaky dělitelnosti - prvočíslo, číslo složené - společný násobek, společný dělitel	OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti
Načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osově souměrnosti, určí osově souměrný útvar.	Osová souměrnost, trojúhelník - osová souměrnost - shodné útvary - osově souměrné obrazce - druhy trojúhelníků - vnitřní a vnější úhly trojúhelníku - kružnice opsaná, vepsaná	OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání - kreativita
Odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů.	Obsah čtverce, obdélníku	OSV
Určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti.	Povrch, objem krychle a kváдру - jednotky obsahu - obsah čtverce, obdélníku - kvádr, krychle – síť těles - povrch krychle, kváдру	Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Odhaduje a vypočítá objem a povrch těles. Načrtne a sestrojí síť základních těles. Načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině.	- jednotky objemu - objem krychle, kvádrů	

7. ročník

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Provádí početní operace se zlomky. Užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (zlomkem). Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím zlomků. Provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel. Analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel. Řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů. Užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (poměrem). Určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti. Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů.	Zlomky - čtení a zápis zlomku - vztah mezi zlomky a desetinnými čísly, zobrazení na číselné ose - rozšiřování a krácení - početní operace se zlomky - složený zlomek Celá čísla, racionální čísla - zápis a zobrazení na číselné ose - opačné číslo - absolutní hodnota čísla - uspořádání čísel - početní operace Poměr, přímá a nepřímá úměrnost - poměr převrácený, postupný - rozdělení dané hodnoty v daném poměru - měřítko plánu, mapy - přímá, nepřímá úměrnost - trojčlenka	OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti, určí středově souměrný útvar. Užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti trojúhelníků. Načrtne a sestrojí rovinné útvary. Užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek - část (procentem). Řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek). Vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data. Načrtne a sestrojí rovinné útvary. Odhaduje a vypočítá obvod a obsah základních rovinných útvarů.	Shodnost, středová souměrnost - středová souměrnost - útvar středově souměrný - shodnost geometrických útvarů - shodnost trojúhelníků - věty o shodnosti trojúhelníků - konstrukce trojúhelníků Procenta - procento, základ, procent. část, počet procent - promile - slovní úlohy Čtyřúhelníky - rovnoběžník a jeho vlastnosti - rozdělení rovnoběžníků - konstrukce a obsah rovnoběžníku - obsah trojúhelníku - lichoběžník – vlastnosti, obvod, obsah, konstrukce	OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání - kreativita OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti

8. ročník

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti. Načrtne a sestrojí síť základních těles. Načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině. Odhaduje a vypočítá objem a povrch těles. Analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu. Provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu. Zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor.	Hranoly - hranoly – pojem, povrch, objem Druhá mocnina a odmocnina - čtení a zápis, odhad - určování pomocí tabulek a kalkulátoru - užití ve slovních úlohách Mocniny s přirozeným mocnitelem - zápis - operace - zápis čísla v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti Výrazy - hodnota číselného výrazu - výrazy s proměnnou - celistvý výraz a mnohočlen	OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním. Formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic. Načrtne a sestrojí rovinné útvary. Odhaduje a vypočítává obsah a obvod u základních rovinných útvarů. Zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku. Určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti. Odhaduje a vypočítá objem a povrch těles. Načrtne a sestrojí síť základních těles. Načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině.	- úpravy výrazů Lineární rovnice - lineární rovnice s jednou neznámou - ekvivalentní úpravy - slovní úlohy Kruh, kružnice - vzájemná poloha kružnice a přímky - vzájemná poloha dvou kružnic - délka kružnice a obvod kruhu - obsah kruhu - slovní úlohy Pythagorova věta - odvození vzorce - výpočty délek stran pravoúhlého trojúhelníka - užití v úlohách z praxe Válec - síť - objem a povrch - slovní úlohy	OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu. Využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh. Načrtne a sestrojí rovinné útvary.	Konstrukční úlohy - jednoduché konstrukce - množiny všech bodů dané vlastnosti - Thaletova kružnice - konstrukce trojúhelníků a čtyřúhelníků	OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti

9. ročník

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním.	Výrazy - úpravy výrazů pomocí vzorců - rozklad výrazů na součin - lomený výraz - početní operace s lomenými výrazy - složený lomený výraz	OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání
Formuje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav.	Rovnice rovnice s neznámou ve jmenovateli soustavy lineárních rovnic slovní úlohy řešené pomocí soustav lineárních rovnic	OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti
Určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti. Odhaduje a vypočítá objem a povrch těles. Načrtne a sestrojí síť základních těles. Načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině.	Tělesa - rotační kužel - jehlan - koule - povrch a objem těles - slovní úlohy z praxe	OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání
Analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu.		
Určuje vztah přímé nebo nepřímé úměrnosti.	Funkce - pravoúhlá soustava souřadnic	OSV Osobnostní rozvoj

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem. Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů. Vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data. Porovnává soubory dat. Užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků. Užívá logickou úlohu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předpokládaných nebo zkoumaných situací. Řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí.	- pojem funkce - lineární funkce (přímá úměrnost) - nepřímá úměrnost - kvadratická funkce - goniometrické funkce Základy statistiky a finanční matematiky - závislosti a data - schémata, diagramy, grafy, tabulky, četnost znaku, aritmetický průměr - jednoduché úrokování Podobnost - poměr podobnosti - věty o podobnosti trojúhelníků - dělení úsečky Nestandardní aplikační úlohy a problémy - číselné a logické řady - logické a netradiční geometrické úlohy	- rozvoj schopností poznávání OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti

7.3. Informační a komunikační technologie

7.3.1. Informační a komunikační technologie

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Předmět Informatika je vyučován v 5. ročníku a 6. s hodinovou dotací týdně. Žáci budou vyučováni v počítačové učebně, pracují na pevných počítačích nebo noteboocích.

Tento předmět je rozčleněn do 3 tematických okruhů:

- základy práce s počítačem
- vyhledávání informací a komunikace
- zpracování a využití informací

Vyučovací předmět Informační a komunikační technologie (dále ICT) umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti – získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

V předmětu jsou realizována tato průřezová témata:

- mediální výchova
- osobnostní a sociální výchova

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vedeme žáky k samostatnému vyhledávání a využívání informací
- vedeme žáky k vyjadřování a formulování problémů souvisejících s problematikou ICT
-

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k rozpoznávání problémů při práci s informační technikou, využívání všech prostředků, které mají v dané chvíli k dispozici
- vedeme žáky ke korekci chybných řešení při práci s ICT
- vedeme žáky k tomu, aby dokázali využít k usnadnění práce všech prostředků, které jim ICT nabízí

Kompetence komunikativní

- nabízíme žákům dostatek možností k porozumění textů souvisejících s problematikou ICT a k jejich běžnému využívání
- umožňujeme žákům poznávat základní symboly a značky související s problematikou ICT

Kompetence sociální a personální

- nabízíme žákům možnosti vzájemné komunikace, které ICT nabízí

Kompetence pracovní

- nabízíme žáků dostatek možností využití ICT v pracovním životě

1. stupeň

ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ICT-5-1-01p ovládá základní obsluhu počítače

ICT-5-1-02p dodržuje pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ICT-5-2-03 komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
Žák

ICT-5-3-01p pracuje s výukovými a zábavními programy podle pokynu

2. stupeň

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ICT-9-1-01p vyhledává potřebné informace na internetu; dodržuje pravidla zacházení s výpočetní technikou; osvojí si základy elektronické komunikace

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ICT-9-2-01p, ICT-9-2-02p ovládá základy psaní na klávesnici, na uživatelské úrovni práci s textovým editorem; využívá vhodné aplikace; zvládá práci s výukovými programy

ICT-9-2-03p, ICT-9-2-04p, ICT-9-2-05p vyhledává potřebné informace na internetu - dodržuje pravidla bezpečného zacházení s výpočetní technikou

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Informační a komunikační technologie	Informační a komunikační technologie	5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady	- poučení o bezpečnosti při práci v počítačové učebně a s počítačem obecně - zásady hygieny práce na počítači - správné sezení, ochrana očí, únava - drobná údržba počítače a odstraňování závad - pouze přiměřené věku a bezpečné	5.	
využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie	- součásti počítače - systémová jednotka, periferie, princip činnosti a použití - bezpečné zapnutí a vypnutí počítače - ovládání běžných periferních zařízení - myš, klávesnice, tiskárna, utváření správných návyků při práci s nimi - manipulace s vyměnitelnými médii - objasnění standardních pojmů a nácvik běžných činností (klik, dvojklik, tažení myši, ovládání pravého a levého tlačítka myši) - význam jednotlivých kláves v obvyklých situacích, základy editace textu - manipulace s okny a objekty na ploše, posuvníky, ikony, nabídky - práce s nápovědou a průvodci nápovědou (získání pomoci při činnostech)	5.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Informační a komunikační technologie	Informační a komunikační technologie	5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím	• uchovávání informací ve formě souborů v adresářové struktuře • ukládání souborů na různá média (pevné disky, vyměnitelná média) • nejběžnější formáty souborů a jejich účel (uchování zvuku, videa, grafiky, obrázků nebo textu na počítači) • základní principy pro bezpečné uchovávání a zálohování dat (vytváření kopií)	5.	
při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty	• ovládání webového prohlížeče • základní pojmy z oblasti bezpečnosti na internetu - viry, spam, počítačový útok - popis, vysvětlení, ochrana před nimi • nevhodný obsah a ochrana před ním	5.	
vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích	• vyhledávače a webové portály - popis, použití, praktické procvičení získávání informací s jejich pomocí • elektronické obchody - principy a praktické ukázky • legislativa a možná nebezpečí - srozumitelnou a přiměřenou formou • práce s didaktickými programy a jejich použití pro efektivnější sebevzdělávání • práce s didaktickými portály (e-learning)	5.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Informační a komunikační technologie	Informační a komunikační technologie	5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení	- práce s elektronickou poštou prostřednictvím webového prohlížeče nebo poštovního klienta - chatování - principy, možná nebezpečí - webové formuláře - principy, možná nebezpečí - telefonování - SMS, MMS, WAP - ostatní elektronické komunikační prostředky - FAX, telegram - tísňová volání - kdy a jak je použít	5.	osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace
pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru	- dokument, soubor, složka - objasnění srozumitelnou formou - základní editace textu, běžné formáty textových souborů - základní grafické editory (rastrová grafika), obecně platné principy vytváření počítačové grafiky - úprava fotografií s pomocí základních grafických nástrojů	5.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita

6. ročník			
<u>Žák podle svých schopností:</u> – otevírá, zavírá a ukládá dokument (sešit) Exelu – vkládá, odstraňuje či skrývá řádky (sloupce) – pojmenuje či přejmenuje list, přepíná mezi listy – pohybuje se mezi buňkami a označuje určité úseky do bloku – formátuje buňky, wpisuje do buněk obsah, upravuje ho – vytvoří tabulku a následně upravuje, pracuje s nabídkou grafů a diagramů – používá funkce suma a průměr – vytváří nové snímky, nepotřebné snímky odstraňuje – mění rozvržení obsahu snímku, vkládá text a jiné objekty – nastavuje různé animace snímku – upravuje vzhled jednotlivých snímků, předvádí prezentaci – vyhledává data podle oboru činnosti – přenese nalezená data a upraví je – založí si vlastní schránku pošty – odesílá a přijímá zprávy – vytváří si vlastní adresář – dbá pravidel pro práci s internetem	Tabulkový editor Prostředí tabulkového editoru Práce s listy Formát buňky Tabulka Graf, diagram Funkce suma, průměr		
	PowerPoint Tvorba prezentace Internet Elektronická pošta		

7.4. Člověk a jeho svět

7.4.1. Prvouka

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je realizován v 1. - 3. ročníku prostřednictvím vyučovacího předmětu Prvouka.

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět – předmět Prvouka je dotován v 1. – 3. ročníku dvěma hodinami týdně.

Tento předmět vymezuje oblast týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, historie a orientuje se na praktický život.

Je rozčleněna do 5 tematických okruhů:

- místo, kde žijeme
- lidé kolem nás
- lidé a čas
- rozmanitost přírody
- člověk a jeho zdraví

Vzdělávání navazuje na poznatky a zkušenosti získané v rodině a v předškolním vzdělávání. Je to komplexní obor, který vede k využívání všech poznatků získaných v této vzdělávací oblasti a učí žáky uplatnit je v dalších předmětech i v praktickém životě, tj. v rodině, společnosti, vlasti, přírodě, kultuře, technice, zdraví a bezpečí. Prostřednictvím pozorování a pojmenování věcí, jevů a dějů si žáci vytvářejí prvotní ucelený obraz světa, učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, učí se rozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situace ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko pro budoucnost.

Žáci se učí vnímat člověka jako součást živé a neživé přírody, vesmíru, dále jako součást rodiny, společnosti, vlasti, evropského i světového společenství.

Při výuce tohoto předmětu jsou žáci vedeni k ekologickému myšlení.

V tematickém okruhu Místo, kde žijeme je kladen důraz na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově-cílem je seznámit žáky se základními pravidly bezpečnosti silničního provozu, položit základ pro pochopení bezpečného a ohleduplného chování, poznat nejbližší okolí s ohledem na bezpečnost silničního provozu, uvědomování si rizik a nebezpečí silničního provozu, vnímat okolní dění všemi smysly a učit se vyvozovat správné závěry pro bezpečné chování, uvědomovat si ostatní účastníky provozu, zejména v roli chodce)

V tematickém okruhu Lidé kolem nás se žáci mimo jiné seznamují se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí.

V tematickém okruhu Lidé a čas se žáci učí orientovat v dějích a v čase.

V předmětu jsou realizována tato průřezová témata:

- osobnostní a sociální výchova
- výchova demokratického občana
- multikulturní výchova
- environmentální výchova

Metody a formy si volí učitel v závislosti na probíraném tématu, klimatu ve třídě a vlastní osobnosti a osobnostech žáků tak, aby umožňovaly žákům volit si to, co je v souladu s jejich jedinečností a způsobem učení

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- nabízíme žákům řadu aktivačních metod, které jim přiblíží problematiku obsahu učiva tohoto předmětu a povedou k ochotě dále se o ni zajímat
- předkládáme žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů s tematikou obsahu učiva a vedeme je k jejich pravidelnému využívání

Kompetence k řešení problému

- vedeme žáky k samostatnému pozorování praktických jevů souvisejících s tematikou obsahu učiva, k jejich vyhodnocování a vyvozování závěrů v rámci jejich schopností
- předkládáme žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování a řešení problémů souvisejících s tématem obsahu učiva předmětu

Kompetence komunikativní

- nabízíme žákům dostatek k porozumění textů a obrazových materiálů souvisejících s tematikou obsahu učiva v rámci schopností žáků
- vedeme žáky k formulování vlastních názorů

Kompetence sociální a personální

- navozujeme dostatek situací, které vedou k vědomí odlišnosti i jedinečnosti každého člověka a budou rozvíjet pozitivní sebedůvěru
- vytváříme dostatek situací k poznání potřeby vzájemného respektu, pozitivních mezilidských vztahů

Kompetence občanské

- nabízíme žákům dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností souvisejících se zdravím, rodinnými vztahy, se vztahem a s ochranou životního prostředí a přírody vůbec, se vztahem k obci, ve které žijí

Kompetence pracovní

- nabízíme dostatek situací k pochopení problematiky výběru povolání, k propojení problematiky ochrany zdraví s bezpečností a ochranou zdraví při práci
- nabízíme žákům situace k vlastním praktickým činnostem

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-1-01p orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy

ČJS-3-1-01p popíše a zvládne cestu do školy

ČJS-3-1-03p uvede nejvýznamnější místa v okolí svého bydliště a školy

LIDÉ KOLEM NÁS

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-2-01p rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské

vztahy

ČJS-3-2-01p dodržuje základní pravidla společenského chování

ČJS-3-2-01p při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně

ČJS-3-2-01p projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

ČJS-3-2-02p pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti

LIDÉ A ČAS

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-3-01p pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase

ČJS-3-3-01p zná rozvržení svých denních činností

ČJS-3-3-02p ČJS-3-3-03p rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

ČJS-3-3-03p poznává různé lidské činnosti

ROZMANITOST PŘÍRODY

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-4-01p pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích

ČJS-3-4-02p pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat

ČJS-3-4-02p pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami

ČJS-3-4-03p provede jednoduchý pokus podle návodu

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ČJS-3-5-01p uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popíše své zdravotní potíže
a

pocity; zvládá ošetření drobných poranění

ČJS-3-5-01p pojmenuje hlavní části lidského těla

ČJS-3-5-02p rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví
a zdraví jiných

ČJS-3-5-02p uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu

ČJS-3-5-03p chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o
pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek

ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a jeho svět	Prvouka	1. - 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
orientuje se v místě svého bydliště, seznámí se s režimem školy, rozliší možná nebezpečí v okolí školy	dítě a škola - osoby ve škole, orientace ve škole, ve třídě, režim školy	1.	osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání
	okolí školy, cesta do školy, bezpečnost při cestě do a ze školy, riziková místa a situace	1. - 3.	
vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	- krajina v okolí domova - orientace v krajině, světové strany - mapa, mapové značky, krajina znázorněná na mapě	2. - 3.	
začlení svou obec do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, obci	- naše obec - naše vlast, státní symboly, hlavní město - státní správa a samospráva - armáda ČR	3.	výchova demokratického občana – občanská společnost a škola
			výchova demokratického občana – občan, občanská společnost a stát
rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	- krajiny v okolí obce, typy krajiny - rozdíly mezi městským a venkovským prostředím	2. – 3.	osobnostní a sociální rozvoj- osobnostní rozvoj- rozvoj poznávacích schopností
rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků, vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům	- rodina, domov, vlast - vztahy mezi členy rodiny, pravidla rodinného života: práva a povinnosti jejich členů	1. – 3.	osobnostní a sociální výchova- sociální rozvoj- poznávání lidí

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a jeho svět	Prvouka	1. - 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	- pracovní činnost lidí, práce tělesná a duševní - různá povolání - práce a volný čas - lidské výrobky, nakupování, peníze, způsoby placení	1. – 3.	
	výrobní podniky v obci	3.	
využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje dění v minulosti, přítomnosti, budoucnosti	- základní orientace v čase den, týden, měsíc a rok - pojmy minulost, současnost, budoucnost - denní režim	1. – 3.	osobnostní a sociální výchova – morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky, významné události v regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije	- minulost obce - báje a pověsti o naší vlasti, obci - kultura a historie naší obce	3.	výchova demokratického občana – občan, občanská společnost a stát
uplatňuje elementární poznatky o sobě, rodině, činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost	- domov, rodina - svátky a slavnosti - jak se žilo kdysi	1. - 3.	osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – mezilidské vztahy
pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	- charakteristika ročních období, pozorování změn počasí - reakce rostlin a živočichů na roční období	1. – 3.	osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání
	- živá a neživá příroda - Slunce a Země	3.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a jeho svět	Prvouka	1. - 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	- živá a neživá příroda - ochrana přírody	1. - 3.	
	- rostliny a znaky jejich života - živočichové a znaky jejich života	2. – 3.	
provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti, změří základní veličiny pomocí jednoduchých předmětů	- látky a jejich vlastnosti - voda a koloběh vody v přírodě - vzduch a jeho složení - půda, horniny a nerosty	3.	
uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle, projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	- lidské tělo - zdraví a nemoc, péče o zdraví, správná životospráva, zdravý životní styl, vhodná skladba stravy, pitný režim, režim dne	1. – 3.	
	- nemoc a úraz - průběh lidského života	3.	
rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	- pravidla chování ve školním řádu - pravidla silničního provozu a bezpečné chování v silničním provozu - dopravní prostředky a doprava v obci - dopravní značky - vhodná a nevhodná místa pro hru	1. - 3.	
	první pomoc při drobných poraněních	3.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a jeho svět	Prvouka	1. - 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	- osobní bezpečí - řešení krizových situací, situace hromadného ohrožení - šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání - bezpečnost při komunikaci prostřednictvím elektronických médií - čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku	1. – 3.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace
reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	- správné a bezpečné chování při mimořádných událostech - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená- postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén)	1. – 3.	osobnostní a sociální výchova – morální rozvoj – řešení oblému a rozhodovací dovednosti

7.4.2. Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu Přírodověda

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět vyučovací předmět Přírodověda je ve 4. ročníku dotován 1 hodinou týdně a v 5. ročníku dvěma hodinami týdně.

Vyučovací předmět Přírodověda navazuje na poznatky prvouky. Předmět je vyučován v kmenových třídách, při vycházkách do volné přírody a exkurzích do dendrologických zahrad. Veškeré poznatky získané v této vzdělávací oblasti budou doplňovány a prakticky využívány na vlastivědných výletech a škole v přírodě.

Opírá se o různé přírodovědné obory. Zaměřuje se na to, aby žáci získali nejen vědomosti a dovednosti, ale aby rozvíjeli takové schopnosti, které jim umožňují aktivně poznávat přírodu, člověka a svět. A to vše spojováním vlastních zkušeností s poznatky o Zemi, člověku, technice a vztazích v přírodě. Přírodověda jim umožní poznávat souvislosti mezi organismy a prostředím, mezi člověkem a ostatní biosférou. Nejdůležitější je utvářet kladný vztah k přírodě, ke svému zdraví, zdravému způsobu života a k ochraně životního prostředí jako celku.

V předmětu jsou realizována tato průřezová témata:

- osobnostní a sociální výchova
- environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Přírodověda má dva okruhy: Rozmanitost přírody, člověk a jeho zdraví.

Rozmanitost přírody

V tomto okruhu poznávají žáci Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají proměnlivost živé a neživé přírody naší vlasti, jsou vedeni k tomu, aby si uvědomovali, že na světě je vše v rovnováze a tu lze snadno narušit a obtížně obnovit.

Člověk a jeho zdraví

Zde poznávají žáci sami sebe, člověka jako živou bytost, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Seznamují se s vývojem člověka od narození. Zjišťují co je pro člověka dobré a co nevhodné z hlediska režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů. Získají základní poučení o zdraví, nemocech, o mimořádných událostech, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Měli by si uvědomit odpovědnost každého člověka za své zdraví a bezpečnost sebe i druhých. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, uvědomují si rizika a vztahy mezi účastníky silničního provozu, hledají řešení krizových situací zejména v roli cyklisty, vnímají všemi smysly, zhodnotí a zpracují získané informace a vyvodí z nich správné závěry pro bezpečnou cestu, upevňují a rozvíjí získané vědomosti, dovednosti a návyky účastníka silničního provozu- chodce i cyklisty, poznávají vztahy mezi všemi účastníky, uvědomují si je, učí se bezpečnému chování i v krizových situacích, seznámí se s první předlékařskou pomocí. Žáci poznávají, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- nabízíme žákům řadu aktivačních metod, které jim přiblíží problematiku obsahu učiva tohoto předmětu a povedou k ochotě dále se o ni zajímat
- předkládáme žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů s tematikou obsahu učiva a vedeme je k jejich pravidelnému využívání

Kompetence k řešení problému

- vedeme žáky k samostatnému pozorování praktických jevů souvisejících s tematikou obsahu učiva, k jejich vyhodnocování a vyvozování závěrů v rámci jejich schopností
- předkládáme žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování a řešení problémů souvisejících s tématem obsahu učiva předmětu

Kompetence komunikativní

- nabízíme žákům dostatek k porozumění textů a obrazových materiálů souvisejících s tematikou obsahu učiva v rámci schopností žáků
- vedeme žáky k formulování vlastních názorů

Kompetence sociální a personální

- navozujeme dostatek situací, které vedou k vědomí odlišnosti i jedinečnosti každého člověka a budou rozvíjet pozitivní sebedůvěru
- vytváříme dostatek situací k poznání potřeby vzájemného respektu, pozitivních mezilidských vztahů

Kompetence občanské

- nabízíme žákům dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností souvisejících se zdravím, rodinnými vztahy, se vztahem a s ochranou životního prostředí a přírody vůbec, se vztahem k obci, ve které žijí

Kompetence pracovní

- nabízíme dostatek situací k pochopení problematiky výběru povolání, k propojení problematiky ochrany zdraví s bezpečností a ochranou zdraví při práci
- nabízíme žákům situace k vlastním praktickým činnostem

ROZMANITOST PŘÍRODY

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

ČJS-5-4-01p na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody

ČJS-5-4-02p popíše střídání ročních období
ČJS-5-4-03p zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí
ČJS-5-4-05p zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata
ČJS-5-4-05p chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí
ČJS-5-4-05p popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují
ČJS-5-4-06p reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech
ČJS-5-4-07p provádí jednoduché pokusy se známými látkami

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

ČJS-5-5-01p uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu
ČJS-5-5-02p rozlišuje jednotlivé etapy lidského života
ČJS-5-5-04p uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
ČJS-5-5-04p uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti
ČJS-5-5-05p odmítá návykové látky
ČJS-5-5-07p ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc
ČJS-5-5-08 uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a jeho svět	Přírodověda	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	• živá a neživá příroda • voda (výskyt, skupenství, vlastnosti), vzduch (složení, proudění) • nerosty a horniny • podmínky života • rovnováha v přírodě, potravní řetězec, koloběh vody • životní cyklus v přírodě	4.	environmentální výchova - základní podmínky života
			environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí
zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí	• fauna a flora v jednotlivých biotopech ČR (les, louka, pole, u vody, ve vodě, u lidských sídel)	4.	environmentální výchova - ekosystémy
porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	• třídění organismů (houby, rostliny, živočichové) • práce s obrázky, klíči, atlasy	4.	
založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	• pokusy a pozorování (postup práce, výstupy) • látky a jejich vlastnosti (třídění, měření veličin, porovnávání)	4.	
účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	• uspořádání času (denní režim, sezónní činnosti)	4.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - sebe-regulace a sebeorganizace

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a jeho svět	Přírodověda	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	• základy první pomoci, zdravotní osvěta • prevence úrazů • osobní bezpečí • situace hromadného ohrožení • osobní, intimní a duševní hygiena	4.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - psychohygiena
ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	• poskytnutí první pomoci v modelových situacích simulujících mimořádné události • chování v krizových situacích • dopravní značky • předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích	4.-5.	
objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	• živá a neživá příroda • voda, vzduch • nerosty a horniny • podmínky života • rovnováha v přírodě, potravní řetězec, koloběh vody • životní cyklus v přírodě • počasí a podnebí • energie	5.	environmentální výchova - základní podmínky života
			environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí
vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	• vesmír, Slunce a sluneční soustava, Země a Měsíc • rok na jižní a severní polokouli	5.	
zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů	• fauna a flora v jednotlivých podnebných pásích, přizpůsobivost organismů migrace živočichů	5.	environmentální výchova - ekosystémy

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a jeho svět	Přírodověda	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
prostředí			
porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	- třídění organismů (houby, rostliny, živočichové) - práce s obrázky, klíči, atlasy	5.	
zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	- význam přírodních celků pro člověka, jeho vliv na přírodní společenstva - vztah člověka a prostředí (ekologie)	5.	
stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	- rizika v přírodě- rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi - mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi		
založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	- pokusy a pozorování (postup práce, výstupy) - látky a jejich vlastnosti (třídění, měření veličin, porovnávání)	5.	
využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života	- lidské tělo, orgánové soustavy a jejich orgány - péče o zdraví - nemoci přenosné a nepřenositelné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS)	5.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a jeho svět	Přírodověda	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku	- základy sexuální výchovy - partnerství, manželství, rodičovství- rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránky vztahů, etická stránka sexuality	5.	

7.4.3. Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu Vlastivěda

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět Vlastivěda navazuje na prvouku třetí třídy. Seznamuje žáky s významnými přírodními, hospodářskými, společenskými, kulturními a historickými událostmi, s významnými osobnostmi národních i regionálních dějin. Žáci si zde osvojují a dávají do spojitostí a souvislostí poznatky z vyučování, osobního života. Vše obohacují informacemi z internetu, tisku, televize a rozhlasu. Vytvářejí si prvotní obraz světa. Poznávají sebe, nejbližší okolí. Učí se vnímat vztahy mezi lidmi, všímát si krás lidských výtvorů a přírodních jevů. Učí se rozumět světu na základě věcí a dějů, které se týkají jich samých. Začínají postupně rozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem a problémům. Vnímají současnost jako výsledek minulosti a jako odrazový můstek pro budoucnost.

Časová dotace: 4. ročník – 1 hodina týdně + 1 hodina týdně z disponibilní časové dotace

5. ročník – 2 hodiny týdně

V předmětu jsou realizována tato průřezová témata:

- osobnostní a sociální výchova
- výchova demokratického občana
- výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- multikulturní výchova
- environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Do vlastivědy patří tři tematické okruhy:

Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas

Místo, kde žijeme

V tomto tematickém okruhu poznávají žáci své nejbližší okolí, místní krajinu, obec, okres, zeměpisnou polohu, přírodní podmínky, významná města, cestovní ruch, dopravu, životní prostředí.

Lidé kolem nás

Zde si osvojují žáci základy hodného chování a jednání mezi lidmi, osvojují si pojmy tolerance, pomoc, solidarita, úcta, snášenlivost, rovné postavení ženy a muže. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i problémy, které provázejí soužití lidí.

Lidé a čas

Zde se učí orientovat v dějích a čase. Vychází se zde od nejvýznamnějších událostí v obci až k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Důležité je u žáků vyvolat zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Měli by umět samostatně vyhledávat informace z dostupných zdrojů.

Ve vlastivědě využíváme literaturu odbornou i beletrii, návštěvu knihovny, muzeí, galerií, příležitostných výstav a internetu.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- nabízíme žákům řadu aktivačních metod, které jim přiblíží problematiku obsahu učiva tohoto předmětu a povedou k ochotě dále se o ni zajímat
- předkládáme žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů s tematikou obsahu učiva a vedeme je k jejich pravidelnému využívání

Kompetence k řešení problému

- předkládáme žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování a řešení problémů souvisejících s tématem obsahu učiva předmětu

Kompetence komunikativní

- nabízíme žákům dostatek k porozumění textů a obrazových materiálů souvisejících s tematikou obsahu učiva v rámci schopností žáků
- vedeme žáky k formulování vlastních názorů

Kompetence sociální a personální

- navozujeme dostatek situací, které vedou k vědomí odlišnosti i jedinečnosti každého člověka a budou rozvíjet pozitivní sebedůvěru
- vytváříme dostatek situací k poznání potřeby vzájemného respektu, pozitivních mezilidských vztahů

Kompetence občanské

- pomáháme žáků orientovat se v sociální realitě a jejich začleňování se do společenských vztahů
- seznamujeme žáky se vztahy v širších společenstvích, s hospodářským životem, činností různých politických institucí a orgánů
- rozvíjíme občanské a právní vědomí žáků
- posilujeme smysl jednotlivců pro osobní a občanskou odpovědnost

Kompetence pracovní

- nabízíme dostatek situací k pochopení problematiky výběru povolání, k propojení problematiky ochrany zdraví s bezpečností a ochranou zdraví při práci
- nabízíme žákům situace k vlastním praktickým činnostem

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-5-1-01p popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného

kraje

ČJS-5-1-01p,

ČJS-5-1-02p orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany

ČJS-5-1-02p řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě

ČJS-5-1-03p má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě

ČJS-5-1-04p uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí

ČJS-5-1-05p sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest

ČJS-5-1-06p pozná státní symboly České republiky

LIDÉ KOLEM NÁS

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ČJS-5-2-01p,

ČJS-5-2-02p dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)

ČJS-5-2-03p rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých

ČJS-5-2-03p uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy

ČJS-5-2-04p používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze

ČJS-5-2-04p porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik

půjčování peněz Č

JS-5-2-04p sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů

LIDÉ A ČAS

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ČJS-5-3-03p,

ČJS-5-3-04p rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách

ČJS-5-3-03p,

ČJS-5-3-04p uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji

ČJS-5-3-03p,

ČJS-5-3-04p vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a jeho svět	Vlastivěda	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	region (místní krajina), poloha, povrch, osídlení	4.	
určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	světové strany na mapě a ve skutečnosti	4.	
rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí	- mapa, globus, plán, náčrtek, - typy map a práce s nimi - barvy, značky, hranice, členění - regionální mapa - regiony ČR, sousední státy - lidská sídla, doprava - typy krajin, bohatství a dary země - mapa ČR, povrch ČR	4.	
vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického	- přírodní charakter regionu - přírodní, historické, zemědělské a průmyslové zvláštnosti regionu	4.	
zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovnává způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	cestujeme po vlasti	4.	osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj – komunikace

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a jeho svět	Vlastivěda	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	• symboly ČR, státní instituce • památná místa, kulturní památky, osobnosti kulturního a politického života • armáda ČR	4.	výchova demokratického občana - občan, občanská společnost a stát
vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci	• mezilidské vztahy, pravidla slušného chování • práva a povinnosti žáka školy • principy demokracie	4.	osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika
			výchova demokratického občana - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu řešení	• pravidla dialogu a komunikace • soužití lidí • ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality • rizikové situace • rizikové chování, předcházení konfliktům	4.	osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - mezilidské vztahy
			multikulturní výchova - lidské vztahy
rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	• práva dítěte, lidská práva • protiprávní jednání a korupce, ochrana osob, majetku, duševních hodnot • nárok na reklamaci	4.	osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - poznávání lidí
			osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a jeho svět	Vlastivěda	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	- rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti - formy vlastnictví - hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení - efektivní hospodaření - hmotný a nehmotný majetek - banka jako správce peněz, úspory, půjčky	4.	
poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti, které by vedly ke zlepšení životního prostředí obce	- globální problémy v přírodě i společnosti - životní prostředí v obci	4.	environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí environmentální výchova - vztah člověka k prostředí
pracuje s časovými údaji a využívá jich k pochopení vztahů mezi ději a jevy	- čas, časová osa - časový sled událostí - kalendář, generace, denní režim, roční období	4.	
používá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti, zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých a movitých kulturních památek	počátky našich dějin (pravěk, nejstarší osídlení, doba legend, Velká Morava)	4.	
rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik	Přemyslovci, Lucemburkové, Jagellonci	4.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a jeho svět	Vlastivěda	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	- státní svátky, významné dny, - tradice (jejich historický kontext)	4.	
určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	světové strany na mapě a ve skutečnosti	5.	
rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí	- mapa ČR, povrch ČR - zeměpisné pojmy - mapa Evropy - mapa polokoulí a světa - povrch Evropy, EU - světa díly, oceány	5.	
zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovnává způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	- cestujeme po Evropě - zajímavosti z celého světa - život u nás a ve světě	5.	osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj – komunikace
rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení	- pravidla dialogu a komunikace - soužití lidí - ohleduplnost - etické zásady	5.	multikulturní výchova - lidské vztahy
			osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - mezilidské vztahy
rozpozná ve svém okolí jednání a chování, které se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	- práva dítěte, lidská práva - protiprávní jednání, ochrana osob, majetku, duševních hodnot	5.	osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - poznávání lidí
			osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj -

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a jeho svět	Vlastivěda	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
			hodnoty, postoje, praktická etika
poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce	- kultura (podoby a projevy) - sociální problémy, problémy konzumní společnosti	5.	multikulturní výchova - princip sociálního smíru a solidarity
pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a jevy	čas, časová osa (pojmy století, letopočet)	5.	
používá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti	Habsburkové	5.	
rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti světa i naší vlasti, s využitím regionálních specifik	- národní obrození 1. světová válka - vznik ČSR 2. světová válka	5.	
srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti, s využitím regionálních specifik	- poválečný vývoj, vznik ČR - územní proměny českého státu v jeho historii	5.	

7.5. Člověk a společnost

7.5.1. Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět **dějepis** je vyučován jako samostatný předmět, a to: v 6. – 9. ročníku po 2 hodinách týdně.

Vzdělávání v předmětu dějepis:

- směřuje k rozvíjení vlastního historického vědomí
- poskytuje žákům obraz hlavních vývojových linií
- seznamuje s orientací v historickém čase
- vede žáka k pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- umožňuje pochopení kulturní rozmanitosti světa
- napomáhá utváření pozitivního hodnotového systému
- vede žáka k chápání hodnot demokracie a uvědomování si potřeby kolektivní obrany
- podporuje v žákovi potřebu klást si otázky o příčinách a průběhu rozličných dějinných událostí a nacházet mezi nimi souvislosti
- podporuje vytvářet otevřené a kritické myšlení
- seznamuje žáka s kulturním dědictvím lidstva

Formy a metody práce:

- frontální výuka, použití map, obrazů a dalších názorných pomůcek
- skupinová práce
- dějepisné exkurze
- referáty, filmy, dokumenty

Předmět dějepis souvisí s dalšími předměty z různých vzdělávacích oblastí: zeměpisem, matematikou, fyzikou, přírodopisem, chemií, výtvarnou výchovou, hudební výchovou, jazyky, výchovou k občanství tělesnou výchovou.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

- žáci dostávají úkoly, při kterých vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů, jsou vedeni k užívání správné terminologie a symboliky, k nalézání souvislostí

Kompetence k řešení

- do výuky jsou zařazovány rozmanité metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením, je rozvíjeno jejich kritické myšlení a logické uvažování

Kompetence komunikativní

- žáci jsou vedeni k přesnému a výstižnému vyjadřování, k věcnému argumentování, do výuky je zařazena diskuse
- pracují s různými typy textů
- využívá se skupinové práce

Kompetence sociální a personální

- je vytvářeno příznivé klima ve třídě, je posilována sebedůvěra žáků a pocit zodpovědnosti
- žáci účinně spolupracují ve skupinách

Kompetence občanské

- žáci respektují přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, jsou schopni se vcítit do situace druhých lidí, chápou základní principy, na nichž spočívají zákony a normy
- žáci projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojují do kulturního dění a sportovních aktivit

Kompetence pracovní

- žáci si vzájemně pomáhají, dodržují dohodnutou kvalitu práce

ČLOVĚK V DĚJINÁCH

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

D-9-1-01p chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

D-9-2-01p rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí

D-9-2-01p podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

D-9-3-01p uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států

D-9-3-03p, D-9-3-04p popíše život v době nejstarších civilizací

KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

D-9-4-03p uvede první státní útvary na našem území

D-9-4-03p uvede základní informace z období počátků českého státu

D-9-4-04p popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti

D-9-4-04p charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí

D-9-4-05p rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské

D-9-4-05p uvede nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

D-9-5-03p popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu

D-9-5-04p, D-9-5-05p uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období

D-9-5-04p, D-9-5-05p pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

D-9-6-03p uvede základní historické události v naší zemi v 19. století

D-9-6-03p vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století

D-9-6-04p rozlišuje rozdíly ve způsobu života společnosti jednotlivých historických etap

MODERNÍ DOBA

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

D-9-7-01p, D-9-7-03p, D-9-7-04p uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. světové války

D-9-7-01p, D-9-7-05p uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky

ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

D-9-8-01p, D-9-8-02p popíše průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě

D-9-8-04p chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků. Orientuje se na časové přímce a na historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu. Uvede konkrétní příklady zdrojů informací o minulosti, pojmenuje instituce, kde jsou shromažďovány. Charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu. Uvede příklady archeologických kultur na našem území. Objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost. Pochopí důsledky oddělení řemesel od zemědělství jako podmínky pro rozvoj obchodu. Uvědomí si kulturní rozmanitost světa. Rozpozná souvislosti mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací.	Úvod do studia dějepisu - význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách - historický čas a prostor Pravěk - čas, pravěk, archeologie - pravěká období Starověk - vývoj v oblasti Předního a Dálného východu - charakteristické rysy a přínos	OSV Sociální rozvoj - komunikace EV - vztah člověka k prostředí VMEGS - objevujeme Evropu a svět MKV - kulturní difference - etnický původ

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Seznámí se s významem vzniku písma i náboženských představ. Uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví. Demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci. Porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie. Pozná rozdíl mezi jednotlivými typy státního zřízení. Orientuje se v římské mytologii. Vysvětlí souvislost mezi řeckou a římskou kulturou. Uvědomí si význam křesťanství pro vznik raně feudálních států, souvislost s judaismem. Dokáže porovnat barbarské civilizace se světem antiky.	Řecko - přírodní podmínky - etapy vývoje Řím - přírodní podmínky - vývojové etapy	VDO - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování - formy participace občanů v politickém životě - občan, občanská společnost a stát

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států. Porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské oblasti. Objasní situaci velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech. Vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám. Ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury. Vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život. Uvědomí si okolnosti vzniku středoevropského soustátí. Vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka i nové myšlenky žádající reformu církve.	Středověk - počátky dějin českých zemí, český stát v době knížecí, první přemyslovští králové - první státní útvary v Evropě, křížové výpravy - český stát za posledních Přemyslovců, Lucemburkové - doba poděbradská a jagellonská Humanismus, počátky novověku - náboženská reformace - počátky absolutních monarchií - český stát v předbělohorských poměrech	VMEGS - jsme Evropané EV - vztah člověka k prostředí MKV - multikulturalita - etnický původ EGS - Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky. Objasní postavení českého státu v podmínkách, Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie. Objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky.	Třicetiletá válka	MKV - kulturní diference

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek. Na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus. Vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti. Objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé. Porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů. Charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin, uvede požadavky formulované	Barokní kultura a osvícenství - český stát a velmoci v 15. – 18. století Velká francouzská revoluce - napoleonské období - vznik USA - industrializace a její důsledky pro společnost, sociální otázka Utváření novodobých národů - revoluce 1848 u nás i v jiných evropských státech - politické proudy	EV - vztah člověka k prostředí VDO - občan, občanská společnost a stát - formy participace občanů v politickém životě - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VMEGS - Evropa a svět nás zajímá

Výstup	Učivo	Průřezová témata
ve vybraných evropských revolucích. Na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy. Vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým vedla. Charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií. Popíše příčiny, průběh a výsledky tohoto válečného konfliktu. Na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky.	První světová válka	

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Charakterizuje složitou poválečnou situaci u nás i ve světě. Rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů. Charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět. Rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu. Na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv. Zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí. Na příkladech popíše zneužití techniky a jeho důsledky, charakterizuje význam holokaustu. Popíše fungování domácího a zahraničního odboje.	První světová válka - důsledky Meziválečné období - nové politické uspořádání Evropy - úloha USA ve světě - vznik a fungování Československé republiky - politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech - totalitní systémy Druhá světová válka - průběh bojů v Evropě a ve světě - situace v protektorátu - politické, mocenské a ekonomické důsledky války	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá MV - fungování a vliv medií ve společnosti - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení VDO - občanská společnost a škola - principy demokracie jako forma vlády a způsobu rozhodování OSV Sociální rozvoj - mezilidské vztahy

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního uspořádání světa. Uvede příklady střetávání obou bloků. Charakterizuje a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce. Prokáže základní orientaci v problémech současného světa. Posoudí postavení rozvojových zemí.	Studená válka - rozdělení světa do vojenský bloků - supervelmoci - vývoj Československa v letech 1945 - 1989 Nejnovější dějiny - vznik České republiky - mimoevropský svět - problémy současnosti	MV - interpretace vztahů mediálních sdělení a reality EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí

7.5.2. Občanská výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět občanská výchova se vyučuje jako samostatný předmět, a to: v 6. – 9. ročníku s hodinovou dotací týdně.

Vyučovací předmět Občanská výchova zahrnuje vzdělávací oblast Občanská výchova a Svět práce (z oblasti Člověk a svět práce).

Vzdělání ve vyučovacím předmětu Občanská výchova:

- naznačuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života činností důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života
- vede k samostatné komunikaci, spolupráci a toleranci, utváření odpovědnosti mladých lidí za vlastní život a životní dráhu
- učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat zodpovědnost za vlastní názory, chování a jednání a jejich důsledky
- rozvíjí orientaci žáků ve světě financí, ve společenském dění
- se zaměřuje na přiměřenou mezilidskou komunikaci, vyjadřování vlastních názorů, respektování práv svých i druhých, společenské chování a jednání s lidmi
- vede k aplikaci znalostí z médií,
- posiluje vztah k místu a zemi, kde vyrůstají
- buduje zájem o životní prostředí
- učí být aktivní v ochraně zdraví, života, majetku při běžných rizikových i při mimořádných událostech
- pomáhá orientovat se v sociálních vztazích
- učí rozvíjení diskuse a tolerování jiných názorů, hledání kompromisů
- přibližuje žákům činnost politických institucí a orgánů, včetně armády
- rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě v demokratické společnosti

Formy a metody práce:

- frontální výuka, skupinové vyučování, samostatná práce žáků a individualizovaná výuka
- diskuse, rozhovor, výklad, práce s textem, exkurze, problémové učení, inscenační metody

Předmět Občanská výchova úzce souvisí s dalšími předměty, a to zejména s: dějepisem, českým jazykem a literaturou, zeměpisem, přírodopisem.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

- zdůrazněním pozitivního příkladu osobností, které ve svém životě něčeho dosáhli, je u žáků podporováno vědomí nutnosti celoživotního vzdělávání
- žákům je umožňována účast na besedách, exkurzích, školních projektech s cílem jejich aktuálního i budoucího zapojení do společenského života

Kompetence k řešení problémů

- je vytvářen široký prostor pro demokratickou diskuzi žáků o problémech školy zejména prostřednictvím činnosti žákovské samosprávy reprezentované školním parlamentem
- na úrovni vedení školy i jednotlivých pracovníků školy je podporována konstruktivní kritika a návrhy reálných řešení problémů ze strany žáků
- žáci jsou zapojováni do projektů vedoucích ke kritickému myšlení a uvědomění si zodpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- jsou vedeni ke vnímání nejrůznějších společenských problémů ve svém vývoji
- objevují paralely s historií při řešení problémů
- svá řešení posuzují z nejrůznějších společenských aspektů

Kompetence komunikativní

- žákům je poskytován dostatek prostoru pro vyjádření vlastního názoru formou vypravování, řízené diskuze a obhajoby vlastního názoru
- navozují se modelové situace, při nichž žáci používají verbální i nonverbální komunikaci
- jsou jim zadávány takové úkoly, při jejichž řešení je třeba využít více informačních zdrojů (učebnice, knihy, slovníky, internet, výpovědi osob)
- učí se souvisle a výstižně formulovat své názory na společenské dění
- chápou potřebu vyslechnout odlišný názor a zabývat se jím
- využívají získané komunikační dovednosti k vytváření kvalitních vztahů

Kompetence sociální a personální

- navozují se takové situace, kdy žák poznává, že cesta k úspěchu vede přes týmovou práci, přičemž je jim umožněno poznávat a přijímat v pracovní skupině takové role, které vedou k posílení jejich sebedůvěry, samostatnosti a pozitivní představy o sobě samém
- žáci se učí uplatňovat zásadu vzájemného respektu dětí a dospělých s tím, že v životě školy všichni uplatňují principy demokraticky přijatých pravidel
- žákům je nabízena paleta strategií a taktik, jak reagovat v různých životních situacích s důrazem na vstřícné a slušné asertivní jednání

Kompetence občanské

- žáci mají možnost podílet se formou třídní a školní samosprávy na životě školy,
- přijímají základní principy, na kterých spočívají zákony a společenské normy
- poznávají naše kulturní tradice a historické dědictví a toto poznání v nich vyvolává potřebu je chránit
- respektují přesvědčení druhých lidí a váží si jejich vnitřních hodnot
- nacházejí nenásilné cesty k řešení konfliktů

Kompetence pracovní

- žákům jsou předkládány poznatky k základům podnikání v úzké návaznosti na oblast svět práce
- podporují myšlenku, že práce fyzická i duševní jsou důležité a jsou hodny naší úcty
- nacházejí způsoby, jak využívat znalostí získaných ve škole i mimo ni pro svůj další rozvoj
- orientují se v základních aktivitách, které jsou potřebné pro uskutečnění podnikatelského záměru a jeho realizaci

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

VO-9-1-03p přistupuje kriticky k projevům vandalismu

VO-9-1-06p v modelové situaci uplatní dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí

VO-9-1-07p respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití

VO-9-1-07p uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem

VO-9-1-08p rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům

VO-9-1-09p je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie

VO-9-1-08p respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

VO-9-2-01p chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním

VO-9-2-04p formuluje své nejbližší plány

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

VO-9-3-02p stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků

VO-9-3-02p sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi

VO-9-3-03p ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet

VO-9-3-04p uvede příklady služeb, které banky nabízejí občanům

VO-9-3-07p uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

VO-9-4-02p uvede základní prvky fungování demokratické společnosti

VO-9-4-02p chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy

VO-9-4-02p uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání

VO-9-4-04p vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů

VO-9-4-05p na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu

VO-9-4-05p uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele

VO-9-4-08p uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání

VO-9-4-09p uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků

VO-9-4-09p vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu

VO-9-4-10p rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy

VO-9-4-10p v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

VO-9-5-01p uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování

VO-9-5-01p, VO-9-5-02p uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, a ví o výhodách spolupráce mezi státy

VO-9-5-06p uvede příklady mezinárodního terorismu

6. ročník

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Chápe závislosti člověka na přírodě. Orientuje se v typech a historii vývoje kalendáře. Jmenuje a vyhledává v kalendáři významné dny a svátky. Dokáže vysvětlit význam rodiny pro vývoj člověka. Posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině. Sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje. Vysvětlí role členů rodiny a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu rodinné prostředí z hlediska prospěšnosti zdraví. Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v rodině. Uvědomuje si význam vzdělání, společných pravidel a norem. Zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a	Rok a jeho slavnosti Rodina a rodinný život Život ve škole	OSV Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí Sociální rozvoj - komunikace VDO - občanská společnost a škola

Výstup	Učivo	Průřezová témata
aktivně proti němu vystupuje. Respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě. Posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů ve škole. Vysvětlí role členů třídy a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu vrstevnické komunity z hlediska prospěšnosti zdraví. Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí. Dokáže vyjádřit vztah k místu, kde žije. Posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v obci. Uvede příklady orgánů, které se podílejí na správě obcí. Objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání.	Osobní bezpečí Domov - naše obec Vlast - regiony ČR - Praha	OSV Osobnostní rozvoj seberegulace a sebeorganizace Sociální rozvoj mezilidské vztahy Morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti VDO - formy participace občanů v politickém životě EV - vztah člověka k prostředí VDO - občanská společnost a stát

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozlišuje úkoly jednotlivých složek státní moci, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě státu. Uvědomuje si význam úcty ke kulturním památkám. Jmenuje důležité osobnosti naší historie a uvědomuje si jejich význam. Objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám. Rozpoznává netolerantní, rasistické a xenofobní projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti. Projevuje odpovědné chování v rizikových situacích; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc.	Významné osobnosti naší historie Práva dětí První pomoc	OSV Sociální rozvoj - mezilidské vztahy MKV - kulturní difference - lidské vztahy - etnický původ - princip sociálního smíru a solidarity

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Náš region, významná místa a události, památky regionu, významní rodáci. Zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje. Jmenuje a vyhledává v kalendáři významné dny a svátky, které jsou spojeny s národními zvyky. Rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky. Rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu. Objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů. Vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů.	Náš region a jeho zvláštnosti Národní bohatství Národní zvyky Právní základy státu	EV - vztah člověka k životnímu prostředí VDO - občan, občanská společnost a stát - formy participace občanů v politickém životě - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

8. ročník

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života. Posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek. Rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání. Popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru. Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem. Zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi.	Člověk jako osobnost - vývojová stadia osobnosti - psychické procesy a stavy Člověk v sociálních vztazích	OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání - sebezpoznání a sebezpojetí - seberegulace a sebeorganizace - psychohygiena OSV Sociální rozvoj - poznávání lidí - kooperace a kompetice - komunikace

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti. Kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí. Vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi. Vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví. Posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví. Vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí. Projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech	Zdravý způsob života	OSV Osobnostní rozvoj - psychohygiena

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů. Posoudí význam ochrany lidských práv a svobod. Orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí. Posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy.	Člověk a práce	- principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

9. ročník

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání. V modelových situacích prokáže schopnost sebe prezentace při vstupu na trh práce. Rozliší a porovná úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě, krajů a státu. Objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů. Přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu. Objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství. Provádí jednoduché právní úpravy a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci.	Budoucí povolání Občan Občan a právo	VDO - občan, občanská společnost a stát - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VDO - občan, občanská společnost a stát

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz. Rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané. Rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti. Na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení. Vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít. Uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory. Uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na něj svůj osobní názor a popíše jejich hlavní	Globální svět	EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka

Výstup	Učivo	Průřezová témata
příčiny i možné důsledky pro život lidstva. Objasní souvislosti globálních a lokálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu. Uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krize nevojenského charakteru. Kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí.	Mediální výchova	k životnímu prostředí MV - kritické čtení a vnímání mediálních textů - fungování a vliv médií ve společnosti

7.6. Člověk a příroda

7.6.1. Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět fyzika je vyučován jako samostatný předmět, a to v 7. - 8. ročníku s časovou dotací po 2 hodinách týdně a v 9. ročníku s časovou dotací po 1 hodině týdně.

Vzdělávání v předmětu fyzika:

- směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních faktů a jejich vzájemných souvislostí
- vede k rozvíjení a upevňování dovednosti objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy
- vede k vytváření a ověřování hypotéz
- učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi
- směřuje k osvojení základních fyzikálních pojmů a odborné terminologie
- podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování

Formy a metody práce:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce (s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury)
- samostatné pozorování
- krátkodobé projekty

Předmět fyzika souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda: chemií, přírodopisem, zeměpisem.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

- žáci vyhledávají a třídí informace
- používají odbornou terminologii
- samostatně měří, experimentují a porovnávají získané informace

Kompetence k řešení problémů

- žáci se učí využívat základní postupy badatelské práce, tj. nalezení problému, formulaci, hledání a zvolení postupu jeho řešení, vyhodnocení získaných dat

Kompetence komunikativní

- práce ve skupinách je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názoru druhých, na diskusi
- žáci formulují své myšlenky v písemné i mluvené formě

Kompetence sociální a personální

- žáci využívají skupinové a inkluzivní vyučování ke spolupráci při řešení problémů
- učí se posilování sebedůvěry, pocitu zodpovědnosti, ochotě pomoci

Kompetence občanské

- žáci šetrně využívají elektrickou energii, posuzují efektivitu jednotlivých energetických zdrojů, dávají přednost obnovitelným zdrojům ve svém budoucím životě (např. tepelná čerpadla jako vytápění novostaveb)

Kompetence pracovní

- žáci dodržují a upevňují pravidla bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními

LÁTKY A TĚLESA

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

F-9-1-01p změří v jednoduchých konkrétních případech vhodně zvolenými měřidly důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa – délku, hmotnost, čas

POHYB TĚLES; SÍLY

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

F-9-2-01p rozeznává, že je těleso v klidu, či pohybu vůči jinému tělesu

F-9-2-02p zná vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného přímočarého pohybu těles při řešení jednoduchých problémů

F-9-2-04p rozezná, zda na těleso v konkrétní situaci působí síla

F-9-2-05p předvídá změnu pohybu těles při působení síly

F-9-2-06p aplikuje poznatky o jednoduchých strojích při řešení jednoduchých praktických problémů

MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

F-9-3-01p využívá poznatky o zákonitostech tlak

ENERGIE

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

F-9-4-02p uvede vzájemný vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (bez vzorců)

F-9-4-03p rozpozná vzájemné přeměny různých forem energie, jejich přenosu a využití

F-9-4-04p rozezná v jednoduchých příkladech teplo přijaté či odevzdané tělesem

F-9-4-05p pojmenuje výhody a nevýhody využívá

ZVUKOVÉ DĚJE

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

F-9-5-01p rozpozná zdroje zvuku, jeho šíření a odraz

F-9-5-02p posoudí vliv nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

F-9-6-01p sestaví podle schématu jednoduchý elektrický obvod

F-9-6-02p vyjmenuje zdroje elektrického proudu

F-9-6-03p rozliší vodiče od izolantů na základě jejich vlastností; zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními; zná druhy magnetů a jejich praktické využití; rozpozná, zda těleso je, či není zdrojem světla

F-9-6-07p zná způsob šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí; rozliší spojnou čočku od rozptylky a zná jejich využití

VESMÍR

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

F-9-7-01p objasní pohyb planety Země kolem Slunce a pohyb Měsíce kolem Země

F-9-7-02 odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností

- zná planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci

- osvojí si základní vědomosti o Zemi jako vesmírném tělese a jejím postavení ve vesmíru

7. ročník

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále a neuspořádaně pohybují a vzájemně na sebe působí. Změří velikost působící síly. Změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa. Využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů. Předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty. Sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu.	Vlastnosti látek a těles - tělesa a látky - vlastnosti pevných, kapalných a plynných látek - částicová stavba látek - síla, gravitační síla - měření síly - elektrické vlastnosti látek - magnetické vlastnosti látek Měření fyzikálních veličin - měření délky - měření objemu - měření hmotnosti - hustota - měření času - měření teploty Elektrický obvod - elektrický proud - vodiče elektrického proudu, elektrické izolanty - tepelné účinky elektrického proudu	MV - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality OSV Sociální rozvoj - komunikace

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu. Využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles. Změří velikost působící. Určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici. Využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích.	Pohyb tělesa - klid a pohyb tělesa - popis pohybu (trajektorie, dráha, čas) - druhy pohybu rovnoměrný a nerovnoměrný - rychlost rovnoměrného pohybu - dráha rovnoměrného pohybu - průměrná rychlost Síla. Skládání sil - vzájemné působení těles - síla a její měření - gravitační, elektrická a magnetická síla - gravitační elektrické a magnetické pole - vztah $F = m \cdot g$ - znázornění síly - skládání sil stejného a opačného směru - rovnováha sil - skládání různoběžných sil - těžiště tělesa Posuvné účinky síly. Pohybové zákony - posuvné účinky síly na těleso a jejich souvislost s velikostí působící síly a hmotností tělesa (zákon síly) - zákon setrvačnosti - zákon vzájemného působení těles	MV - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů. Využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidových tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů. Předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní.	Otáčivé účinky síly - rovnováha sil na páce - moment síly ($M = F \cdot a$) - užití páky Deformační účinky síly - tlaková síla - tlak $p = F / S$ - tření, třecí síla - měření třecí síly - třecí síly v praxi Mechanické vlastnosti kapalin - přenos tlaku v kapalině (Pascalův zákon) - hydraulická zařízení - hydrostatický tlak - vztlaková síla - Archimédův zákon - potápění, plavání, vznášení se těles v kapalině Mechanické vlastnosti plynů - atmosférický tlak a jeho měření - vztlaková síla na tělesa v plynech - tlak plynu v uzavřené nádobě (přetlak, podtlak) a jeho měření	

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona o odrazu a dopadu světla při řešení problémů a úloh. Určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa. Využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem. Využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh. Určí v jednoduchých případech teplo odevzdané či přijaté tělesem.	Světelné jevy - zdroje světla - rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích - přímočaré šíření světla - měsíční fáze - stín - zatmění Měsíce a Slunce - zákon odrazu světla - zobrazení rovinným, dutým a vypuklým zrcadlem Práce; Energie; Výkon - práce - práce na kladce - výkon - účinnost Pohybová a polohová energie - polohová a pohybová energie - přeměna polohové a pohybové energie Vnitřní energie; Teplo - částicové složení látek	

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí. Uvede příklady změn skupenství z praktického života a objasní, zda se teplo pohlcuje nebo uvolňuje. Nalezne v Tabulkách teploty tání, varu, měrné skupenské teplo různých látek vysvětlí jeho význam. Předpoví, jak se změní teplota varu při zvětšení nebo zmenšení tlaku nad vroucí kapalinou, uvede praktické užití tohoto jevu. Popíše základní součásti spalovacích motorů, objasní rozdíl mezi zážehovým a vznětovým motorem, porovná škodlivost spalovacích motorů na životní prostředí. Rozliší vodič a izolant na základě analýzy jejich vlastností.	- změna vnitřní energie konáním práce - změna vnitřní energie tepelnou výměnou - teplo - měrná tepelná kapacita látky - určení tepla přijatého nebo odevzdaného při tepelné výměně (bez změny skupenství) - tepelná výměna prouděním - tepelné záření - využití energie slunečního záření Změny skupenství látek skupenství látek - tání a tuhnutí - vypařování - var - kapalnění - pístové spalovací motory Elektrický náboj; Elektrické pole - elektrování těles třením	EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu. Změří elektrický proud a napětí. Využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů. Sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu.	- elektrický náboj - vodič a izolant v elektrickém poli - siločáry elektrického pole. - měření elektrického proudu - měření elektrického napětí - zdroje elektrického napětí Ohmův zákon - elektrický odpor - výsledný odpor rezistorů zapojených za sebou a vedle sebe - reostat	OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů. Využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole na v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní. Rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí. Využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh.	Ohmův zákon - elektrický odpor - elektrická práce - elektrická energie - elektrický výkon - účinnost Co už víme o magnetickém poli - magnetické pole cívky s proudem - elektromagnet - působení magnetického pole na cívku s proudem - elektromotor - elektromagnetické indukce Střídavý proud - vznik střídavého proudu - alternátor - transformátory - rozvodná elektrická síť Bezpečné zacházení s elektrickými zařízeními - elektrické spotřebiče v domácnosti - ochrana před úrazem elektrickým proudem	OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozhodne ze znalosti rychlosti světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami. Zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí. Objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet. Kolem planet odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností.	Světelné jevy - lom světla - čočky spojné a rozptylné - rozklad světla optickým hranolem - optické vlastnosti oka - lupa, mikroskop, dalekohledy Jaderná energie - atom - atomová jádra - izotopy a nuklidy - radioaktivita - využití jaderného záření - řetězová jaderná reakce - jaderný reaktor - jaderná energetika - ochrana před zářením Země a vesmír - Sluneční soustava - naše Galaxie - kosmonautika Elektromagnetické záření - elektromagnetické vlny a záření	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku. Posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí. Rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností. Zapojí správně polovodičovou diodu. Využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů.	- vlnová délky a kmitočet $f = c/\lambda$ - zdroje záření Zvukové jevy - zdroje zvuku - šíření zvuku prostředím - rychlost šíření zvuku - ucho jako přijímač zvuku - odraz zvuku, ozvěna - ochrana před nadměrným hlukem Vedení elektrického proudu v polovodičích - elektrický proud v polovodičích Vedení elektrického proudu v kapalinách a plynech Počasí kolem nás - meteorologie - atmosféra Země - základní meteorologické jevy a jejich měření - problémy znečišťování atmosféry	EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí OSV Osobnostní rozvoj - psychohygiena MV - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality EV - vztah člověka k prostředí

7.6.2. Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět chemie je vyučován jako samostatný předmět, a to: v 8. a 9. ročníku po 2 hodinách týdně.

Vzdělávání v předmětu chemie:

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o obor
- podporuje vytváření otevřeného a kritického myšlení a chápání souvislostí
- vede k poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých chemických pokusů
- učí řešit problémy a správně jednat v praktických situacích, vysvětlovat a zdůvodňovat chemické jevy
- učí poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů
- učí získávat a upevňovat dovednosti pracovat podle pravidel bezpečné práce
- s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky

Formy a metody práce:

- frontální výuka s demonstračními pokusy
- nácviky jednoduchých laboratorních metod a postupů
- skupinová práce
- referáty, filmy

Předmět chemie souvisí s dalšími předměty ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda:
zeměpisem, přírodopisem, fyzikou-

Mezipředmětové vztahy z ostatních vzdělávacích oblastí:

- matematika - chemické výpočty

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

- žáci jsou vedeni k systematickému pozorování jako základní formě zjišťování chemických vlastností látek, jejich přeměn a podmínek, za kterých tyto přeměny nastávají, k jejich popisu, hledání souvislostí mezi jevy a jejich vysvětlení
- jsou vedeni ke správnému používání chemických termínů, symbolů a značek

Kompetence k řešení problémů

- žákům jsou předkládány problémové situace související s učivem chemie
- žáci mají možnost obhajovat svá rozhodnutí
- jsou vedeni k promýšlení pracovních postupů praktických cvičení
- vyhledávají příklady chemických dějů a jevů z běžné praxe, vysvětlují jejich chemické podstaty

Kompetence komunikativní

- žáci jsou motivováni k argumentaci
- mají možnost samostatně či ve skupinách formulovat závěry na základě pozorování a pokusů

Kompetence sociální a personální

- žákům jsou zadávány úkoly, při kterých mohou spolupracovat a diskutovat
- práce ve skupinách vede ke spolupráci při řešení problémů

Kompetence občanské

- žáci respektují pravidla pro práci s chemickými látkami, řád učebny a laboratorní řád
- dodržují pravidla slušného chování
- jsou jim předkládány situace, ve kterých se učí chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí
- jsou vedeni k zodpovědnému chování v krizových situacích (přivolat pomoc a poskytnout první pomoc)

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení a dodržování vymezených pravidel/povinností z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých a ochrany životního prostředí
- zadávané úkoly jsou takové, aby žáci byli schopni využít poznatků v běžné praxi

POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

CH-9-1-01p rozliší společné a rozdílné vlastnosti látek

CH-9-1-02p pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami

CH-9-1-03p reaguje na případy úniku nebezpečných látek - rozpozná přeměny skupenství látek

SMĚSI

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

CH-9-2-01p pozná směsi a chemické látky

CH-9-2-02p rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě

CH-9-2-05p rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich použití

CH-9-2-06p uvede zdroje znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí

ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

CH-9-3-02p uvede nejobvyklejší chemické prvky a jednoduché chemické sloučeniny a jejich značky

CH-9-3-03p rozpozná vybrané kovy a nekovy a jejich možné vlastnosti

CHEMICKÉ REAKCE

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

CH-9-4-01p pojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí

ANORGANICKÉ SLOUČENINY

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

CH-9-5-01p popíše vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a zná vliv těchto látek na životní prostředí

CH-9-5-03p orientuje se na stupnici pH, změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem

- poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem

ORGANICKÉ SLOUČENINY

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

CH-9-6-02p zhodnotí užívání paliv jako zdrojů energie

CH-9-6-02p vyjmenuje některé produkty průmyslového zpracování ropy

CH-9-6-06p uvede příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v potravě z hlediska obecně uznávaných zásad správné výživy

CHEMIE A SPOLEČNOST

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

CH-9-7-01p uvede příklady využívání prvotních a druhotných surovin

CH-9-7-03p zhodnotí využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví člověka

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost, posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí. Rozlišuje fyzikální těleso a látku. Určí společné a rozdílné vlastnosti látek. Rozlišuje směsi a chemické látky. Rozezná různorodé a stejnorodé směsi. Vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení. Navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení, uvede příklady oddělování složek v praxi. Rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití.	Zásady bezpečné práce - ve školní pracovně (laboratoři) - v běžném životě Vlastnosti látek - barva, skupenství, rozpustnost, zápach, hustota Směsi - různorodé, stejnorodé směsi - hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku - oddělování složek směsí Voda, vzduch - destilovaná, pitná, odpadní, výroba pitné vody, čistota vody	EV - vztah člověka k prostředí VDO - občan, občanská

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění. Používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech. Rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech. Orientuje se v periodické soustavě chemických prvků. Seznámí se s výpočtem molární hmotnosti. Rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti. Rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání.	- složení, čistota ovzduší, ozonová vrstva Složení látek - molekula, atom, atomové jádro, elektronový obal, proton, neutron, elektron, protonové číslo - prvek, sloučenina - periodická tabulka prvků - chemická vazba - ionty Chemické výpočty - látkové množství - molární hmotnost Prvky - názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků Chemická reakce - výchozí látky, produkty, chemické rovnice, zákon zachování hmotnosti - druhy chemických reakcí	společnost a stát EV - ekosystémy EV - základní podmínky života EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Přečte chemické rovnice. Osvojí si princip názvosloví jednoduchých chemických sloučenin. Porovná vlastnosti a použítá vybraných prakticky významných halogenidů, oxidů, hydroxidů a kyselin a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí. Vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet. Zvládá první pomoc při polití kyselinou nebo hydroxidem.	Chemické sloučeniny - názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů, oxidů, hydroxidů a kyselin	EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost, posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí. Objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek. Orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi. Osvojí si princip názvosloví solí. Porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí. Orientuje se v přípravě a využívání různých anorganických látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka.	Zásady bezpečné práce - ve školní pracovně (laboratoři) - v běžném životě Nebezpečné látky a přípravky - H - věty, P - věty, varovné značky a jejich význam Mimořádné události - požár, povodeň - havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek Kyselost a zásaditost látek - pH - neutralizace Soli - názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných solí	EV - vztah člověka k prostředí VDO - občan, občanská společnost a stát EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu. Pozná redoxní reakce. Ví, jak předcházet korozi. Prakticky provede elektrolýzu. Rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich vlastnosti a použití. Osvojí si způsob jejich názvosloví. Uvede zdroje uhlovodíků. Zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy. Zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi. Zná praktické využití některých plastů.	Chemické výpočty - výpočet hmotnosti výchozí látky a produktu Redoxní reakce - redoxní reakce - výroba železa - elektrolýza - výroba elektrického proudu chemickou cestou - koroze kovů Uhlovodíky - názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných uhlovodíků Zdroje uhlovodíků - ropa, uhlí, zemní plyn - paliva Makromolekulární látky - plasty	EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí EV - základní podmínky života EV - vztah člověka k

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití. Osvojí si jejich názvosloví. Seznámí se s nebezpečnými vlivy rozpouštědel, barviv, ředidel, alkoholu na lidský organismus. Orientuje se v přípravě a využívání různých organických látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka. Orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování především bílkovin, tuků, sacharidů. Určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu. Uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů.) Aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe. Vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek. Aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu.	Deriváty uhlovodíků - příklady v praxi významných halogenderivátů, hydroxyderivátů, karbonylových sloučenin a karboxylových kyselin - reakce karboxylových kyselin Přírodní látky - zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v lidském těle Faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí - reakce exotermní a endotermní, hoření - vliv teploty, plošného obsah povrchu výchozích látek, koncentrace	prostředí MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

7.6.3. Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Předmět přírodopis je vyučován jako samostatný předmět, a to: v 6. - 9. ročníku po 2 hodinách týdně.

Vzdělávání v předmětu přírodopis:

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu
- poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům
- umožňuje poznat přírodu jako systém, jehož součástí se vzájemně ovlivňují a jehož součástí je i člověk
- podporuje vytváření otevřeného a kritického myšlení a chápání souvislostí
- učí aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě
- vede k chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností, závislosti člověka na přírodních zdrojích, vede ke snaze přírodu chránit
- směřuje i k pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody
- seznamuje žáka se stavbou živých organismů, včetně lidského těla
- seznamuje žáka s neživými přírodninami
- vede žáka k potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi

Formy a metody práce:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami, skupinová práce (laboratorní práce s využitím přírodnin a odborné literatury)
- přírodovědné vycházky s pozorováním, referáty, filmy, exkurze

Předmět přírodopis souvisí s dalšími předměty ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda: chemií, fyzikou, zeměpisem.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

- žáci vyhledávají a třídí informací, pracují s odbornou literaturou, správně používají odbornou terminologii, samostatně pozorují, experimentují a nalézají souvislosti

Kompetence k řešení problémů

- žáci sami navrhnou řešení, vyvozují závěry a vyhodnocují získaná fakta

Kompetence komunikativní

- žáci vzájemně komunikují a respektují názory druhých a řídí se pravidly diskuze
- formulují své myšlenky, prezentují samostatné práce
- mají možnost svoji práci vzájemně hodnotit a na hodnocení reagovat, vysvětlovat, učit se přijímat kritiku

Kompetence sociální a personální

- při hledání řešení ve skupinové práci spolupracují a věcně argumentují

Kompetence občanské

- žáci dodržují pravidla slušného chování
- chápou nutnost ochrany životního prostředí, ochrany vlastního zdraví i zdraví svých blízkých

Kompetence pracovní

- žáci dodržují bezpečnostní a hygienická pravidla a chrání své zdraví při práci s mikroskopickými preparáty a s živými i neživými přírodními

OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

P-9-1-01p orientuje se v přehledu vývoje organismů a rozliší základní projevy a podmínky života

P-9-1-03p zná základní funkce hlavních orgánů a orgánových soustav rostlin i živočichů

P-9-1-04p rozpozná rozdíl mezi jednobuněčnými a mnohobuněčnými organismy

P-9-1-07p uvede na příkladech vliv virů a bakterií v přírodě a na člověka

- má základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích

- pozná význam rostlin a živočichů v přírodě i pro člověka

BIOLOGIE HUB

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

P-9-2-01p rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby podle charakteristických znaků

P-9-2-03p pozná lišejníky

BIOLOGIE ROSTLIN

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

P-9-3-02p porovná vnější a vnitřní stavbu rostlinného těla a zná funkce jednotlivých částí těla rostlin

P-9-3-03p rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití

P-9-3-03p uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování

P-9-3-04p rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná jejich zástupce

P-9-3-05p popíše přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

P-9-4-01p porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů

P-9-4-02p rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce

P-9-4-03 odvodí na základě vlastního pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí

P-9-4-04p ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

- využívá zkušenosti s chovem vybraných domácích živočichů k zajišťování jejich životních potřeb

BIOLOGIE ČLOVĚKA

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

P-9-5-01p popíše stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a jejich funkce

P-9-5-02p charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka

P-9-5-03p popíše vznik a vývin jedince

P-9-5-04p rozliší příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby

P-9-5-05p zná zásady poskytování první pomoci při poranění

NEŽIVÁ PŘÍRODA

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

P-9-6-01p popíše jednotlivé vrstvy Země

P-9-6-02p pozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny

P-9-6-03p rozliší důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů

P-9-6-04p rozezná některé druhy půd a objasní jejich vznik

P-9-6-06p na příkladech uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi

ZÁKLADY EKOLOGIE

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

P-9-7-01 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi

P-9-7-02p rozliší populace, společenstva, ekosystémy a objasní základní princip některého ekosystému

P-9-7-03p vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech

P-9-7-04p popíše změny v přírodě vyvolané člověkem a objasní jejich důsledky

P-9-7-04p pozná kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

P-9-8-01p využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu

P-9-8-02p dodržuje základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů. Aplikuje praktické metody poznávání přírody. Popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel. Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin a živočichů. Vysvětlí podstatu nepohlavního a pohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti. Aplikuje praktické metody poznávání přírody.	Vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam - Země a život - názory na vznik života - projevy života Praktické metody poznávání přírody - pozorování mikroskopem Základní struktura života - buňky, pletiva, tkáň, orgány, orgánové soustavy - organismy nebuněčné, jednobuněčné a mnohobuněčné Význam a zásady třídění organismů	OSV Sociální rozvoj - kooperace a kompetice

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek. Uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka. Rozpozná naše nejvýznamnější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků. Vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích. Objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků. Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin. Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů. Rozpozná, porovná a objasní funkci základních	Viry a bakterie - výskyt, význam a praktické využití Houby bez plodnic - základní charakteristika - pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy Houby s plodnicemi - stavba, výskyt, význam - zásady sběru, konzumace Lišejníky Významní zástupci jednotlivých skupin živočichů - prvoci - bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci, ostnokožci)	EV - základní podmínky života

Výstup	Učivo	Průřezová témata
orgánů, orgánových soustav živočichů. Vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování. Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí. Aplikuje praktické metody poznávání přírody. Dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé přírody. Rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich významné zástupce pomocí atlasů.	Praktické metody poznávání přírody - pozorování lupou a mikroskopem - zjednodušené klíče a atlasy, jednoduché rozčleňování živočichů Systém rostlin - zástupci běžných druhů řas, mechorostů, kaprad'orostů (plavuně, přesličky, kapradiny) - jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců	OSV Sociální rozvoj - kooperace a kompetice EV - základní podmínky života

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin. Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí. Zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka, uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku s živočichy. Aplikuje praktické metody poznávání přírody. Odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům. Porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a	Vývoj, vývin a systém živočichů - zástupci jednotlivých skupin živočichů - strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci) Rozšíření, význam a ochrana živočichů - hospodářsky a epidemiologicky významné druhy - živočišná společenstva Projevy chování živočichů Praktické metody poznávání přírody - pozorování lupou a mikroskopem Anatomie a morfologie rostlin - stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod)	OSV Sociální rozvoj - kooperace a kompetice

Výstup	Učivo	Průřezová témata
uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku. Vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin. Rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich významné zástupce pomocí klíčů a atlasů. Odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí. Aplikuje praktické metody poznávání přírody. Dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody.	Fyziologie rostlin - základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování Systém rostlin - poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných) - hospodářské využití významných zástupců Význam rostlin a jejich ochrana Praktické metody poznávání přírody - pozorování lupou a mikroskopem - zjednodušené určovací klíče a atlasy, jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů	EV - ekosystémy OSV Sociální rozvoj - kooperace a kompetice

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka. Určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy. Aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla. Pojmenuje části jednotlivých orgánů a soustav, vysvětlí jejich funkci.	Vývoj člověka z hlediska fylogeneze - lidské rasy Buňky, tkáně, orgány Soustava opěrná a pohybová - základní kosti a svaly, PP při poranění Tělní tekutiny - složení krve, funkce jejích jednotlivých částí Oběhová soustava - stavba a činnost srdce - druhy cév - nemoci, PP Dýchací soustava - plíce - stavba a činnost, nemoci, PP Trávicí soustava - části trávicí soustavy - nemoci, prevence, hygiena Přeměna látek a energií Soustava vylučovací a kožní	MKV - etnický původ

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Objasní vznik a vývin nového jedince od početí do stáří. Optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví. Vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti.	- stavba a funkce - stavba a význam kůže, smyslové buňky - nemoci, prevence, PP při popálení a poleptání Nervová soustava - základní části mozku - vyšší nervová činnost - hygiena duševní činnosti Smyslové orgány - sluch, zrak čich, chuť, hmat Žlázy s vnitřní sekrecí - důležité hormony a jejich význam Rozmnožování Pohlavní soustava Pohlavní choroby Vývoj jedince z hlediska ontogeneze - puberta - přenos dědičné informace - dědičnost a proměnlivost - gen, křížení	OSV Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí - psychohygiena OSV Sociální rozvoj - kooperace a kompetice

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismu. Rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života. Uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami, svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc. Dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky.	Člověk a zdraví - vliv vnějšího prostředí na zdraví člověka - návykové látky - nemoci jednotlivých orgánových soustav - nemoci, úrazy a prevence - příčiny, příznaky - životní styl - pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka	EV - vztah člověka k prostředí

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života. Rozpozná vybrané nerosty podle charakteristických vlastností s použitím určovacích pomůcek. Rozpozná podle charakteristiky vlastností vybrané horniny s použitím určovacích pomůcek. Rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody. Porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě. Uvede význam vlivu počasí a podnebí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími	Země, vznik, stavba - vznik a vývoj života Mineralogie - nerost, hornina, krystal - fyzikální a chemické vlastnosti nerostů - třídění nerostů, význam důlních nerostů - stupnice tvrdosti Petrologie - horniny - horniny vyvřelé, usazené, metamorfované Geologické děje - vnitřní - vnější Pedologie Podmínky života - abiotické a biotické podmínky života - mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi	OSV Sociální rozvoj - kooperace a kompetice EV - základní podmínky života

Výstup	Učivo	Průřezová témata
přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi. Rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků. Uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi. Vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam. Uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému. Rozlišuje a uvede příklady systémů organismů - populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému.	Éry vývoje Země Geologický vývoj ČR Ekologie - živé a neživé složky životního prostředí - potravní řetězce - vztahy mezi populacemi, parazitizmus, symbióza Člověk a životní prostředí - zdroje energie - ochrana životního prostředí - chráněná území - přirozené a umělé ekosystémy, populace a společenstvo	EV - ekosystémy EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí

7.6.4. Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Předmět zeměpis je vyučován samostatně, a to: v 6. - 9. ročníku 2 hodiny týdně.

Vzdělávání v předmětu zeměpis směřuje k:

- osvojení geografických jevů, objektů, pojmů
- získání orientace v geografickém prostředí
- získání dovedností pracovat s geografickými informacemi
- rozvoji zájmu o poznání jednotlivých regionů světa
- pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi

Formy a metody práce:

- frontální výuka s pomůckami
- skupinová práce (s využitím map, pracovních listů...)
- projekty

Zeměpis souvisí s ostatními předměty ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda: chemií, fyzikou, přírodopisem.

Mezipředmětové vztahy z ostatních vzdělávacích oblastí:

- matematika - měřítko map, práce s grafy a diagramy, ...
- ICT - zpracování aktuálních informací
- dějepis - historie států, kultura národů, ...

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují poznatky do celků, hledají souvislosti
- poznatky posuzují, porovnávají je, formulují závěry

- poznávají smysl a cíl učení
- jsou vedeni k vyhledávání, třídění a porovnávání informací
- učí se užívat odbornou terminologii
- učí se využívat vlastní zkušenosti a poznatky z jiných předmětů

Kompetence komunikativní

- žáci se vyjadřují souvisle v písemném a ústním projevu
- učí se naslouchat druhým
- vhodně reagují na sdělení druhých
- dbají na pravidla vzájemné komunikace
- učí se interpretovat a prezentovat texty, grafy a jiné formy záznamů v písemné i mluvené podobě

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou schopni pochopit problém, vyhledat k němu informace, diskutovat o možnostech řešení
- učí se kriticky myslet a obhájit svá rozhodnutí
- učí se vyhledávat a kombinovat informace z různých zdrojů
- učí se diskusi na dané téma
- učí se práci s chybou

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupinách na základě vytvořených pravidel, pomáhají si, učí se vzájemnému naslouchání
- jsou vedeni k pocitu zodpovědnosti za své jednání
- jsou vedeni k ochotě pomoci
- jsou vedeni k hodnocení svých výsledků, k dodržování dohodnuté kvality, postupu
- jsou vedeni k odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku

Kompetence občanské

- žáci respektují názor druhých
- rozhodují se zodpovědně podle dané situace
- respektují požadavky na kvalitní životní prostředí
- jsou vedeni k dodržování pravidel slušného chování

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k efektivní práci
- jsou seznámeni s pravidly bezpečného chování v terénu
- jsou vedeni k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Z-9-1-02p rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii

Z-9-1-04p získá osobní představu o prostředí, které nás obklopuje, umí ho popsat a určit jednoduché vazby, vyjádří, co mu prospívá a škodí

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Z-9-2-02p objasní důsledky pohybů Země

Z-9-2-04p uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost

Z-9-2-04p uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu

REGIONY SVĚTA

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Z-9-3-02p vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány

Z-9-3-03p rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů

Z-9-3-03p charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Z-9-4-02p uvede příklady, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí a rozmístěním lidských sídel

- vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Z-9-5-01p umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny

Z-9-5-02p uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek

Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

ČESKÁ REPUBLIKA

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Z-9-6-01p vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy

Z-9-6-02p charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu

Z-9-6-03p určí zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky a její sousední státy

Z-9-6-03p rozlišuje přírodní podmínky ČR, popíše povrch a jeho členitost

Z-9-6-03p uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva

Z-9-6-04p vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu

Z-9-7-03p uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátu, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů. Zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti s ostatními tělesy sluneční soustavy.	Postavení Země ve vesmíru	OSV Sociální rozvoj - komunikace MV - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
Seznámí se s planetárním systémem a rozliší tělesa sluneční soustavy. Popíše polohu, povrch, pohyby Měsíce a jeho jednotlivé fáze. Vysvětlí postavení Slunce. Vyzná se na hvězdné obloze. Rozlišuje pojmy: planeta, hvězda, měsíce, meteorická tělesa, komety, Galaxie. Dokáže uplatnit na praktických příkladech znalosti o kulatosti Země. Prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybu Země na život lidí a organismů. Zvládá orientaci v přírodě podle Slunce. Zdůvodní různou délku trvání dne a noci na Zemi.	Tvar a pohyby planety Země	OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Umí vysvětlit střídání ročních období. Používá glóbus jako model Země. Naučí se vyhledat informace v atlase. Dokáže na glóbu a na mapě ukázat jednotlivé oceány a kontinenty. Používá smluvené značky. Zvládá práci s měřítkem map. Pracuje se zeměpisnou sítí. Umí určovat zeměpisnou polohu. Určuje čas na Zemi. Chápe pojmy: poledník, rovnoběžka, rovník, zeměpisná síť, obratníky, polární kruhy, datová hranice. Chápe pojem krajinná sféra. Rozpoznává souvislost a podmíněnost mezi jednotlivými přírodními složkami krajinné sféry. Umí vysvětlit pojmy: počasí, podnebí, oběh vzduchu, meteorologické prvky. Rozlišuje pojmy: oceán, moře, pohyby mořské vody, ledovce, jezera, bažiny. Popíše složení půdy, půdní typy a druhy, využití půdy. Seznámí se s uspořádáním bioty na Zemi.	Glóbus Plány a mapy Zeměpisná poloha Čas na Zemi Krajinná sféra Země a její složky	MV - práce v realizačním týmu OSV Sociální rozvoj - kooperace a kompetice EV - ekosystémy EV - základní podmínky života EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii. Rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu. Přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině. Porovnává působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a lidskou společnost.	Typy krajiny - vztah příroda a společnost - principy a zásady ochrany životního prostředí - globální, ekologické a environmentální problémy lidstva	EV - vztah člověka k prostředí

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Dokáže na mapě ukázat jednotlivé oceány, kontinenty a jejich části. Zvládne využít získané znalosti z předchozího ročníku a použít je při základní charakteristice jednotlivých států (umístění státu, povrch, podnebí). Je schopný vyhledat informace na příslušných mapách v atlase (suroviny, zemědělské plodiny, průmysl, hlavní město, další významná města). Je schopný zhodnotit výhody a nevýhody států, které vyplývají z polohy. Umí využít aktuální informace z médií, které se týkají jednotlivých regionů světa. Rozlišuje zásadní přírodní atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa. Lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny. Porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti,	Zeměpis světadílů Antarktida - oblast ledu Afrika - fyzickogeografická sféra - vybrané regiony Austrálie a Oceánie - fyzickogeografická sféra - zvláštnosti regionu Amerika - fyzickogeografická sféra - socioekonomická sféra - jednotlivé regiony Asie - fyzickogeografická sféra - socioekonomická sféra - vybrané státy	MKV - multikulturalita VDO - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování EV - lidské aktivity a problémy životního prostředí OSV Sociální rozvoj - poznávání lidí

Výstup	Učivo	Průřezová témata
potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných modelových států. Zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich. Vytváří a využívá osobní myšlenková schémata a myšlenkové mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vyjádření postojů k okolnímu světu. Organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů. Používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii.	Evropa - fyzickogeografická sféra - socioekonomická sféra - jednotlivé státy	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá VMEGS - objevujeme Evropu a svět VMEGS - jsme Evropané MKV - etnický původ OSV Sociální rozvoj - komunikace

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa. Posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel. Zvládá učivo o světové populaci. Rozlišuje základní lidské rasy. Umí najít na mapě rozmístění jednotlivých ras a národů. Orientuje se v základních typech světového náboženství. Má přehled o světových jazycích. Chápe pojmy: přirozený přírůstek, přirozená, mechanická a absolutní měna obyvatel. Je schopen vypočítat hustotu obyvatel v dané oblasti. Rozumí pojmům: urbanizace, aglomerace, konurbace, megalopolis. Porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků. Lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy	Obyvatelstvo světa Politická mapa světa	MKV - kulturní difference OSV Sociální rozvoj - mezilidské vztahy VDO - občan, občanská společnost a stát - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování - formy participace občanů v politickém životě MKV - etnický původ - multikulturalita - lidské vztahy MV - fungování a vliv médií ve společnosti

Výstup	Učivo	Průřezová témata
v konkrétních světových regionech. Orientuje se na politické mapě světa. Ovládá pojmy: republika, monarchie, demokracie, diktatura. Zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje. Porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit. Porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin. Orientuje se v pojmech: životní prostředí, ekosystém, složky a prvky krajiny. Dokáže posoudit nutnost zachování zdravého životního prostředí. Rozlišuje vhodné a nevhodné zásahy člověka do krajiny. Rozezná typy krajiny podle využití. Chápe nutnost dalšího rozšiřování chráněných oblastí. Ovládá práci s atlasem. Umí využít a zpracovat údaje týkající se dané problematiky získané z dostupných zdrojů.	Hospodářství světa - zemědělství - průmysl - doprava Krajina a životní prostředí	OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti EV - ekosystémy - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí MV - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality - kritické a čtení a vnímání mediálních sdělení

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů). Uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí. Ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu. Aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny. Organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů. Používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii. Uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech.	Základy topografie a orientace v terénu Bezpečné chování při mimořádných situacích	OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání OSV Osobnostní rozvoj - kreativita OSV Sociální rozvoj - komunikace

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů. Umí popsat polohu ČR na mapě Evropy a světa. Charakterizuje povrch, podnebí a vodstvo ČR. Používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii. Hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu. Umí zhodnotit význam nerostného bohatství v ČR. Orientuje se v průmyslových odvětvích ČR. Chápe význam zemědělství v ČR. Zhodnotí vliv hospodářství na stav životního prostředí v ČR. Zdůvodní nutnost zahraničního obchodu pro naši republiku.	Přírodní poměry ČR Obyvatelstvo ČR Hospodářství ČR	VMEGS - jsme Evropané VDO - občan, občanská společnost a stát VDO - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování OSV Osobnostní rozvoj - kreativita

7.7. Umění a kultura

7.7.1. Hudebně- dramatická výchova výchova

Vzdělávací oblast Umění a kultura je v 1. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu Hudebně dramatická výchova a Výtvarná výchova.

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Hudebně dramatická výchova prostřednictvím metod hudební a dramatické výchovy rozvíjí celistvou osobnost žáka. Díky metodám dramatické výchovy může žák prožít a zažít uměle navozené situace a konflikty, snaží se verbálně i nonverbálně vyjadřovat svou skutečnou i hranou identitu, učí se co nejrealističtěji reprodukovat básnický či prozaický text, učí se pracovat se svým tělem, dechem, hlasem, snaží se zharmonizovat všechny složky projevu.

Dramatická výchova se jako metoda práce nachází ve všech ročnících a předmětech, jako předmět integrovaný do hudební výchovy je v naší škole zaveden v 1. ročníku.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím *vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností* k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako jednoho z možných prostředků komunikace.

Časová dotace předmětu Hudebně dramatická výchova:

1. ročník - 1 hodina týdně + 1 hodina týdně z disponibilní časové dotace

V předmětu jsou realizována tato průřezová témata:

- osobnostní a sociální výchova
- multikulturní výchova

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

V předmětu Hudebně dramatická výchova se uplatňuje vysoká škála metod. Např.:

- práce s hudebními nahrávkami, zpěvníky, obrazovým materiálem, zvuky
- hra v roli
- zástupná role učitele

- hry se smyšlenými a zástupnými rekvizitami
- hry s přírodními materiály
- skupinová práce
- referáty
- příprava krátkého představení pro veřejnost
- pozorování
- křížovky, hádanky, rébusy

Výchovné a vzdělávací strategie představují společně uplatňované postupy, metody a formy práce, příležitosti, aktivity, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Učivo předmětu Hudebně dramatická výchova je chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí. Klíčové kompetence se prolínají, jsou multifunkční, lze je získat jako výsledek celkového procesu vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- žáci jsou vedeni k sebehodnocení
- k žákům se přistupuje individuálně, podle jejich schopností, mají tak větší šanci zažít úspěch
- vedeme žáka k tomu, aby hudbu samostatně pozoroval, poslouchal, porovnával a kriticky posuzoval jednotlivé hudební ukázky
- vedeme žáka k aktivnímu užívání hudebních termínů, znaků, symbolů

Kompetence k řešení problémů:

- žáky vedeme k práci s informacemi ze všech možných zdrojů – vyhledávají je, třídí, vhodným způsobem využívají
- vedeme žáky k samostatnému řešení problémů během hudebních činností (kdy je hudba využita např. jako doprovod k divadlu, recitaci, pohybu)

Kompetence komunikativní:

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a s ostatními dospělými ve škole a mimo školu
- učíme žáky obhajovat vhodnou formou svůj názor spojený s hudbou a dramatizací, zároveň poslouchat názory jiných
- žáci jsou vedeni k veřejné produkci (např. ke Dni matek, k oslavě Vánoc a Velikonoc...)

Kompetence sociální a personální:

- během vyučování používáme skupinovou práci žáků
- vedeme žáky ke střídání rolí ve skupině
- učíme žáky základům kooperace a týmové práce
- vedeme žáky k ohleduplnému chování k ostatním spolužákům, k respektování odlišností hudebně dramatických schopností a dovedností

Kompetence občanské:

- při výběru, poslechu a interpretaci hudby a divadla klademe velký důraz na prožitek
- vedeme žáky k pozitivnímu postoji k uměleckým dílům, rozvíjíme v nich smysl pro kulturu a tvořivost praktickým zapojením se do kulturního dění školy, obce

Kompetence pracovní:

- vedeme a motivujeme žáky k aktivnímu zapojení se do uměleckého života – v okruhu rodiny, školy, obce
- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení v oblasti hudební a dramatické tvorby a interpretace
- výuku doplňujeme exkurzemi

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Umění a kultura	Hudební výchova, HDV	1. - 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, zkouší zpívat v kánonu a dvojhlasu, naučí se zpívat vybrané písně	- správné pěvecké návyky- uvolněný plynulý zpěv, správné dýchání, zřetelná výslovnost při zpěvu - rozšíření hlasového rozsahu	1. - 3.	
	kánon, jednoduchý lidový dvojhlas	2. - 3.	
rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	- rytmizace a deklamace říkadel - rytmická a hudební improvizace - hudební hry (ozvěna, otázky a odpovědi) - hra na tělo (tleskání, luskání a pleskání)	1. - 3.	osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – kreativita
využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře, rozpozná některé hudební nástroje	- hra nejjednodušších doprovodů na Orffovy nástroje - hudební nástroje	1. - 3.	
reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje, tempo, dynamiku, směr melodie	- pohybová improvizace - hra na tělo - taneční hry se zpěvy	1. - 3.	
	mazurka, polkový krok, pochod	2. - 3.	
rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	- výrazové prostředky v hudbě – melodie, tempo, rytmus, nálada - výška, délka, síla tónů	1. - 3.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Umění a kultura	Hudební výchova, HDV	1. - 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální a instrumentální, vokálně instrumentální, vnímá kvalitu tónů, chápe roli posluchače	• hudební nástroje • hudební styly – hudba vážná, lidová, umělá • hudebně výrazové prostředky – melodie, tempo, rytmus nálada • výška, délka, síla tónů	1. - 3.	
orientuje se v jednoduchém hudebním zápisu skladby	• nota čtvrtěová, půlová a celá • notová osnova, houslový klíč, takt • melodie stoupavá a klesavá	2. - 3.	

7.7.2. Hudební výchova

7.7.2.1. Hudební výchova- první stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Hudební výchova je vyučován s hodinovou dotací ve 2. – 5. ročníku. HV vede žáka prostřednictvím *vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností* k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako jednoho z možných prostředků komunikace.

Vyučovací předmět Hudební výchova prostřednictvím svých činností přispívá k rozvoji celkové osobnosti žáka a k rozvoji jeho hudebnosti – hudebních schopností. Hudební schopnosti se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Hudební výchova se vyučuje jako samostatný předmět, objevuje se ale i v ostatních předmětech – využívají se v nich všechny její složky.

Obsahem **Vokálních činností** je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků. Jedním z důležitých návyků je správné a uvědomělé dýchání, jež je prostředkem k vytvoření správného tónu.

Obsahem **Instrumentálních činností** je hra na jednoduché hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci. Některé nástroje si děti mohou ve škole i vyrobit.

Obsahem **Hudebně pohybových činností** je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance, gest, „hry na tělo“.

Obsahem **Poslechových činností** je aktivní vnímání znějící hudby, zvuků. Žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat, interpretovat, znázorňovat.

V předmětu jsou realizována tato průřezová témata:

- výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- multikulturní výchova

Výchovně – vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

V předmětu Hudební výchova se uplatňuje vysoká škála metod. Např.:

- práce s hudebními nahrávkami, zpěvníky, obrazovým materiálem, zvuky
- beseda
- skupinová práce
- referáty
- návštěva koncertu, muzea, rodiště významného skladatele
- křížovky, hádanky, rébusy
- hra
- praktické činnosti – skládání, doprovod

Výchovné a vzdělávací strategie představují společně uplatňované postupy, metody a formy práce, příležitosti, aktivity, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Učivo předmětu Hudební výchova je chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí. Klíčové kompetence se prolínají, jsou multifunkční, mají mezipředmětovou podobu a lze je získat jako výsledek celkového procesu vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- žáci jsou vedeni k sebehodnocení
- s žáky se pracuje individuálně, podle jejich schopností, mají tak větší šanci zažít úspěch
- žák je veden k vyhledávání a třídění informací a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení
- vedeme žáka k tomu, aby hudbu samostatně pozoroval, poslouchal, porovnával a kriticky posuzoval jednotlivé hudební ukázky
- vedeme žáka k aktivnímu užívání hudebních termínů, znaků, symbolů

Kompetence k řešení problémů:

- žáky vedeme k práci s informacemi ze všech možných zdrojů - vyhledávají je, třídí, vhodným způsobem využívají
- vedeme žáky k samostatnému řešení problémů během hudebních činností (kdy je hudba využita například jako doprovod k divadlu, k recitaci, k pohybu)

Kompetence komunikativní:

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a s ostatními dospělými ve škole a mimo školu
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor spojený s hudbou, zároveň poslouchat názory jiných
- žáci jsou vedeni k veřejné produkci (např. ke Dni matek, k oslavě Vánoc a Velikonoc...)

Kompetence sociální a personální:

- během vyučování používáme skupinovou práci žáků, využíváme vzájemnou pomoc při učení
- vedeme žáky ke střídání rolí ve skupině
- učíme žáky základům kooperace a týmové práce
- vedeme žáky k ohleduplnému chování k ostatním spolužákům, k respektování odlišností hudebních schopností a dovedností

Kompetence občanské:

- při výběru, poslechu a interpretaci hudby klademe velký důraz na prožitek
- vedeme žáky k pozitivnímu postoji k uměleckým dílům, rozvíjíme v nich smysl pro kulturu a tvořivost praktickým zapojením se do kulturního dění školy, obce

Kompetence pracovní:

- vedeme a motivujeme žáky k aktivnímu zapojení se do uměleckého života (v okruhu rodiny, školy, obce)
- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení v oblasti hudební tvorby a interpretace
- výuku doplňujeme praktickými exkurzemi (Muzeum, apod.)

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

HV-3-1-01p zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty

HV-3-1-02p správně a hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmizaci říkadel i při zpěvu

HV-3-1-04p reaguje pohybem na tempové a rytmické změny

HV-3-1-05p rozliší sílu zvuku - pozorně vnímá jednoduché skladby

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

HV-5-1-01p zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem

HV-5-1-02p,

HV-5-1-07p propojí vlastní pohyb s hudbou

HV-5-1-03p doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje

HV-5-1-06p odliší tóny podle výšky, síly a barvy

- pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb

- správně hospodaří s dechem při interpretaci písní

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Umění a kultura	Hudební výchova, HDV	1. - 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, zkouší zpívat v kánonu a dvojhlasu, naučí se zpívat vybrané písně	- správné pěvecké návyky- uvolněný plynulý zpěv, správné dýchání, zřetelná výslovnost při zpěvu - rozšíření hlasového rozsahu	1. - 3.	
	kánon, jednoduchý lidový dvojhlas	2. - 3.	
rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	- rytmizace a deklamace říkadel - rytmická a hudební improvizace - hudební hry (ozvěna, otázky a odpovědi) - hra na tělo (tleskání, luskání a pleskání)	1. - 3.	osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – kreativita
využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře, rozpozná některé hudební nástroje	- hra nejjednodušších doprovodů na Orffovy nástroje - hudební nástroje	1. - 3.	
reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje, tempo, dynamiku, směr melodie	- pohybová improvizace - hra na tělo - taneční hry se zpěvy	1. - 3.	
	mazurka, polkový krok, pochod	2. - 3.	
rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	- výrazové prostředky v hudbě – melodie, tempo, rytmus, nálada - výška, délka, síla tónů	1. - 3.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Umění a kultura	Hudební výchova, HDV	1. - 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální a instrumentální, vokálně instrumentální, vnímá kvalitu tónů, chápe roli posluchače	• hudební nástroje • hudební styly – hudba vážná, lidová, umělá • hudebně výrazové prostředky – melodie, tempo, rytmus nálada • výška, délka, síla tónů	1. - 3.	
orientuje se v jednoduchém hudebním zápisu skladby	• nota čtvrt'ová, půlová a celá • notová osnova, houslový klíč, takt • melodie stoupavá a klesavá	2. - 3.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Umění a kultura	Hudební výchova	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasě, v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	- hlasová, intonační a rytmická výchova (prodlužování výdechu, výslovnost, tvorba tónu a jejich vázání, dynamika) - hlasová hygiena - upevňování již osvojených pěveckých dovedností a další jejich rozšiřování - sjednocování hlasového rozsahu - hudební rytmus - realizace písní ve 2/4, 3/4, 4/4 a 3/8 taktu - počátky dvojhlasého a tříhlasého zpěvu - kánon, lidový dvojhlas, hudební hry	4. - 5.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj – kreativita
orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje	orientace v notovém (grafickém) záznamu jednoduché melodie, její reprodukce	4. - 5.	
využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché, popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	hra na hudební nástroje - postupné ovládání hry snadných lidových písní (melodie i doprovody) pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře	4. - 5.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí
rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	- hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj - hudební styly a žánry - hudba taneční, pochodová, populární, ukolébavka	4. - 5.	výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Umění a kultura	Hudební výchova	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	- rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace předvěti k danému závěti na podkladě grafického zápisu písně, hudební doprovod (zdůraznění těžké doby, ostinato, prodleva) - hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď), jednoduchá písňová forma a- b	4. - 5.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj – kreativita
rozpozná v proudu znějící hudby některé z určitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metrorytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	- kvalita tónů - délka, síla, barva, výška. - vztahy mezi tóny - souzvuk, akord - hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem - rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu)	4. - 5.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Umění a kultura	Hudební výchova	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	- taktování, hudebně pohybové činnosti ve dvoudobém, třídobém a čtyřdobém taktu, taneční hry se zpěvem, krajové tance - pohybové vyjádření výrazu a nálady, reakce na změny v proudu znějící hudby - improvizace s využitím tanečních kroků, kultivované pohybové projevy odvozené ze současné populární hudby - orientace v prostoru - reprodukce pohybů při tanci či hudebně pohybových hrách - jejich paměťové uchování	4. - 5.	multikulturní výchova - kulturní difference

7.7.2.2. Hudební výchova- druhý stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět hudební výchova je vyučován jako samostatný předmět, a to: v 6. – 9. ročníku 1 hodinu týdně.

Vzdělávání v předmětu hudební výchova:

- vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace
- chápe umění jako specifický způsob poznání a užívání jazyka umění jako svébytný prostředek komunikace
- chápe umění a kulturu v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence
- opírá se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy
- rozvíjí tvůrčí potenciál, kultivování projevů a potřeb a utváří hierarchii hodnot
- spoluvytváří vstřícnou a podnětnou atmosféru pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, tolerantní přístup k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- vede k uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- směřuje k rozvoji žákovy celkové hudebnosti

Formy a metody práce:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami, skupinová práce, samostatná práce
- projekty, hudební produkce

Předmět hudební výchova souvisí s dalšími předměty:

- českým jazykem a literaturou - lidová slovesnost, OD, Semafor
- dějepisem - medailonky skladatelů
- zeměpisem - hudební styly, působiště skladatelů
- tělesnou výchovou - pohyb

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

- žáci podle individuálních hudebních schopností a dovedností vyhledávají a třídí informace
- používají ve správných souvislostech obecně užívanou hudební terminologii
- propojují do souvislostí získané znalosti a dovednosti, využívají je v hudební praxi (hra hudební nástroj, zpěv, tanec)

Kompetence k řešení problémů

- žáci na základě individuální hudební vyspělosti postihují z hudebního proudu znějící hudby významné sémantické prvky, srovnávají je, slovně charakterizují, hledají
- mezi vlastní hudební zkušeností a zkušeností autora, jež je předávána hudebním dílem
- samostatně a kriticky přemýšlí, rozpoznají problém a hledají nejvhodnější způsob řešení
- v hudební praxi ověřují správnost svých rozhodnutí, která dokáží obhájit a aplikovat při řešení obdobných situací

Kompetence komunikativní

- žáci při práci ve skupině dokážou vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit a tolerovat názor druhých
- využívají informační a komunikační prostředky typické pro hudební projev v oblasti vokální, instrumentální a hudebně pohybové

Kompetence sociální a personální

- žáci efektivně spolupracují ve skupině při vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činnostech, respektují názory jiných
- učí se objektivním přístupem zhodnotit svoji práci i práci ostatních, učí se chápat odlišné kvality svých spolužáků
- učí se respektovat pravidla při práci v týmu, dodržovat je a svou činností kladně ovlivňovat kvalitu práce

Kompetence občanské

- žáci respektují názor druhých, dokážou se vcítit do hudebního vnímání ostatních
- chrání a oceňují naše kulturní tradice, projevují pozitivní postoj k hudebním dílům
- aktivně se zapojují do kulturního dění

Kompetence pracovní

- žáci si vytvářejí pozitivní vztah k hudebním činnostem
- při samostatné práci v oblasti vokálních, instrumentálních, pohybových i poslechových činností se koncentrují na hudební výkon, dodržují vymezená pravidla
- využívají znalosti a zkušenosti získané ve vzdělávací oblasti Umění a kultura v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

HV-9-1-01p doprovází písně pomocí ostinata

HV-9-1-02p, HV-9-1-03p interpretuje vybrané lidové a umělé písně

HV-9-1-04p rozeznává různé hudební žánry - pozorně vnímá znějící hudbu skladeb většího rozsahu

- rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru
- uvede některá jména hudebních skladatelů a název některého z jejich děl

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.	Vokální činnosti - hlasová hygiena, pěvecké návyky, pěvecký postoj, artikulace - tvoření tónu - dynamika - rytmus a tempo - zápis písně, houslový klíč, hodnoty not a pomlky, výška not, takty - stupnice durová - part, partitura - jednohlas, vícehlas, kánon - lidové písně z různých regionů Poslechové činnosti - lidové písně, přede hry - styl hudební ukázky - vlastnosti tónu, barva tónu - hudební názvosloví - hudební nástroje Hudebně pohybové činnosti - základní kroky vybraných tanců - doprovod folkových písní - taktování	OSV Sociální rozvoj - komunikace - poznávání lidí

Výstup	Učivo	Průřezová témata
	- dramatizace písní Instrumentální činnosti - klávesové nástroje - rytmizace říkadel - jednoduchý rytmičský doprovod písní - rytmičké hádanky, hra na tělo - metronom - zobcová sopránová flétna - bicí nástroje - Orffovy nástroje	OSV Osobnostní rozvoj - kreativita

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně-výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku.	Vokální činnosti - rozezpívání - jednohlas a vícehlas - notové klíče - notový zápis, půltón, posuvky - durová a mollová stupnice - akordy (kvintakord, septakord) - kytarové akordy - intervaly Poslechové činnosti - strunné nástroje - durové a mollové akordy - dechové nástroje - ladička Hudebně pohybové činnosti - hudební vystoupení Instrumentální činnosti - dudácká kvinta - rytmické hádanky - hra na tělo	MKV - kulturní difference - multikulturalita OSV Sociální rozvoj - kooperace a kompetice

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů Vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění. Reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace	Vokální činnosti - lidové a umělé písně různých národů - technika vokálního projevu Poslechové činnosti - církevní a modální stupnice - světový vývoj artificiální hudby a nonartificiální hudby - moderní hudební nástroje - akordové značky Hudebně pohybové činnosti - pohybové kreace k nonartificiální hudbě Instrumentální činnosti - rytmicko-melodické hádanky - Orffovy nástroje - doprovody podle vlastních představ	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá EV - vztah člověka k prostředí MV - fungování a vliv médií ve společnosti OSV Osobnostní rozvoj - kreativita

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého. Zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovná ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami. Rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu.	Vokální činnosti - české lidové, zlidovělé a umělé písně artificiální a nonartificiální hudby - homofonie a jednoduchá polyfonie - tónika, subdominanta, dominanta - rytmus Poslechové činnosti - česká artificiální a nonartificiální hudba od nejstarších dob po současnost - hudební technika Hudebně pohybové činnosti - pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby Instrumentální činnosti - hudební nástroje historické a současné - Orffovy nástroje - doprovody podle představ	OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání MV - práce v realizačním týmu

7.7.3. Výtvarná výchova

7.7.3.1. Výtvarná výchova- první stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výtvarná výchova je vyučován s hodinovou časovou dotací v 1. – 3. ročníku a s dvěma hodinami ve 4. a 5. ročníku.

Organizační a obsahové vymezení předmětu:

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem výtvarného umění. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky. Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech, tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění.

Výchovné a vzdělávací strategie

V předmětu jsou realizována tato průřezová témata:

- osobnostní a sociální výchova
- multikulturní výchova
- environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- předkládáme žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů s tematikou výtvarného umění a učíme je žáky využívat

Kompetence k řešení problémů

- předkládáme žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování a řešení problémů souvisejících s výtvarným uměním

Kompetence komunikativní

- nabízíme žákům dostatek možností k porozumění textů a obrazových materiálů souvisejících s výtvarným uměním
- vedeme žáky k formulování vlastních názorů v oboru výtvarného umění

Kompetence sociální a personální

- vytváříme dostatek situací k respektování práce a tvorby ostatních žáků

Kompetence pracovní

- vytváříme dostatek příležitostí k rozvoji pracovních návyků, udržování pořádku při práci a ochrany bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

VV-3-1-01 až VV-5-1-05p zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu

VV-3-1-01p rozpoznává, pojmenovává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)

VV-3-1-02p,

VV-3-1-04p uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

VV-5-1-01p až VV-5-1-07p uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr

VV-5-1-01p, VV-5-1-02p rozlišuje, porovnává, třídí a pojmenovává linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)

VV-5-1-03p, VV-5-1-04p při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie

VV-5-1-06p vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Umění a kultura	Výtvarná výchova	1. - 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, barvy, objekty), porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ	- různé výtvarné techniky a postupy výtvarného vyjadřování: kresba, malba, modelování - hra s barvou - experimentování s různými výrazovými prostředky a materiály	3.	
v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace		1. - 3.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj – kreativita
vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazná vyjádření volí vhodné prostředky		3.	
interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření, odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností	- vnímání, pozorování a poznávání vlastností objektů a různých tvarů - manipulace s objekty - kompoziční zákonitosti	3.	multikulturní výchova – multikulturalita
na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	vyjádření svého názoru a schopnost diskuse nad výtvarným dílem svým či jiných	2. - 3.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Umění a kultura	Výtvarná výchova	4. - 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)	• prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality) • textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus) • kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru	4. - 5.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání
užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy, v objemovém vyjádření modelování a sopečurální postup, v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model	• uspořádání objektů do celků na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření • manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby	4. - 5.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj – kreativita
při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy	• osobní postoj v komunikaci, jeho utváření a zdůvodňování • odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje • porovnávání s vlastní interpretací	4. - 5.	osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Umění a kultura	Výtvarná výchova	4. - 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě	- vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových - vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly - umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, reklama, elektronická média	4. - 5.	mediální výchova - tvorba mediálního sdělení
osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)	uplatňování subjektivity ve vizuálně obrazném vyjádření (představy, prožitky, zkušenosti, poznatky, momentální citové rozpoložení, smyslové vnímání)	4. - 5.	
porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	- odlišné interpretace vyjádření společensky uznávaných autorů, jejich různě pojaté pohledy na tentýž obsah - různě volené výtvarné prostředky, postupy, metody a formy	4. - 5.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Umění a kultura	Výtvarná výchova	4. - 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu) - vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření	4. - 5.	

7.7.3.2. Výtvarná výchova- druhý stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět výtvarná výchova je vyučován jako samostatný předmět, a to: v 6. a 7. ročníku po 2 hodinách týdně, v 8. a 9. ročníku po 1 hodině týdně.

Vzdělávání v předmětu výtvarná výchova:

- umožňuje žákům poznávat okolní svět i jejich vnitřní svět prostřednictvím výtvarných činností a postupně formovat vlastní výtvarné myšlení
- učí žáky rozumět výtvarnému umění a chápat výtvarnou kulturu jako nedílnou součást života
- směřuje k rozvíjení tvůrčí činnosti, smyslové citlivosti a uplatňování vlastní subjektivity

Formy a metody práce:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce
- individualizovaná práce
- referáty, exkurze, filmy

Předmět výtvarná výchova souvisí s dalším předmětem ze vzdělávací oblasti Umění a kultura:

hudební výchovou.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

- žáci při své tvorbě poznávají vlastní pokroky a při konečném výstupu si dokážou zpětně uvědomit problémy spojené s realizací
- využívají vedení k samostatnému pozorování a vnímání reality a řešení problémů
- podílejí se na organizování své vlastní činnosti
- využívají hodnocení své práce k motivaci pro další výtvarnou činnost

Kompetence k řešení problémů

- žáci využívají námět k samostatnému zpracování a řešení problémů
- při zadání úkolu poznají výtvarný problém a hledají nejvhodnější způsob řešení
- volí vhodné postupy pro svou práci

Kompetence komunikativní

- při práci ve skupině dokážou žáci vyjádřit svůj názor, vhodnou formou jej obhájit a tolerovat názory druhých
- dodržují etiku komunikace

Kompetence sociální a personální

- žáci se učí pracovat v týmu, spolupracovat, respektovat způsob práce druhého
- buduje si sebedůvěru s cílem dosáhnout optimálního výsledku

Kompetence občanské

- žáci spoluvytvářejí propagační materiály na akce školy, prezentují školu na veřejnosti, vytvářejí si vztah ke škole a obci, kde žijí
- prezentují výsledky své práce a účastní se výtvarných soutěží

Kompetence pracovní

- žáci používají účinně a bezpečně nástroje, vybavení a materiály, dodržují technologický postup a pravidla při práci
- dbají na ochranu svého zdraví a zdraví druhých
- dbají na ochranu životního prostředí
- samostatně pracují a koncentrují se na pracovní výkon
- vytvářejí si vztah k manuální práci
- rozvíjejí manuální zručnost
- užívají správné materiály a nástroje

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák VV-9-1-01 až VV-9-1-08p uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru

VV-9-1-01p, VV-9-1-03p uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci

VV-9-1-02p při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních

VV-9-1-06p vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozpozná vyjádření linie, tvaru a objemu, zhodnotí jejich rozvržení v ploše a prostoru, jejich vzájemné vztahy, kontrast a rytmus. Základní principy využívá v tvorbě. Vytváří jednoduché kompozice z geometrických tvarů. Variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků. Vytváří plastické a prostorové objekty z papíru, hlíny nebo z drátu. Využívá znalosti o teplých a studených barvách, základních, druhotných a doplňkových barvách k osobitému vyjádření. Správně využívá techniku malby, vrstvení a míchání barev. Vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu	Kresebné studie Kompozice z geometrických tvarů, jejich prolínání, řazení, rytmus, přímka, křivka. Dekoratивní řešení plochy Plastická a prostorová tvorba, architektura Teorie barev Malba	OSV Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání, kreativita EV - vztah člověka k prostředí OSV Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání OSV Osobnostní rozvoj

Výstup	Učivo	Průřezová témata
prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků. Popíše princip kompozice obrazu, vhodně rozvrhne jednotlivé prvky na ploše. Dokáže vytvořit výtvarné dílo za pomoci PC programu, fotoaparátu nebo kopírování. Vnímá okolní jevy, svoje vědomí a jejich vzájemný vztah. Využívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie. Osvojí si včlenění písma do výtvarného objektu a postupy k tomu potřebné. Ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci. Prohlubuje svoje znalosti lidových tradic, dokáže	Rozvržení plochy, velikost a umístění objektů a postav Netradiční výtvarné postupy Zobrazení vlastních fantazijních představ a rozvoj své vlastního vnímání a vyjadřování skutečnosti Využití písma ve výt. díle, plakát Výzdoba interiéru, výroba dekorativních předmětů na základě lidových tradic	- kreativita OSV Osobnostní rozvoj - kreativita MV - práce v realizačním týmu OSV Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání - sebepoznání a sebepojetí Sociální rozvoj - komunikace MV - fungování a vliv médií ve společnosti - tvorba mediálního sdělení OSV Sociální rozvoj

Výstup	Učivo	Průřezová témata
vnímat a zachytit atmosféru významných svátků, dokáže aktivně přispět k rozvíjení lidových tradic a zvyků a výtvarně se k nim vyjadřovat. Porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů.	Výtvarná díla pravěku, starověku a středověku	- mezilidské vztahy MKV - kulturní difference VMEGS - objevujeme Evropu a svět

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Využívá linii jako výrazový prostředek. Vhodně rozvrhne objekty na ploše. Ve vlastní tvorbě aplikuje kompoziční principy. Zobrazuje objekty za užití perspektivních postupů. Vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření. Posoudí působení barvy, používá míchání barev. Aplikuje zásady míchání a vrstvení barev. Vytváří prostorové kompozice, přenáší vlastní představy do trojrozměrných objektů. Rozpozná umělecké slohy.	Kresebné etudy Kompoziční principy – vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez, kontrast, harmonie Uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru Malba, barva v uměleckém díle Technika akvarelu, pastel Plastická a prostorová tvorba Umělecká díla novověku, současné trendy ve výtvarném umění, architektura	OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání, kreativita OSV Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí OSV Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání EV - lidské aktivity a vztah k životnímu prostředí VMEGS

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků. Využívá poznatky o uměleckých stylech ve vlastní tvorbě. Užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace. Vytvoří koláž z obrázků a písma. Výtvarný aspekt funkčně propojí se zaujatou komunikací obsahu. Ve výtvarném díle využije písmo, tvar, linii, barvu. Rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu. Vytvoří vlastní reklamní sdělení.	Moderní technické prostředky ve výtvarné tvorbě Koláž Písmo, plakát Reklama	- objevujeme Evropu a svět OSV Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti MV - tvorba mediálního sdělení - fungování a vliv médií ve společnosti EV - vztah člověka k prostředí

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Rozliší grafické techniky. Využije tisk z výšky pro vlastní výtvarné dílo. Porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a vysvětluje své postoje k nim. Vyjadřuje obsah vlastních představ. Vytváří vlastní řešení s různým zaměřením a účelem. Vysvětlí smysl a podobu významných tradičních svátků, zachytí jejich atmosféru, navrhne vlastní podíl na vytvoření výzdoby, vytvoří dekorativní předmět z dostupného materiálu.	Grafické techniky – tisk z výšky, tisk z hloubky, tisk z plochy Zobrazení vlastních fantazijních představ a rozvoj vnímání a vyjadřování skutečnosti Dekoratивní řešení plochy, výzdoba interiéru, ozdoba	OSV Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání, kreativita OSV Sociální rozvoj - mezilidské vztahy MKV - kulturní difference

7.8. Člověk a zdraví

7.8.1. Tělesná výchova

7.8.1.1. Tělesná výchova- první stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Tělesná výchova je na naší škole vyučován s dvouhodinovou týdenní časovou dotací v 1. – 5. ročník.

Tělesná výchova představuje nejdůležitější formu pohybového učení a pohybové kultivace žáků a je hlavním zdrojem poznatků a námětů pro zdravotní, relaxační i sportovní využití pohybu v režimu školy i mimo školu.

Tělesná výchova umožňuje poznat vlastní pohybové možnosti a přednosti i zdravotní a pohybové omezení, rozumět jim, respektovat je u sebe i jiných a aktivně je využívat a ovlivňovat. Vede žáky od spontánního pohybu k řízené pohybové činnosti a zpět k vlastní pravidelné realizaci v oblíbeném sportu nebo jiné pohybové aktivitě.

TV je součástí komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví. Směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení.

Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně umocňuje kvalitu prožitku.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybových předpokladů (nadání). Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení - v povinné tělesné výchově s omezením některých činností, případně ve zdravotní tělesné výchově.

Obsah vyučovacího předmětu Tělesná výchova je rozdělen do těchto činností: Činnosti ovlivňující zdraví, Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností a Činnosti podporující pohybové učení

Činnosti ovlivňující zdraví:

- význam pohybu pro zdraví – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
- příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení
- zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití
- rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu
- hygiena při TV – hygiena pohybových činností cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

- pohybové hry – s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity, využití netradičního náčiní při cvičení, pohybová tvořivost
- základy gymnastiky – průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a náradím odpovídající velikosti a hmotnosti
- kondiční a relaxační cvičení – pohybové hry pro rozvoj pohybových schopností, posilování s vlastní, nebo nižší vahou
- základy atletiky – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky, hod míčkem
- základ sportovních her – manipulace s míčem, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů
- turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu, chůze v terénu, ochrana přírody
- plavání – základní plavecká výuka – dodržuje hygienu plavání, adaptuje se na vodní prostředí, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti
- plavání – slova dopomoci tonoucímu se nahrazuje slovem bezpečnosti

Činnosti podporující pohybové učení

- komunikace při TV – základní tělocvičné názvosloví osvojených činností, smluvené povely, signály
- organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém prostředí
- zásady jednání s chováním – fair play
- pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží
- měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonů, základní pohybové testy
- zdroje informací o pohybových činnostech

V předmětu jsou realizována tato průřezová témata: osobnostní a sociální výchova.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti; vybírá a využívá vhodné metody a strategie

Kompetence řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace, snaží se naplánovat způsob řešení problémů a ověřit prakticky správnost řešení problémů, kriticky myslí, činí rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- vhodně komunikuje s žáky a učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo ni, formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, naslouchá druhým lidem, využívá informační a komunikační prostředky pro komunikaci s okolním světem, využívá získané dovednosti k vytváření vztahů a spolupráci

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se na utváření příjemné atmosféry, přispívá k diskusi v malé skupině i debatě celé třídy, vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj, v případě potřeby poskytne pomoc, nebo o ni požádá

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému a psychickému násilí, chápe základní principy, na nichž spočívají zákony, rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, chápe základní ekologické souvislosti

Kompetence pracovní

- dodržuje vymezená pravidla, používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, využívá znalosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

TV-3-1-01p zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost

TV-3-1-04p dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách

TV-3-1-05p reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti - projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám

- zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření: žák

TV-5-1-01p chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu

TV-5-1-02p zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením

TV-5-1-03p zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností

TV-5-1-04p uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti

TV-5-1-05p reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti

TV-5-1-06p dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play

- zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla

- zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	1. - 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	• znalost základních zdraví prospěšných cvičení a vhodného prostředí pro pohybovou činnost	1. - 3.	osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – psychohygiena
uvědomuje si význam pohybu pro zdraví, dbá na správné držení těla a dýchání při cvičení, používá vhodné sportovní oblečení a obuv, dbá na bezpečnost na všech sportovištích	• hygiena a bezpečnost při Tv a plaveckém výcviku • příprava ke sportovnímu výkonu, cvičení protahovací, uvolňovací a kompenzační	1. - 3.	osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – psychohygiena
zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení	• gymnastika: akrobacie (kotoul vpřed, kotoul vzad, plavmo přes nízkou překážku), přeskok (nácvik odrazu z můstku na nízkou švédskou bednu), šplh o tyči s přirazem, cvičení na žebřinách	1. - 3.	osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepojetí
	• stoj na ruce s oporou, sešín, výskok do vzporu a shyb na hrazdě	3.	
	• atletika: běžecká abeceda, rychlý běh, vytrvalostní běh 5 – 10 minut, rychlý běh 20 – 50 m, skok daleký, hod míčkem	1. - 3.	
	• cvičení s hudbou	3.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	1. - 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích, zná a dodržuje zjednodušená pravidla sportovních her, dodržuje zásady fair - play	soutěživé hry různého zaměření s pomůckami i bez nich	1. - 3.	osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – kooperace a kompetice
	sportovní hry (kopaná, vybíjená, minibasketbal)	2. - 3.	
uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorách školy	základní hygiena při TV i jiných pohybových aktivitách	1. - 3.	
reaguje na základní pokyny a povely k osvojené činnosti a její organizaci užívá základní tělocvičné pojmy	znalost smluvených gest a signálů při pohybových činnostech	1. - 3.	
	- názvy pohybových činností, tělocvičného nářadí, pojmy z pravidel sportu - pořadová cvičení	2. - 3.	
zná a respektuje pokyny instruktorů v plavecké škole, nebojí se vody, ovládá jeden plavecký způsob	plavecký výcvik	2. - 3.	
uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech, zaujímá správné základní cvičební polohy	cvičení se sportovním náčiním (švihadla, míče, tyče apod.) správné držení těla	1. – 3.	
zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením	- zdravotní TV - kompensační, vyrovnávací a relaxační cvičení	1. - 3.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli pro zlepšení úrovně své zdatnosti	- význam pohybu pro zdravý rozvoj jedince - pohybové cvičení - délka a intenzita	4. - 5.	
zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	- příprava organismu před pohybovým cvičením - zklidnění po cvičení - protahovací a napínací cviky	4. - 5.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - psychohygiena
zvládá základní techniku speciálních cvičení. Koriguje techniku cvičení podle pokynů učitele			
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her	- organizace Tv - vhodný výběr prostoru - pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností (her, soutěží, závodů)	4. - 5.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí
zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy			osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - kooperace a kompetice
uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka	- základy hygieny při pohybových činnostech - hygiena cvičebního prostředí - hygiena cvičebního oblečení a vhodné	4. - 5.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka	- sportovní obuvi - bezpečnost při sportovních činnostech a při manipulaci se sportovním nářadím - první pomoc v podmínkách Tv	4. - 5.	
jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti	- měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonů, základní pohybové testy - organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí - komunikace v TV – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály	4. - 5.	
jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví	- zásady slušného chování - sportovní ideály a symboly - mezilidské vztahy	4. - 5.	
užívá při pohybové činnosti základní osvojené tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	komunikace v Tv (základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, povely, signály)	4. - 5.	
změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	hodnocení a měření pohybových dovedností	4. - 5.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	4. – 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace	zdroje informací o pohybových dovednostech	4. - 5.	

7.8.1.2. Tělesná výchova- druhý stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět tělesná výchova je vyučován jako samostatný předmět, a to v 6.- 9. ročníku s dotací 2 hodiny týdně.

Na 2. stupni probíhá výuka zpravidla odděleně pro chlapce a děvčata, v některých činnostech koedukovaně (např. lyžování, bruslení atd.). Na předmět tělesná výchova navazují další pohybové aktivity jako pořádání soutěží, kurzů, škol v přírodě se sportovní tematikou aj.

Vzdělávání v předmětu tělesná výchova:

- směřuje k pochopení zdraví jako důležité hodnoty v životě člověka
- vede k poznání významu tělesných cvičení pro zdravý a harmonický rozvoj osobnosti
- směřuje k rozvoji fyzických a psychických schopností žáka
- postupuje od spontánních pohybových činností k činnostem řízeným a výběrovým
- učí žáka objevovat vlastní předpoklady k pohybovým činnostem, poznávat účinky tělesných cvičení na fyzickou i psychickou zdatnost, sociální a duševní pohodu
- vytváří nové pohybové dovednosti žáka a dále je rozvíjí
- vede žáka k překonávání překážek
- posiluje kolektivní spolupráci a sounáležitost s ostatními
- zvyšuje volní úsilí žáka
- vede žáka k vytváření pozitivních morálních a etických postojů
- rozvíjí zájem a potřebu člověka provozovat volnočasové pohybové aktivity
- učí žáka využívat získané dovednosti a návyky k ovlivňování zdraví v denním režimu
- vede žáka k odhalování vlastních zdravotních oslabení a vytváří podmínky pro jejich korekci
- nabízí široké spektrum pohybových aktivit s cílem všestranného a harmonického rozvoje osobnosti dítěte

Zdravotní TV je integrována do předmětu tělesné výchovy. Vybrané učivo zdravotní tělesné výchovy je preventivně zařazováno do výuky pro všechny žáky. Indisponovaným jedincům je pak umožněn výběr specifických prvků učení namísto činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení. Mezi indisponované jedince se řadí žáci III. (II.) zdravotní skupiny a žáci oslabení z důvodu aktuálního zdravotního stavu, např. po nemoci, v rekonvalescenci, s drobným poraněním atp. O cvičení s omezením rozhodují zákonní zástupci na základě lékařského doporučení; v mimořádných případech rozhoduje jednorázově na základě aktuálního zdravotního stavu žáka přímo vyučující.

Výběr a zařazení jednotlivců mezi nadané a talentované žáky s možností nácviku a zdokonalování náročnějších prvků učiva je plně v kompetenci kvalifikovaného pedagoga.

Vzdělávací obsah je rozdělen na tři tematické okruhy:

- **činnosti ovlivňující zdraví**
- zdravotně zaměřené činnosti

- **činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností**
- základy gymnastiky
- základy atletiky
- základy sportovních her
- plavání, lyžování, bruslení, turistika a pobyt v přírodě
- další pohybové činnosti

- **činnosti podporující pohybové učení**
- komunikace v TV
- pravidla osvojovaných pohybových činností
- měření a posuzování pohybových dovedností

Formy a metody práce:

- individuální pohybové aktivity
- skupinové pohybové aktivity
- frontální výuka
- kooperativní činnosti
- názorně demonstrační metody
- dovednostně- praktické metody
- aktivizující metody

Předmět tělesná výchova souvisí s dalšími předměty ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda: přírodopisem.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků:**Kompetence k učení**

- žáci poznávají vlastní pohybové schopnosti a svůj individuální rozvoj
- vnímají aktuální zdravotní stav
- prožívají souvislosti mezi tělesnou kondicí a psychickou pohodou
- systematicky sledují vývoj vlastní fyzické zdatnosti

Kompetence k řešení problémů

- žáci hledají souvislosti, přenášejí získané zkušenosti do jiných činností
- začleňují zvládnuté prvky do sestav, sportovních kombinací
- hledají vhodnou taktiku v individuálních i kolektivních sportech
- odhalují a zvládají problém a hledají tréninkové cesty k jeho eliminaci

Kompetence komunikativní

- žáci používají sportovní terminologii a tělovýchovné názvosloví
- osvojují si a aplikují nonverbální komunikaci a reciproční vztahy
- pořizují záznamy a obrazové materiály ze sportovních činností
- je jim otevírán prostor pro diskusi o způsobu provedení zadaných úkolů, o taktice družstva

Kompetence sociální a personální

- žáci dodržují pravidla fair play; zvládají handicap, pomáhají slabším
- prezentují a podporují myšlenky olympijského hnutí
- rozvíjejí spolupráci ve skupině, uvnitř kolektivu sportovního družstva
- rozdělují a přijímají úkoly v rámci herních a sociálních rolí

Kompetence občanské

- žáci se orientují na zdravý životní styl, podporují aktivní a bezpečné sportování
- objasní nutnost dodržování hygieny při tělesných aktivitách
- seznamují se se škodlivostí požívání steroidních anabolik, drog a jiných škodlivin
- poskytnou první pomoc při úrazech lehčího charakteru, zajistí odbornou pomoc

Kompetence pracovní

- manipulují s dostupným sportovním nářadím a náčiním
- vyhledávají a důsledně dodržují zásady bezpečnosti a prevence úrazů
- zpracovávají a prezentují naměřené výkony, vyhledávají data
- objasňují nutnost dodržování pravidel nejen ve sportu, ale i v celém životě

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

TV-9-1-02p usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí

TV-9-1-03p cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení; využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy

TV-9-1-04p odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem

TV-9-1-04p vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity

TV-9-1-05p uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného

TV-9-1-05p uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu - chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy změří úroveň své tělesné zdatnosti

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech

TV-9-2-02p posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

TV-9-3-01p užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka

TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu

TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji

TV-9-3-04p rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka

TV-9-3-05p sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je

TV-9-3-06p spolurozhoduje osvojované hry a soutěže

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem. Usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky zvolí vhodný rozvojový program. Uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu, předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost. Usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví. Usiluje o zlepšení své zdatnosti, síly, koordinace a obratnosti. Používá bezpečně náradí a náčiní. Cvičí podle slovních pokynů. Užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, diváka. Učí se poskytnout účinnou pomoc.	Sport a zdraví - význam pohybu pro zdraví - zásady hygieny, bezpečného pohybu i chování při TV a na sportovních akcích ve škole i mimo školu Gymnastika - gymnastické rozcvičení, cvičení průpravná, strečink - prostná (kotoul vpřed, vzad, varianty kotoulů, stoj na rukou s dopomocí, přemet stranou) - přeskok (roznožka, skrčka přes kozu) - hrazda (výskok do vzporu, sešin, překot, výmyk) - kruhy (visy, překoty) - šplh na tyči - názvosloví - záchrana, pomoc	OSV Osobnostní rozvoj - psychohygiena - sebepoznání a sebepojetí

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Chápe význam atletiky jako průpravu pro jiné sporty. Rozvíjí své rychlostní a vytrvalostní schopnosti. Nenechá se odradit počátečním neúspěchem. Rozvíjí své získané pohybové dovednosti. Zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech na dané úrovni. Vnímá účinek a vliv sportovních her na svou fyzickou, psychickou a sociální zdatnost. Uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotního oslabení. Zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení. Aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení.	Atletika - průpravná cvičení, běžecká abeceda - běh (sprint, vytrvalostní běh, starty) - štafety - skok daleký - skok vysoký - hod kriketovým míčkem Sportovní hry - přehazovaná - košíková - florbal - kopaná - výběrové (, nohejbal, frisbee, stolní tenis, házená aj.) Průpravná, kondiční, koordináční, kompenzační, relaxační, vyrovnávací, tvořivá a jiná cvičení; pohybové hry Lyžování Turistika a pobyt v přírodě Plavání Bruslení	OSV Sociální rozvoj - kooperace a kompetice MKV - lidské vztahy EV - vztah člověka k prostředí

Výstup	Učivo	Průřezová témata
Aktivně organizuje svůj pohybový režim, některé činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem. Usiluje o zlepšení tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program. Odmítá dopink, drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím. Upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší. Samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím. Samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly. Posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny. Zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci. Sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony,	Sport a zdraví - zdravotně orientovaná cvičení - základy první pomoci Gymnastika - gymnastické rozcvičení, cvičení průpravná, strečink - prostná (kotoul vpřed, vzad, varianty kotoulů, kotoul letmo, stoj na rukou, stoj na rukou do kotoulu, přemet stranou, sestavy) - přeskok (roznožka, skrčka přes kozu) - hrazda (výskok do vzporu, sešín, výmyk) - kruhy (visy, překoty) - šplh na tyči, na laně - názvosloví - záchrana, dopomoc Atletika - průpravná cvičení, běžecká abeceda - běh (sprint, vytrvalostní běh, starty) - štafety - skok daleký	

Výstup	Učivo	Průřezová témata
eviduje je a vyhodnotí. Užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu. Dohodne se na spolupráci a jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji. Rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora. Zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy. Spolurozhoduje osvojované hry a soutěže. Osvojované pohybové dovednosti tvořivě aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech. Naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu.	- skok vysoký - hod kriketovým míčkem, granátem - vrh koulí - základy překážkového běhu - organizace soutěží, rozhodování Sportovní hry - volejbal - házená - košíková - florbal - kopaná - výběrové (nohejbal, frisbee, stolní tenis, badminton aj.) - organizace soutěží, rozhodování Průpravná, kondiční, koordináční, kompenzační, relaxační, vyrovnávací, tvořivá a jiná cvičení; pohybové hry Lyžování Turistika a pobyt v přírodě Plavání Bruslení	

7.8.2. Výchova ke zdraví

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Výchova ke zdraví je vyučován jako samostatný předmět v 7. a 8. ročníku – po 1 hodině týdně.

Výuka je zaměřena na prevenci ochrany zdraví, na základní hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky. Důraz je kladen také na dovednost odmítat škodlivé látky, upevnění návyků poskytovat základní první pomoc, bezpečně se orientovat v konfliktních a krizových situacích a umět na ně adekvátně reagovat.

Žáci jsou vedeni k získávání orientace v základních otázkách sexuality a uplatňování odpovědného sexuálního chování.

Komplexní charakter předmětu dává možnost zabývat se jednotlivými tématy z různých pohledů a naplňovat je učivem podle vyspělosti a zájmu žáků. Umožňuje učiteli navazovat potřebný kontakt se žáky, přispět k přiblížení školy a rodiny a vypěstovat nezbytné dovednosti, návyky a potřebné životní postoje.

Důraz je kladen na praktické úkoly ve skupinách s použitím literatury, internetu, video – nahrávek, pomůcek.

Nedílnou součástí jsou jednoduché projekty a tematické exkurze. Předmět výchova ke zdraví je úzce spjat s předměty – občanská výchova, přírodopis, tělesná výchova.

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení:

- Žáci jsou vedeni k efektivnímu učení
- K dovednostem vyhledávat a třídit informace a využívat je v procesu učení
- Umět si vytvářet komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy
- Dokázat si plánovat, organizovat a řídit vlastní učení
- Zařazujeme metody, při kterých docházejí k závěrům, řešením sami žáci

Kompetence k řešení problémů:

- Vedeme žáky k vnímání nejrozličnějších problémových situací – mimořádné situace, krizové situace a k plánování způsobu řešení
- K vyhledávání informací vhodných k řešení problémů
- Klademe důraz na kritické myšlení a schopnost obhájit svá rozhodnutí
- Učitel klade otevřené otázky, podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence komunikativní:

- Vedeme žáky ke komunikaci na odpovídající úrovni
- Vedeme je k osvojení kultivovaného projevu
- Učíme žáky k zapojování do diskuze

- Vedeme je k uplatňování bezpečného a odpovědného sexuálního chování s ohledem na zdraví a etické partnerské vztahy
- Učitel vytváří příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů

Kompetence sociální a personální:

- Vedeme žáky k práci ve skupinách
- Klademe důraz na utváření příjemné atmosféry v týmu
- Vedeme je k ochotě pomoci si navzájem
- Dbáme na dodržování pravidel slušného chování

Kompetence občanské:

- Vedeme žáky k respektování názorů druhých
- Klademe důraz na formování charakterových rysů
- Vedeme žáky k odpovědnému rozhodování podle dané situace
- Vedeme žáky k chápání ekologické souvislosti, respektování požadavků na kvalitu životního prostředí
- Vedeme žáky k ohleduplnosti
- Umožňujeme žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili svoji činnost nebo její výsledky

Kompetence pracovní:

- Vedeme žáky ke zdokonalování grafického projevu
- Podporujeme efektivitu při organizování vlastní práce
- Vedeme žáky k práci na PC
- Klademe důraz na využívání znalostí v běžné praxi
- Vedeme žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti
- Vytváříme pro žáky příležitosti k aplikacím v modelových situacích

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

VZ-9-1-01p chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny

VZ-9-1-03p uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím

VZ-9-1-04p, VZ-9-1-09p respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usiluje o aktivní podporu zdraví

VZ-9-1-05p projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy

VZ-9-1-07p dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje zásady správné výživy a zdravého stravování

VZ-9-1-08p svěřá se se zdravotním problémem

VZ-9-1-13p dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her

VZ-9-1-13p uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy

VZ-9-1-14p zaujímá odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí

VZ-9-1-15p uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla

VZ-9-1-16p chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák - respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě - vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu - posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých - uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami - projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu - samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím - projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví, a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc	Mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie Sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem Vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek Dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny Výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy Vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota Tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim Bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií Ochrana člověka za mimořádných událostí	OSV – Komunikace OSV - Sebepoznání a sebepojetí OSV - Mezilidské vztahy OSV - Poznávání lidí EV - Vztah člověka k životnímu prostředí

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák - vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím - posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví - usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví - vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí - dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí - uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; - dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka - respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování	Vztahy v dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství Morální rozvoj – cvičení zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností Celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby Podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince Stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí Ochrana před přenosnými chorobami– základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence Ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče Seberegulace a sebe organizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací Dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí	OSV - Mezilidské vztahy - Komunikace - Kooperace - Kreativita - Hodnoty, postoje, praktická etika OSV - Sebe organizace a seberegulace OSV - Sebepoznání a sebepojetí OSV - Psychohygiena - Hodnoty a postoje - Praktická etika

7.9. Člověk a svět práce

7.9.1. Pracovní činnosti

7.9.1.1. Pracovní činnosti- první stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Pracovní činnosti je vyučován s hodinovou časovou dotací v 1.- 5. ročníku. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnosti samostatně i v týmu, což je důležité pro běžný každodenní život. Postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Vyučovací předmět Pracovní činnosti se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protíváhou.

Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při rozhodování o dalším profesním zaměření.

Obsah vyučovacího předmětu Pracovní činnosti je rozdělen do těchto činností: Práce s drobným materiálem, Konstruktivní činnosti, Pěstitelské práce a Příprava pokrmů.

Práce s drobným materiálem:

- vlastnosti materiálu – přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie, aj.
- pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití
- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce

Konstruktivní činnosti:

- stavebnice – plošné, prostorové, konstrukční; sestavování modelů
- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

Pěstitelské práce:

- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo- pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě
- okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina, aj.

- pěstování pokojových rostlin
- rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

Příprava pokrmů:

- základní vybavení kuchyně
- výběr, nákup a skladování potravin
- jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
- technika v kuchyni, historie a význam

V předmětu jsou realizována tato průřezová témata:

- osobnostní a sociální výchova
- environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti; vybírá a využívá vhodné metody a strategie, realizuje vlastní nápady

Kompetence řešení problémů:

- vnímá nejrůznější problémové situace, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o jeho příčinách, snaží se naplánovat způsob řešení a ověřit si prakticky správnost řešení, kriticky myslí, činí rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní:

- vhodně komunikuje se spolužáky, učiteli a ostatními dospělými, obhájí a argumentuje vhodnou formou svůj názor a zároveň poslouchá názor druhých, využívá informační a komunikační prostředky a technologie

Kompetence sociální a personální:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se na utváření příjemné atmosféry, přispívá k diskusi v malé skupině i debatě celé třídy, vytváří si pozitivní představu o sobě samém,

která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj, v případě potřeby poskytne pomoc, nebo o ni požádá

Kompetence občanské:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému a psychickému násilí, rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, respektuje, chrání a ocení naše kulturní tradice, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, má smysl pro kulturu a tvořivost, má pozitivní vztah k přírodnímu prostředí

Kompetence pracovní:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, adaptuje se na změněné, nebo nové pracovní podmínky, přistupuje k výsledkům pracovních činností z hlediska kvality a funkčnosti

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-3-1-01p zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů

ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-5-1-01p vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu

ČSP-5-1-02p využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii

ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu

ČSP-5-1-04p udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž

ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu

ČSP-5-2-03p udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu

- užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-3-3-01p provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky

ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-5-3-01p dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin

ČSP-5-3-02p ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování

ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní

ČSP-5-3-04p dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-3-4-01p upraví stůl pro jednoduché stolování

ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-5-4-01p uvede základní vybavení kuchyně

ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm

ČSP-5-4-03p dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování

ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

- uplatňuje zásady správné výživy

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1. - 3.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	- práce s různým materiálem: modelovací hmota, papír, karton, textil, přírodniny - vlastnosti materiálů, jejich využití v praxi	1. – 3.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj – kreativita
pracuje podle slovního návodu a předlohy	- jednoduché pracovní postupy - organizace práce	1. – 3.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace
zvládá elementární dovednosti při práci se stavebnicí	- sestavování modelů - montáž a demontáž	1. – 3.	
provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování	- práce s tabulkou - sledování počasí - kalendář přírody	1. - 3.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání
pečuje o nenáročné rostliny	- zná základní podmínky pro pěstování rostlin - pěstování rostlin ze semen - pěstování pokojových rostlin	1. – 3.	
připraví tabuli pro jednoduché stolování	jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování	1. – 3.	
chová se vhodně při stolování	- pravidla stolování - vhodné a nevhodné chování u stolu při jídle	1. – 3.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	4. - 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu.	tvoření výrobků s daným materiálem, vlastnosti materiálu	4. - 5.	
využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic	- seznámení s lidovými zvyky, tradicemi a řemesly - výroba drobných dárků k různým svátkům	4. - 5.	
volí vhodné pracovní pomůcky a nástroje vzhledem k použitému materiálu	druhy nástrojů a pomůcek, které napomáhají ke zpracování různých materiálů	4. - 5.	
udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce	- správné postupy při manipulaci - bezpečnost a uspořádání práce	4. - 5.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace
provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	- konstrukce stavebnic - využití logiky	4. - 5.	
pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	práce podle návodu při pracovních postupech	4. - 5.	
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	- bezpečnost při práci - pracovní hygiena - první pomoc při zraněních	4. - 5.	

Vzdělávací oblast	Vyučovaný předmět	Období	
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	4. - 5.	
Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Ročník	Průřezová témata
vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu.	tvoření výrobků s daným materiálem, vlastnosti materiálu	4. - 5.	
využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic	- seznámení s lidovými zvyky, tradicemi a řemesly - výroba drobných dárek k různým svátkům	4. - 5.	
volí vhodné pracovní pomůcky a nástroje vzhledem k použitému materiálu	druhy nástrojů a pomůcek, které napomáhají ke zpracování různých materiálů	4. - 5.	
udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce	- správné postupy při manipulaci - bezpečnost a uspořádání práce	4. - 5.	osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace
provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	- konstrukce stavebnic - využití logiky	4. - 5.	
pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	práce podle návodu při pracovních postupech	4. - 5.	
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	- bezpečnost při práci - pracovní hygiena - první pomoc při zranění	4. - 5.	

7.9.1.2. Pracovní činnosti- druhý stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět pracovní činnosti se vyučuje jako samostatný předmět, a to: v 6.- 9. ročníku po 2 hodinách týdně.

Předmět se skládá z několika částí, které obsahují tematické okruhy ze vzdělávacího oboru Člověk a svět práce.: práce s technickými materiály, provoz a údržba domácnosti, design a konstruování, pěstitelské práce a chovatelství, příprava pokrmů, využití digitálních technologií, práce s laboratorní technikou a svět práce.

Vzdělávání v předmětu pracovní činnosti směřuje k:

- pozitivnímu vztahu k práci a odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při práci
- poznávání techniky jako významné součásti lidské kultury
- poznávání okolního světa, ke správnému postoji k technice a životnímu prostředí
- chápání práce jako příležitosti k seberealizaci, k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, osvojování potřebných poznatků pro volbu profesního zaměření

Formy a metody práce:

- frontální výuka, frontální a individuální instruktáž, skupinová práce
- referáty, filmy, exkurze
- samostatné práce na určeném stanovišti
- praktické činnosti a pěstitelské pokusy spojené s pozorováním, brainstorming

Předmět praktické činnosti souvisí s dalšími předměty: fyzikou, chemií, přírodopisem, výtvarnou výchovou, tělesnou výchovou, zeměpisem.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

- žáci si osvojují základní pracovní dovednosti a návyky z různých pracovních oblastí
- používají různé materiály, vhodné nástroje a nářadí

Kompetence k řešení problémů

- žáci dostávají zadány úkoly, které umožňují volbu různých postupů
- promýšlejí pracovní postupy při plnění zadaných úkolů
- rozvíjejí svoji tvořivost a uplatňují vlastní nápady

Kompetence komunikativní

- žáci používají správné technické názvosloví, využívají informační zdroje k získání nových poznatků
- spolupracují na úkolech a používají správnou terminologii

Kompetence sociální a personální

- žáci pracují ve skupinách, spolupracují při řešení problémů, respektují názory jiných

Kompetence občanská

- žáci získávají pozitivní vztah k práci, jsou vedeni k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků
- respektují pravidla při práci, dokážou přivolat pomoc, chápou ekologické souvislosti, chrání a oceňují naše kulturní tradice a historické dědictví
- dodržují pravidla slušného chování

Kompetence pracovní

- žáci používají účinně a bezpečně nástroje, vybavení a materiály, dodržují technologické postupy a pravidla při práci
- dbají na ochranu svého zdraví a zdraví druhých
- dbají na ochranu životního prostředí
- jsou vedeni k dodržování obecných pravidel bezpečnosti a hygieny včetně používání ochranných pracovních prostředků

PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ČSP-9-1-01p získá základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech;
provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň

ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí

ČSP-9-1-03p organizuje svoji pracovní činnost

ČSP-9-1-04p pracuje s jednoduchou technickou dokumentací, orientuje se v pracovních postupech a návodech

ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu

- rozlišuje různé druhy materiálů a zná jejich vlastnosti
- zvolí vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu
- správně vybere a používá vhodné pracovní nástroje a pomůcky
- dovede pracovní postupy k finálnímu výrobku
- dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytuje první pomoc při drobném úrazu

DESIGN A KONSTRUOVÁNÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-9-2-01p sestaví podle návodu, náčrtu, plánu daný model

ČSP-9-2-03p ovládá montáž a demontáž jednoduchého zařízení, provádí údržbu

jednoduchých předmětů a zařízení

ČSP-9-2-04 dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy;

poskytne první pomoc při úrazu

PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-9-3-01 volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin

ČSP-9-3-02p pěstuje a ošetřuje květiny v interiéru a využívá je k výzdobě

ČSP-9-3-03 používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu

ČSP-9-3-04 prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu

se zvířaty

ČSP-9-3-05p dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne

první pomoc při úrazu způsobeném zvířaty a při styku s jedovatými rostlinami

PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-9-4-01p provádí jednoduché operace platebního styku

ČSP-9-4-02 ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti

a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů

ČSP-9-4-03p správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením, provádí drobnou domácí údržbu, používá vhodné prostředky při práci v domácnosti

ČSP-9-4-04p dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu elektrickým proudem nebo chemikálií

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-9-5-01 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče

ČSP-9-5-02p připraví jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy

ČSP-9-5-03p dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu

ČSP-9-5-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

PRÁCE S LABORATORNÍ TECHNIKOU

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-9-5-01 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče

ČSP-9-5-02p připraví jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy

ČSP-9-5-03p dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu

ČSP-9-5-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

VYUŽITÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-9-7-01p ovládá základní funkce vybraných digitálních zařízení, postupuje podle návodu k použití, při problémech vyhledá pomoc či expertní službu

ČSP-9-7-02p propojuje vzájemně jednotlivá vybraná digitální zařízení

ČSP-9-7-03p pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi v situacích, které odpovídají okruhu jeho zájmů a potřeb

ČSP-9-7-04 ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením

ČSP-9-7-05 dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu

SVĚT PRÁCE

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-9-8-01p orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, v učebních oborech
a středních školách

ČSP-9-8-02p posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace
přihlédnutím k potřebám běžného života

ČSP-9-8-03p využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného dalšího
vzdělávání

ČSP-9-8-04p prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při ucházení se
o zaměstnání

- byl seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů

- byl seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného
hledání zaměstnání

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák - volí vhodné postupy při pěstování vybraných rostlin - používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu - pěstuje a využívá květiny pro výzdobu - prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty - dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu způsobeného zvířaty	Základní podmínky pro pěstování – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy Zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování Okrasné rostliny – základy ošetřování pokojových květín, květina v interiéru a exteriéru, jednoduchá vazba, úprava květín Ovocné rostliny – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování plodů Léčivé rostliny, koření - rostliny a zdraví člověka, léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté, rostliny jako drogy a jejich zneužívání, alergie Chovatelství – chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu	EV – pracovní aktivity ve prospěch životního prostředí VMEGS - specifikum pohraniční oblasti OSV – seberegulace, komunikace

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák - používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče - připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy - dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	Kuchyně – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu Potraviny – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku Příprava pokrmů – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů Úprava stolu a stolování – jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, zdobné prvky a květiny na stole	OSV – spolupráce a komunikace ve skupině, tvořivost, úsilí při plnění úkolů, zdraví EV – kuchyňské technologie a životní prostředí VMEGS – přebírání zdravějších návyků ze sousedních států

Design a konstruování: 6.- 9. ročník

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák - sestaví podle návodu, náčrtu, plánu daný model - navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj. - provádí montáž, demontáž i údržbu jednoduchých předmětů a zařízení - dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy, poskytne první pomoc	Stavebnice – konstrukční, elektrotechnické, elektronické, sestavování modelů, montáž, demontáž Návod, předloha, náčrt, plán, schéma	OSV – sebekontrola, spolupráce, trpělivost, nápaditost

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák - provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň - řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí - organizuje a plánuje svoji pracovní činnost - užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku - dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím, poskytne první pomoc při úrazu	Vlastnosti materiálů – užití v praxi (dřevo, kov, plasty) Nářadí a nástroje pro ruční opracování Jednoduché pracovní postupy Technické náčrtý a výkresy Organizace práce Úloha techniky v životě člověka – zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla	OSV – vztah k práci, sebekontrola, přesnost, vytrvalost EV – pracovní postupy a životní prostředí VMEGS – technika – pomocník i nepřítel člověka

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák - vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů - vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci - zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl - dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci - poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři	Základní laboratorní postupy a metody Základní laboratorní přístroje a pomůcky	OSV – plánování práce, zodpovědnost, pečlivost

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák - provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví - ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů - správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízeními včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu - dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem	Finance, provoz a údržba domácnosti – platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů, úklid domácnosti, odpad a jeho ekologická likvidace; spotřebiče v domácnosti Elektrotechnika v domácnosti – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem	EV- recyklace

Využití digitálních technologií: 6.- 9. ročník

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák - ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky - propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení - pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava - ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením - dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu	Digitální technika – počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, mobilní telefony Digitální technologie – bezdrátové technologie (USB, Bluetooth, wi-fi, GPRS), navigační technologie Počítačové programy pro zpracovávání hlasových a grafických informací – úpravy, archivace, střih; operační systémy, vzájemná komunikace zařízení Mobilní služby – operátoři, tarify	MV- vliv médií ve společnosti

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí - posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravě - využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání - prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	Trh práce – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovní prostředky, druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce Volba profesní orientace - sebepoznávání; osobní zájmy, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, vlivy na volbu profesní orientace; informační základna pro volbu povolání; využívání poradenských služeb Možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, poradenské služby Zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů Podnikání – nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání	OSV – orientace v sobě samém MV – schopnost využít informací z internetu VMEGS – uvědomování si evropské dimenze pro možnost využití pracovních příležitostí EV – různé profese a jejich vztah k životnímu prostředí

7.10. Doplnující vzdělávací obory

7.10.1. Volitelný předmět- Cvičení z matematiky

Časové a organizační vymezení předmětu: Cvičení z matematiky se vyučuje jako volitelný předmět pro žáky 9. ročníku s hodinovou týdenní dotací.

Metody a formy práce: Výklad, samostatná práce, práce ve skupině, práce s odbornou literaturou a mediálními informacemi.

Charakteristika předmětu: Předmět rozvíjí základní učivo matematiky se zaměřením na praktické využití matematických znalostí. Získané vědomosti umožní žákům lepší orientaci v ekonomických problémech státu i domácnosti. Zvýší jejich finanční gramotnost, budou rozvíjet logické myšlení a zrychlí pamětné počítání. Zlepší představu čísla, orientaci v rovině a prostoru.

Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<u>Žák podle svých schopností:</u> – nalezne společný násobek a společného dělitele, rozliší prvočíslo a číslo složené – pracuje s celými a desetinnými čísly, aplikuje své poznatky při řešení problémových úloh – rozliší a pojmenuje základní geometrické útvary a zobrazení, zná jejich vlastnosti, řeší aplikační úlohy, modeluje dané geometrické situace – definuje základní vlastnosti krychle a kváдру, převádí jednotky	Upevnění předchozího učiva Základy dělitelnosti Počítání v oboru celých čísel Základní geometrické útvary a zobrazení Desetinná čísla Krychle, kvádr	OSV/Osobnostní rozvoj (seberegulace, cvičení sebekontroly a vůle, schopnosti poznávání, dovednosti pro učení, dovednosti pro verbální sdělování) OSV/Morální rozvoj (dovednost pro řešení problému a rozhodování, kreativita, pružnosti nápadů) VMEGS/Evropa a svět nás zajímá	
– definuje racionální číslo, zlomek – pracuje s racionálními čísly a zlomky, řeší aplikační úlohy – vysvětlí, co je složený zlomek a smíšené číslo, převádí je na zlomky v základním tvaru – vysvětlí význam mocniny s přirozeným exponentem a pojem iracionální číslo – aplikuje pravidla počítání s mocninami a odmocninami na konkrétní případy, dodržuje pořadí početních výkonů, určuje hodnoty mocnin a odmocnin – pracuje s reálnými čísly – určí výraz, rozliší číselný výraz a výraz s proměnnou, stanoví význam proměnné – určí hodnotu číselného výrazu a pro zadané hodnoty proměnné určí hodnotu výrazu s proměnnou – vysvětlí rozdíl mezi celistvým a lomeným výrazem, počítá s nimi – stanoví podmínky existence lomeného výrazu	Číslo a proměnná Počítání v oboru racionálních čísel, smíšená čísla, složené zlomky Mocnina a odmocnina (přirozený exponent) Reálná čísla Výrazy Rovnice a soustavy rovnic, nerovnice	OSV/Osobnostní rozvoj (rozvoj schopnosti poznávání, dovednosti pro učení, cvičení sebekontroly a sebeovládání) OSV/Seberegulace a sebeorganizace (řešení algoritmických úloh) OSV/Kreativita (pružnost nápadů) <i>Fyzika, Chemie/úpravy vzorců</i>	kalkulačka

– rozliší jednočlen od mnohočlenu, určí počet členů mnohočlenu – používá pravidla pro počítání a upravování jednočlenů a mnohočlenů – aplikuje pravidla na konkrétní případy – vlastními slovy vyjádří rozdíl mezi rovnostmi, rovnicí a nerovnicí – určí jednotlivé typy rovnic – vysvětlí, co znamená vyřešit rovnici, nerovnici – správně používá ekvivalentní úpravy pro řešení rovnic, nerovnic – ověří si, že nalezené řešení je správné, podle závěru rovnice rozhodne o počtu řešení – pracuje se vzorcem jako s rovnicí – používá pojem - soustava rovnic – řeší soustavu podle daného algoritmu – pravidla o počítání s výrazy a rovnicemi aplikuje na konkrétní problémové úlohy			
– vyjádří vztah dvou veličin poměrem, upraví poměr na základní tvar – definuje úměru, vysvětlí princip trojčlenky – použije trojčlenku při řešení slovních úloh – slovně a matematicky vyjádří vztah přímé (nepřímé) úměrnosti, sestrojí graf, čte z grafu – řeší slovní úlohy na přímou (nepřímou) úměrnost – definuje jednotlivé goniometrické funkce, využívá je při řešení problémových úloh – narýsuje grafy goniometrických funkcí – definuje lineární a kvadratickou funkci, sestrojí jejich graf – do jedné soustavy souřadnic narýsuje dva grafy – najde průsečík grafů a určí jeho souřadnice	Závislosti a vztahy Poměr, přímá a nepřímá úměrnost Goniometrické a lineární funkce Kvadratická funkce Grafické řešení soustavy rovnic	MV/Vnímání autora mediálních sdělení (výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření názoru)	kalkulačka Rozšiřující učivo: graf v intervalu od 0 do 2π Rozšiřující učivo: funkce

– ověří, že nalezené souřadnice jsou řešením soustavy rovnic			absolutní hodnoty Rozšiřující učivo $y = ax^2 + c$ $y = ax^2 + bx + c$
– definuje výšku, těžnici, střední příčky trojúhelníku a střed kružnice opsané (vepsané), pracuje s těmito pojmy – používá vzorec pro výpočet obsahu trojúhelníku – klasifikuje čtyřúhelníky – definuje výšku čtyřúhelníku – používá vzorce pro výpočet obvodu a obsahu jednotlivých čtyřúhelníků – pracuje se základními pojmy – poloměr, průměr, střed kružnice – vyjmenuje a popíše vzájemnou polohu přímky a kružnice – používá vzorce pro výpočet délky kružnice, obvodu a obsahu kruhu – ze zadaných prvků sestrojí daný geometrický útvar (rozliší náčrt a konstrukci, pomocí symbolů запиše postup konstrukce, najde všechna řešení, ověří si, která řešení vyhovují zadání úlohy)	Geometrie v rovině a prostoru Trojúhelník Čtyřúhelníky Kružnice, kruh Konstrukční úlohy Hranoly Rotační válec Jehlan, kužel, koule	OSV/Osobnostní rozvoj (seberegulace a sebeorganizace, cvičení sebekontroly a sebeovládání, rozvoj schopností poznávání, cvičení dovedností zapamatování, kreativita - pružnost nápadů, originalita řešení) OSV/Morální rozvoj (řešení problému a rozhodovací dovednosti, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu) KDO/Občan, občanská společnost a stát (přijímá odpovědnost za svou činnost)	kalkulačka

– definuje kolmý hranol – pracuje s pojmy podstava, stěny, plášť, hrany, vrcholy – aplikuje obecné vzorce pro výpočet objemu a povrchu hranolu, aplikuje je – definuje válec – používá vzorce pro výpočet povrchu a objemu válce – definuje jehlan, kužel, kouli – používá základní vzorce pro výpočet povrchu a objemu jehlanu, kužele, koule		<i>Výtvarná výchova/ středově souměrné</i> <i>ornamenty, perspektiva</i> <i>Fyzika/těžiště tělesa, astronomie</i>	
– definuje procento, používá je při řešení slovních úloh různé obtížnosti – vysloví znění Pythagorovy věty, vyjádří Pythagorovu větu matematickým vztahem – užívá Pythagorovu větu při řešení úloh z reálných situací – seznámí se se základními pojmy finanční matematiky, objasní jejich význam a užívá je při řešení aplikačních úlohách – vysvětlí význam a úkoly statistiky – definuje základní pojmy statistiky – čte z grafu a diagramu, vytvoří graf a diagram	Aplikační úlohy Procenta Pythagorova věta Finanční matematika Statistika	VMEGS/Objevujeme Evropu a svět (život Evropanů a styl života v evropských rodinách) VMEGS/Evropa a svět nás zajímá, jsme Evropané <i>Zeměpis/práce s tabulkami</i> <i>Fyzika/skládání sil</i>	kalkulačka
– řeší vzorové příklady z přijímacího řízení z minulých let (různé typy škol)	Příprava na přijímací zkoušky	OSV/Osobnostní rozvoj (seberegulace, cvičení sebekontroly a vůle)	kalkulačka

7.10.2. Volitelný předmět- Konverzace v anglickém jazyce

Časové a organizační vymezení předmětu: Konverzace v anglickém jazyce se vyučuje jako volitelný předmět pro žáky 8. ročníku s hodinovou týdenní dotací. Výuka probíhá v učebnách školy, je možné využívat odbornou učebnu cizích jazyků.

Metody a formy práce: Frontální a skupinová práce, projektové vyučování, diskuze, řízený dialog, samostatná práce, problémové učení, práce s jazykovými příručkami a slovníky.

Cílem výuky Konverzace v anglickém jazyce je rozvíjet u žáků předpoklady pro mezikulturní komunikaci v rámci Evropy i světa a k užívání jazyka k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem a vést studenty k práci s informačními a komunikačními technologiemi. Výuka budovaná na poznatkové i hodnotové bázi vytvořené předchozí výukou téhož jazyka v základní škole je tedy zacílena na další:

- rozvoj komunikativní kompetence (především ústní)
- rozšíření celkového kulturního obzoru
- rozvoj intelektuální, etické, emocionální a estetické složky osobnosti žáků
- rozvíjení učebních strategií jednotlivých žáků
- využívání informačních portálů, encyklopedií, databází, vzdělávacích programů či aplikačního softwaru

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata
Poslech - rozumí i delšímu souvislému projevu - identifikuje různé styly mluveného projevu, rozliší citové zabarvení - postihne různé názory a stanoviska - pochopí hlavní smysl autentické konverzace - postihne specifické informace Čtení - čte s porozuměním kratší či delší texty za účelem sdělení obsahu nebo informace - používá různé typy slovníků a informativní literatury - vyhledá a shromáždí specifické informace - odhadne význam neznámých výrazů - porozumí hlavním myšlenkám aut Písemný projev - je schopen sestavit kratší i delší sdělení na aktuální téma - umí napsat životopis, popis, postup, vyprávění - dokáže vyhledat a písemně zpracovat informace k tematizovanému textu Ústní projev - sestaví souvislé sdělení v rámci probíraných témat - popíše osobu, věc, místo, činnost, postup, událost, zkušenost - popíše obrázek a srovná obrázky - dokáže reprodukovat text nebo poslech	Osobní charakteristika Rodina Domov a bydlení Město a venkov Počasí a roční období Cestování a doprava Sport a hry Volný čas Jídlo a stravování Nakupování a móda Zdraví a lidské tělo Média Práce a povolání	VMEGS (Žijeme v Evropě) MKV (Základní problémy sociokulturních rozdílů) OSV (Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti) MV (Média a mediální produkce) OSV (Sociální komunikace) EV (Člověk a životní prostředí)

- vyjadřuje se foneticky správně s přirozenou intonací - používá vhodnou slovní zásobu, gramatiku - umí připravit prezentaci - dovede vyjádřit a obhájit názor argumentací - komentuje sdělení Interaktivní řečové dovednosti - osvojí si rozdíl mezi formálními a neformálními jazykovými prostředky - umí správně používat jazykové funkce - reaguje adekvátně v komunikačních situacích - je schopen zahájit, převzít a ukončit konverzaci	Angličtina jako světový jazyk Anglicky mluvící země Svátky a tradice Kultura a zábava Věda a technika Četba, britská a americká literatura	
--	--	--

8. ŠVP- školní družina

Obsah:

8.1. Úvod

8.2. Identifikační údaje

8.3. Popis materiálních, personálních a ekonomických podmínek

8.4. Bezpečnost práce

8.5. Charakteristika ŠD

8.5.1. Podmínky přijetí, vnitřní řád ŠD

8.5.2. Délka vzdělávání

8.5.3. Režim dne

8.5.4. Cíle a formy vzdělávání

8.6. Podmínky pro děti se speciálními potřebami

8.7. Plán činnosti ŠD

8.8. Evaluace ŠD

8.1. Úvod:

Výchovná práce ve školní družině není stejná jako v základní škole. Odlišuje se způsobem organizace aktivit a řadou dalších rozdílů. Především tím, že aktivity nejsou povinné.

Ve školní družině se snažíme dodržovat principy pedagogiky volného času (dobrovolnosti, zajímavosti, aktivity, citlivosti a citovosti, prostoru k seberealizaci). Snažíme se vytvořit prostředí rodinné, kam děti chodí s radostí a bez obav.

Chceme, aby prostor, který školní družina využívá, byl pro všechny příjemný, aby se děti mohly uvolnit po činnosti ve škole. Ve školní družině mají mít děti dostatečný prostor ke spontánním aktivitám, proto je vhodnější umístění ŠD mimo prostory učeben. Pokud však tato možnost není, je důležité snažit se dodržovat hygienické požadavky normy, které pedagogika volného času má. Pro všechna oddělení družiny máme k dispozici samostatné místnosti, které jsou propojeny zasunovacími paravany a dle potřeby je z nich možno vytvořit jednu velkou místnost. Ranní družina a tři oddělení družiny se nachází v přízemí školy.

Úkolem práce ve školní družině je naučit naše děti smysluplnému využití volného času, sociálním dovednostem, komunikaci, pracovním dovednostem atd. Jsme významným článkem v boji proti sociálně patologickým jevům (drogy, gamblerství, záškoláctví).

V žádném případě však školní družina nemůže nahradit rodiče. Na výchově dětí se spolupodílíme, to znamená, že je důležitá spolupráce všech.

Největší odměnou je pro práci ve školní družině, když k nám děti chodí rády, těší se na činnosti a snaží se zapojit do všech aktivit.

8.2. Identifikační údaje

a) předkladatel

- název školy: Základní škola Jinočany, příspěvková organizace
- adresa škola: Pražská 54, 252 25 Jinočany
- jméno ředitele: Mgr. Iva Šreplová
- jméno vychovatelky: Venuše Šejvlová, Jindřiška Jabůrková, Tatiana Vičanová, Jana Hejtmánková
- kontakty: email: kancelář: info@skolajinocany.cz
ředitel: sreplova@skolajinocany.cz
tel.: 775582820
tel. do ŠD: 775582822, 775582823

b) zřizovatel

- název: Obec Jinočany
- adresa: Náměstí 5. května 19, 252 25 Jinočany
- kontakty: email: jinocany@volny.cz
tel.: 257 96 00 09

c) platnost dokumentu od:

datum: 1.9.2018

8.3. Popis materiálních, personálních a ekonomických podmínek

Školní družina má tři oddělení a je umístěna v přízemních prostorách ZŠ. Prostorné místnosti, které ŠD – ranní i odpolední využívá, jsou pouze pro potřeby ŠD.

Družina využívá sociální zařízení a šatny v budově školy. Pitný režim je v budově zajištěn vychovatelkou. Na venkovní aktivity si děti nosí pití z domova.

Oddělení školní družiny jsou vybavena dostatečným počtem společenských her, výtvarným materiálem i sportovními potřebami. Vše doplňuje vychovatelka aktuálně, podle potřeb oddělení. K dispozici má ŠD také interaktivní tabuli. Školní družina může ke svým činnostem využívat školní zahradu, hřiště u školy, fotbalové hřiště místního klubu a dětská hřiště v obci.

Finanční prostředky:

Poplatek za školní družinu činí 120,-/měsíčně, který vybírá hospodárka školy.

Úplata může být snížena nebo prominuta žákovi, pokud je společně posuzovanou osobou pro **nárok na sociální příplatek**, který podle zákona č. 117/1995 Sb., ostatní sociální podpoře pobírá zákonný zástupce nebo jiná oprávněná osoba.

Úplata může být dále snížena dítěti, žákovi, pokud má nárok na **příspěvek na úhradu potřeb dítěte v pěstounské péči** podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře a tento příspěvek nebo jeho část je vyplácena.

Úplata může být snížena nebo prominuta, pokud zákonný zástupce prokáže řediteli školy, že má nárok na některý příplatek uvedený v předchozích odstavcích – tzn., doloží příslušné potvrzení úřadu práce. Dále musí doložit, že je mu příspěvek vyplácen.

Řízení o snížení nebo prominutí poplatku

- a) Žadatel o snížení nebo prominutí poplatku předloží škole písemnou žádost s uvedením důvodů, kopii rozhodnutí úřadu práce o poskytování sociálního příplatku nebo potvrzení o pěstounské péči a kopie dokladů, které prokazují, že je mu příslušný příplatek skutečně vyplácen.

- b) Ředitel školy podle vyhlášky č.74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání v platném znění a podle ustanovení školského zákona č.561/2004 Sb., v platném znění **rozhodne ve správním řízení o snížení nebo prominutí poplatku.**
- c) Údaj o snížení nebo prominutí poplatku je veden v dokumentaci žáka ve školní družině.

Personální podmínky:

Školní družinu řídí ředitelka školy, která provádí hospitace ve třech odděleních podle plánu hospitací. Vychovatelka 1. oddělení je zvána na pedagogické rady.

Vychovatelky školní družiny jsou kvalifikované a průběžně rozšiřují svoje schopnosti a dovednosti v akreditovaných kurzech a samostudiem. Vychovatelka třetího oddělení je neaprobovaná.

8.4.Bezpečnost práce

„Úraz není náhoda a nemusí se stát.“

Dbáme na dodržování dostatku relaxace a aktivního pohybu, vhodný stravovací a pitný režim (svačiny si děti nosí z domova), ochranu před úrazy a zdravé prostředí - vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 410/2005 Sb.

V ŠD jsou dostupné prostředky první pomoci, průběžně upozorňujeme na možná rizika při pracovních činnostech, pohybových aktivitách, pobytu na zahradě, na hřišti atd.

Protože je ŠD součástí školy, všichni dodržují školní řád.

8.5. Charakteristika ŠD

Školní družina je zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a řídí se podle vyhlášky MŠMT č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

ŠD realizuje výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost mimo vyučování. Činnosti probíhají formou pravidelných nebo příležitostných aktivit z oblasti vzdělávací, odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti.

Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

8.5.1. Podmínky přijetí, vnitřní řád ŠD

Žáky přihlašují do družiny rodiče první den školy. O přijetí žáka či jeho vyloučení rozhoduje ředitelka školy (dle vyhlášky o zájmovém vzdělávání 74/2005 Sb.). Činnost školní družiny je určena pro žáky prvního stupně naší základní školy - do naplnění kapacity družiny (85 žáků).

Přijetím žáka se na něj vztahují veškerá práva a povinnosti žáka školní družiny.

Docházka do školní družiny je pro přihlášené žáky povinná.

Podmínkou přijetí žáka k pravidelné činnosti je odevzdání řádně vyplněné přihlášky, jejíž součástí je písemné sdělení zákonného zástupce o rozsahu docházky, způsobu odchodu žáka ze školní družiny i doba jeho uvolňování do zájmových kroužků.

V případě, že dítě odcházet s jinou osobou než s rodiči, musí pro tuto osobu být vyplněna plná moc. Přihláška do ŠD se podává samostatně na každý školní rok.

Pokud bude dítě odcházet samo, musí toto být uvedeno v přihlášce s časem odchodu a podpisem rodičů.

Do školní družiny může být žák přihlášen během celého školního roku, pokud není naplněna její kapacita. Ukončit docházku může žák během celého školního roku na základě písemné žádosti rodičů o vyřazení žáka.

VNITŘNÍ ŘÁD ŠKOLNÍ DRUŽINY

Ředitelka školy na základě ustanovení § 30 zákona č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění vydává vnitřní řád školní družiny **platný od 1. 9. 2018.**

OBSAH:

- I. Práva a povinnosti účastníků ve školní družině
- II. Práva a povinnosti zákonných zástupců
- III. Pravidla vzájemných vztahů účastníků a jejich zákonných zástupců se zaměstnanci
- IV. Provoz a vnitřní režim školní družiny
- V. Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví účastníků, stanovení nejvyššího počtu účastníků na 1 ped. pracovníka
- VI. Ochrana účastníků před sociálně patologickými jevy a projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí
- VII. Podmínky zacházení s majetkem školní družiny ze strany účastníků
- VIII. Používání mobilních telefonů a elektronické pošty

I. Práva a povinnosti účastníků ve školní družině

1. Práva účastníků

Účastníci mají právo:

- a) užívat zařízení školní družiny a účastnit se všech akcí ŠD
- b) podílet se na hodnocení své činnosti v ŠD
- c) na ochranu před jakoukoli formou diskriminace a násilí, mají právo na svobodu myšlení, projevu, shromažďování, náboženství, na odpočinek a dodržování základních psychohygienických podmínek, na rozvoj osobnosti podle míry nadání, rozumových a fyzických schopností na speciální péči v rámci možností školy jedná-li se o děti handicapované, s poruchami učení nebo chování
- d) na ochranu před vlivy a informacemi, které by ohrožovaly jeho rozumovou a mravní výchovu a nevhodně ovlivňovaly jeho morálku
- e) na svobodu ve výběru kamarádů, na volný čas a přiměřený odpočinek a oddechovou činnost odpovídající jejich věku
- f) na ochranu před návykovými látkami, které ohrožují jejich tělesný a duševní vývoj
- g) mají právo být seznámeny se všemi předpisy se vztahem k jeho pobytu a činnosti v družině

2. Povinnosti účastníků

Účastníci mají povinnost:

- a) řídit se pokyny vychovatelky při všech činnostech ve školní družině
- b) své ošacení a aktovky odkládat na určené místo; věci, které je možno zaměnit, je nutné označit, případnou ztrátu či záměnu hlásí účastníci ihned vychovatelce
- c) za hry, knihy, hračky i jiné pomůcky odpovídá kolektiv účastníků, kterému byly přiděleny; vychovatelka neodpovídá za přinesené hračky a mobilní telefony
- d) dodržovat školní řád, vnitřní řád školní družiny, předpisy a pokyny k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byli seznámeni, při využívání dalších prostor školy (tělocvična, hřiště, knihovna) dodržovat provozní řády těchto prostor
- e) při vycházkách na veřejných komunikacích dbát dodržování pravidel silničního provozu
- f) plnit pokyny pedagogických pracovníků školy popř. dalších zaměstnanců školy vydané v souladu s právními předpisy a školním řádem
- g) vyjadřovat svá mínění a názory vždy slušným způsobem

h) neprodleně nahlásit kterémukoliv pedagogickému pracovníkovi školy, stanou-li se svědkem krádeže, poškozování majetku nebo jiného závažného přestupku

II. Práva a povinnosti zákonných zástupců

1. Práva zákonných zástupců

Zákonní zástupci mají právo:

- a) na informace o chování účastníka v ŠD
- b) na informace o akcích pořádaných ŠD
- c) podávat návrhy k práci ŠD

2. Povinnosti zákonných zástupců účastníků

Zákonní zástupci mají povinnost:

- a) zákonní zástupci účastníka jsou povinni oznamovat údaje, které jsou podstatné pro průběh vzdělávání nebo bezpečnost účastníka a změny v těchto údajích
- b) zákonní zástupci účastníka přihlášeného k pravidelné docházce do družiny sdělí vychovatelce školní družiny rozsah docházky a způsob odchodu účastníka z družiny; tyto údaje jsou zaznamenány v přihlášce
- c) odchylky od docházky účastníka, nebo pokud má účastník odejít ze ŠD jinak či s jinou osobou, než je obvyklé a je uvedeno na přihlášce, sdělit tyto skutečnosti vychovatelce písemně
- d) ze ŠD si přebírat účastníky osobně (mohou uvést i další oprávněné osoby k vyzvednutí účastníka) nebo mohou písemně požádat, aby účastník odcházel ze ŠD samo v určenou hodinu (vše je řádně zaznamenáno na přihlášce)
- e) vstup do budovy ŠD je pouze na zazvonění; dotýčný vyčká na pokyny vychovatele
- f) vyzvednout účastníka nejdéle do 17,00 hodin, v případě nevyzvednutí účastníka ve stanovenou dobu, vyzve vychovatelka telefonicky zákonného zástupce, aby se pro účastníka dostavil; v případě, že tak zákonný zástupce neučiní, stará se vychovatelka o účastníka i nadále; pokud se zákonný zástupce nedostaví pro účastníka do 1 hodiny po ukončení provozní doby a nedá o sobě žádnou zprávu, uvědomí vychovatelka ředitelku školy, ta rozhodne o dalším postupu (podle situace je možné informovat OSPOD)

III. Pravidla vzájemných vztahů účastníků a jejich zákonných zástupců se zaměstnanci

- a) všichni pracovníci školy a účastníci ŠD se vzájemně respektují, dbají na vytváření partnerských vztahů podložených vzájemnou úctou, důvěrou a spravedlností
- b) všichni pracovníci školy a účastníci ŠD dbají o dodržování základních pravidel slušného chování a pravidel slušné a zdvořilé komunikace
- c) všichni pracovníci školy a účastníci ŠD dbají na udržování pořádku a čistoty ve všech prostorách školy
- d) vyzve-li ředitel školy nebo vychovatelka ŠD zákonného zástupce k osobnímu projednání závažných otázek týkajících se účastníka, konzultuje termín schůzky se zákonným zástupcem
- e) účastník zdraví pracovníky školy srozumitelným odpovídajícím pozdravem, ten účastníkovi na pozdrav odpoví
- f) rodiče a další návštěvníci do učeben školní družiny nevstupují z hygienických důvodů
- g) za cenné věci, vyšší finanční obnosy a hračky, které si děti přinesou svoje vlastní (mají je pod osobní kontrolou), školní družina neručí

h) vychovatelky zajistí, aby každý účastník měl v přihlášce/zápisním lístku zapsány tyto údaje:

telefonní čísla zákonných zástupců
zdravotní pojišťovnu účastníka
adresu účastníka a školy

- i) vychovatelé věnují individuální péči účastníkům z málo podnětného prostředí, účastníkům se zdravotními problémy a specifickými poruchami učení či chování; při činnostech zohledňují výsledky lékařských vyšetření, zpráv a doporučení školského poradenského zařízení a sdělení rodičů o účastníkovi
- j) zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky účastníka vůči pracovníkům družiny nebo ostatním účastníkům se vždy považují za závažné porušení povinností stanovených tímto řádem, a je to důvod pro vyloučení ze ŠD
- k) zaměstnanci dodržují předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a protipožární předpisy; pokud zjistí závady a nedostatky, ohrožující zdraví a bezpečnost osob, nebo jiné závady technického rázu, nebo nedostatečné zajištění budovy, je jejich povinností informovat o těchto skutečnostech nadřízeného a v rámci svých schopností a možností zabránit vzniku škody; sledují zdravotní stav účastníka a v případě náhlého onemocnění účastníka informují bez zbytečných průtahů vedení školy a rodiče postiženého účastníka; nemocný účastník může být odeslán k lékařskému vyšetření či ošetření jen v doprovodu dospělé osoby; při úrazu poskytnou účastníkovi nebo jiné osobě první pomoc, zajistí ošetření účastníka lékařem, úraz ihned hlásí vedení školy a vyplní záznam do knihy úrazů, případně vyplní předepsané formuláře; ošetření a vyplnění záznamů zajišťuje ten pracovník, který byl jeho svědkem nebo který se o něm dozvěděl první

IV. Provoz a vnitřní režim školní družiny

a) Základní údaje

Adresa: Základní škola Jinočany, příspěvková organizace

Pražská 54, Jinočany

Telefon: 775 582 822, 775 582 823

Web školy: www.skolajinocany.cz

IČO: 71002120

Ředitelka: Mgr. Iva Šreplová

Vychovatelky: Venuše Šejvlová, Jindřiška Jabůrková, Tatiana Vičanová, Jana Hejtmánková

Kapacita: 85 účastníků

Provoz: 6,45 h - 7,45 h (ranní družina)

11,45 h - 17,00 h (odpolední družina)

Pobyt venku: využíván areál školy, dětské hřiště v obci, fotbalové hřiště v Jinočanech

b) odchody ze ŠD jsou stanoveny takto: po obědě do 13,00h, 13,00 – 15,00 (zaměstnání ŠD), dále již jak určí zákonný zástupce písemně na přihlášce. Pouze v závažných případech odchází účastník ze ŠD mimo dobu určenou v přihlášce. V případě změny odchodu ze ŠD je třeba tuto změnu nahlásit osobně předem. Účastníci nebudou ze ŠD uvolňováni na základě telefonického rozhovoru

c) do ŠD se účastníci přihlašují písemně na přihlášku během prvních dvou týdnů v září; účastníka je možné přihlásit (musí být volná kapacita ŠD) kdykoliv během školního roku na základě písemné žádosti zákonných zástupců i odhlásit během školního roku

d) zákonní zástupci účastníků jsou seznámeni se školním řádem, vnitřním řádem ŠD, s ŠVP ZV a se stanovením úplaty za ŠD při zápisu účastníků do ŠD; s vychovatelkou řeší vzniklé problémy osobně při vyzvednutí dítěte nebo písemnou formou (mohou využít školní notýsek pro sdělení nebo e-mail)

V. Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví účastníků, stanovení nejvyššího počtu účastníků na 1 ped. pracovníka

Oddělení se naplňují nejvýše do počtu 30 účastníků. Ředitel stanovuje touto směrnicí nejvyšší počet účastníků na 1 pedagogického pracovníka s ohledem na druh vykonávané činnosti účastníků, zejména s ohledem na jejich bezpečnost takto:

- 1) při běžné činnosti ve třídách a místnostech ŠD, na školní zahradě, vycházkách po běžných trasách v okolí školy s běžným dopravním provozem, max. 25 dětí
- 2) při organizačně či dopravně náročných nebo výjimečných akcích projedná vychovatelka s ředitelkou školy předem organizační zajištění akce včetně počtu doprovázejících osob.
 - a) bezpečnost a ochrana zdraví účastníků při ranních i odpoledních činnostech zajišťuje každá vychovatelka ve svém oddělení metodicky správným a plánovitým výběrem činností, do školní družiny přicházejí žáci po skončení vyučování pod vedením vychovatelek nebo vyučujících. Pokud ostatní třídy končí později, předá děti vychovatelce do školní družiny vyučující, který vyučoval poslední hodinu
 - b) pro činnost ŠD platí stejná ustanovení o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví účastníků a jejich ochrany před rizikovým chováním a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí jako ve školním řádu; pokud ŠD pro svoji činnost využívá odborné učebny, řídí se příslušnými řády pro tyto učebny; všichni účastníci se chovají při pobytu ve škole i mimo školu tak, aby neohrožily zdraví a majetek svůj ani jiných osob; účastníkům není v době mimo vyučování dovoleno zdržovat se v prostorách školy, pokud nad nimi není vykonáván dohled způsobilou osobou
 - c) každý úraz, poranění či nehodu, k níž dojde během pobytu účastníků ve školní budově, nebo mimo budovu při akci pořádané školou účastníci ihned ohlásí vychovatelce
 - d) vychovatelé školní družiny provedou prokazatelné poučení účastníků v první hodině školního roku a dodatečné poučení účastníků, které při první hodině chyběly, provedou o tom písemný záznam; školní družina odpovídá za účastníky v době dané rozvrhem činnosti družiny
 - e) účastníci chodí slušně a čistě oblečení a upraveni
 - f) účastníkům je zakázáno manipulovat s elektrickými spotřebiči a vypínači, při práci s nimi dbají pokynů vyučujících; při přecházení do jiných učeben, či jiných akcích mimo budovu školy se řídí pokyny doprovázejících osob a pravidly silničního provozu; před takovýmito akcemi doprovázející vychovatelka účastníky zvlášť poučí o bezpečnosti a toto datum poučení zapíše do Přehledu výchovně vzdělávací práce
 - g) při činnostech v tělocvičně, na školním hřišti a zahradě, v knihovně zachovávají účastníci specifické bezpečnostní předpisy pro tyto učebny, dané provozním řádem; vychovatelé jsou povinni s nimi seznámit účastníky při první návštěvě těchto prostor; o všech poučeních BOZ dětí provede vychovatelka záznam do Přehledu výchovně vzdělávací práce;
 - h) poučení na počátku školního roku provádí vychovatelka nebo jiný určený pedagogický pracovník, který účastníky seznámí zejména:
 - s obsahem vnitřního řádu školní družiny
 - se zásadami bezpečného chování ve školní družině, na chodbách, v šatnách, při odchodu a příchodu ze ŠD, na schodišti, na veřejných komunikacích a na autobusové zastávce
 - se zákazem přinášet do školy věci, které nesouvisejí s vyučováním
 - s postupem při úrazech
 - s evakuací osob dle požárního evakuačního plánu
 - i) při poučení na počátku činností ve školní družině vychovatelka seznámí účastníky s pravidly bezpečného chování a upozorní je na možné ohrožení života, zdraví či majetku; při poučení před akcemi, které se uskutečňují mimo školní družinu (vycházky, výlety, apod.), seznámí se všemi pravidly chování, případnými zákazy apod.
 - j) poučení před prázdninami provádí vychovatelka, která především:
 - varuje účastníky před škodlivými vlivy alkoholu, kouření, známostmi s neznámými lidmi apod.
 - upozorní je na možné nebezpečí pro život a zdraví v případě nálezu a manipulace s nevybuchlou municí

- informuje o nebezpečí vzniku požáru, o dopravní kázni, varuje před koupáním v místech, která neznají, apod.

k) každý úraz, poranění či nehodu, k níž dojde během činností ve školní družině, na chodbě, hřišti nebo dalších prostorách školy jsou účastníci povinni hlásit ihned své vychovatele nebo jinému zaměstnanci školy

VI. Ochrana účastníků před sociálně patologickými jevy a projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí

a) všichni pedagogičtí pracovníci, zejména školní metodik prevence, průběžně sledují konkrétní podmínky a situaci ve škole z hlediska výskytu sociálně patologických jevů, uplatňují různé formy a metody umožňující včasné zachycení ohrožených účastníků

b) školní metodik prevence zajišťuje spolupráci s rodiči v oblasti prevence, informuje je o preventivním programu školy a dalších aktivitách na zahajovací třídní schůzce rodičů; školní metodik prevence spolupracuje na základě pověření ředitele školy s dalšími institucemi zaměřenými na sociálně právní ochranu dětí a mládeže;

c) účastníci ŠD mají přísný zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy; porušení tohoto zákazu se bere jako hrubé porušení školního řádu; ředitel školy využije všech možností daných mu příslušným zákonem včetně možnosti dát podnět k zahájení trestního stíhání osob, které se na porušení tohoto zákazu podílely; ředitel školy nebo jím pověřený pracovník bude informovat zákonné zástupce dětí, u nichž bylo zjištěno porušení tohoto zákazu, o zjištěních a zároveň je seznámí s možností odborné pomoci

d) projevy šikanování a diskriminace mezi účastníky, tj. násilí, omezování osobní svobody, ponižování, zneužívání informačních technologií k znevažování důstojnosti apod., kterých by se dopouštěl kdokoli vůči komukoli (děti i dospělí), jsou v prostorách školy a při školních akcích přísně zakázány a jsou považovány za hrubý přestupek proti školnímu řádu a řádu školní družiny; podle okolností ředitel školy uváží možnost dalšího postihu účastníků, kteří tento zákaz přestoupí, a bude o svých zjištěních informovat jejich zákonné zástupce

e) pedagogičtí pracovníci dbají, aby etická a právní výchova, výchova ke zdravému životnímu stylu a preventivní výchova byla vyučována v souladu se školním vzdělávacím programem

f) pedagogičtí pracovníci jsou povinni v souladu s pracovním řádem vykonávat kvalitní dohled nad účastníky o přestávkách, před začátkem vyučování, po jeho skončení i během osobního volna žáků, a to hlavně v prostorách, kde by k sociálně patologickým jevům mohlo docházet

g) všichni pedagogičtí pracovníci věnují v souladu s minimálním preventivním programem náležitou pozornost výchově ke zdravému životnímu stylu a podporují preventivní aktivity v mimoškolní výchově; pečlivě sledují případné projevy zneužívání návykových látek a ostatní patologické jevy (hráčství, šikanování, vandalismus, kriminalita, xenofobie, rasismus) a navrhují cílená opatření; v této oblasti spolupracují s preventistou sociálně patologických jevů

h) pro účastníky a zaměstnance školy platí přísný zákaz kouření a pití alkoholických nápojů v celém areálu školy

i) za hrubý přestupek proti školnímu řádu je považováno i přinášení nejrůznějších bodných, sečných a střelných zbraní, munice a zábavné pyrotechniky; tyto předměty budou v případě výskytu ve škole žákům odebrány a předány zákonným zástupcům, současně bude informována Policie ČR

j) při odhalení jakéhokoliv projevu šikany (slovní i fyzické) bude škola využívat všechna dostupná výchovná opatření a možné postupy při řešení této šikany, postupuje se podle Krizového plánu školy (k nahlédnutí na nástěnce školy). Nepřípustný je jakýkoliv projev šikany. Šikanování a stejně tak pasivní přihlížení šikaně a její nenahlášení je hrubým

porušením školního řádu. Projevy tohoto chování budou projednány s rodiči a dohodnuty kroky k nápravě. Pokud šikanující účastníci své chování nezmění, má škola ohlašovací povinnost Policii ČR. Stejná pravidla platí, pokud by agresivní jedinci obrátili takové chování vůči pracovníkům školy.

VII. Podmínky zacházení s majetkem školy ze strany účastníků

- a) účastník šetrně zachází se svěřenými pomůckami, hračkami a jiným školním majetkem; každé svévolné poškození nebo zničení majetku školy, účastníků, učitelů či jiných osob hradí v plném rozsahu zákonní zástupci účastníka, který poškození způsobil
- b) každé poškození nebo závalu ve školní družině hlásí dítě vychovatelce
- c) požaduje-li škola náhradu škody po účastníkovi, musí poškození věci vždy prošetřit vychovatelka a pořídit záznam z šetření s podpisy všech zúčastněných
- d) každý účastník odpovídá za čistotu a pořádek svého pracovního místa a nejbližšího okolí; před odchodem ze školní družiny každé dítě uklidí své pracovní místo a jeho okolí
- e) účastníkům je přísně zakázáno manipulovat s elektrickými spotřebiči a vypínači
- f) z bezpečnostních důvodů se účastníkům zakazuje otevírání oken ve školní družině
- g) účastníci dodržují hygienické zásady na WC a v umývárkách, šetrně manipuluje s vodovodními bateriemi a splachovacími

VIII. Používání mobilních telefonů a elektronické pošty

- a) všem vychovatelům i účastníkům se přiznává právo užívat ve školní družině mobilní telefon, jako ideálního komunikačního prostředku při náhlých a nepředvídatelných událostech i s ohledem k právu každého jedince na sociální kontakty
- b) nošení mobilního telefonu do školní družiny a jeho používání zde se děje výhradně na vlastní riziko majitele přístroje; všechny osoby mají mobilní telefon pod osobní kontrolou
- c) účastníci po příchodu do školní družiny mobilní telefon vypínají; jeho aktivní použití se děje pouze s vědomím vychovatele
- d) je přísně zakázáno zneužívat mobilní telefon k anonymním a jiným nevhodným telefonátům, pořizovat filmovou dokumentaci či fotodokumentaci v celém areálu školy i při školních akcích
- e) je přísně zakázáno zneužívání školních PC k odesílání a přeposílání poplašných zpráv a otevírání stránek s erotickým, rasistickým a nacionalistickým obsahem a stránek, které nejsou důvěryhodné a mohly by napadnout PC virem
- f) při používání školních mobilních telefonů a při práci na školních počítačích je každý povinen dodržovat zásady Nařízení EU - GDPR o ochraně osobních dat týkající se IP adres a seznamu telefonních čísel. IP adresy a telefonní čísla nesmí být poskytnuta třetím osobám

Mgr. Iva Šreplová
ředitelka školy

8.5.2. Délka vzdělávání

Provozní doba	PO – PÁ ranní:	7.00 – 7,45 hod.
	PO – PÁ odpolední :	11,45 - 17,00 hod

8.5.3. Režim dne

Předpokladem příjemného využití volného času a kultury naší školní družiny je vytváření vhodných psycho – sociálních podmínek. Tedy bezpečné, bezstarostné a spokojené zázemí, jak pro žáky, tak pro vychovatelky a rodičovskou veřejnost.

Jednou z nejdůležitějších podmínek pro úspěšné začlenění žáků do kolektivu, je věnovat zvýšenou pozornost nově nastupujícím žákům a jejich adaptaci na nové prostředí.

Žáci se postupně seznamují s prostředím, se zaměstnanci, činnostmi, hračkami a tím, co jim ŠD nabízí k uspokojování jejich zájmů a potřeb.

Mezi žáky nejsou vytvářeny žádné rozdíly, všem je věnována stejná péče a pozornost.

Vychovatelky respektují všechny žáky, jejich přání, ponechávají jim možnost samostatného rozhodování, při své práci co nejvíce žákům naslouchají. Průběžně sledují neformální vztahy mezi žáky, snaží se tyto vztahy nenásilnou formou ovlivnit prosociálním směrem, snaží se předcházet především šikaně a jiným sociálně patologickým jevům.

Pravidelný denní rozvrh se snažíme dodržovat s ohledem na konce vyučovacích hodin a momentální potřebu žáků.

po ukončení vyučování – odchod na oběd, hygiena, oběd, při jídle děti dodržují řád ŠJ, po obědě odchod do družiny

odpočinkové činnosti – klidové aktivity spontánních či nabízených činností na odstranění únavy a regeneraci duševních a fyzických sil

pobyt venku - délka pobytu venku je závislá na počasí a ročním období
denně dle počasí odchází ŠD mimo areál školy na školní zahradu cca od 13.00 hod.- do 15.00 hod.

zájmové činnosti – umožňují žákům seberealizaci, poznávání a rozvoj dovedností, dominující je vlastní aktivita žáků, která jim přináší radost a uspokojení, činnosti probíhají ve skupinách či individuálně, organizovaně či spontánně

svačina – pitný režim ve školní družině zajišťuje vychovatelka školní družiny, na pobyt venku a vycházky musí mít dítě lahvičku s pitím, svačinu si žák nosí z domova

příprava na vyučování – žáci si procvičují učivo formou didaktických her, pracovních listů, práce s knihou, časopisem, výukovým programem na PC apod.
Domácí úkoly se ve školní družině nepíší – neumožňuje to věková skladba spojených oddělení, nedostatečný prostor a klid pro žáky.

8.5.4. Cíle a formy vzdělávání

Cíle – vyhláška č. 74/2005 Sb.

Cílem výchovně vzdělávací činnosti je vést žáka k přiměřené fyzické, psychické i sociální samostatnosti. Rozvíjet základy pro jeho další rozvoj a učení, zdravé sebevědomí, sebejistotu, základy pro schopnost jednat v duchu lidských a estetických hodnot k duševnímu a sociálnímu zdraví. Vést žáka k používání otevřené komunikace a spolupráce. Vést žáka k citlivému vnímání přírody. Pozitivně působit na vnímání okolí, sebe i druhých, umět projevit empatii. Umět využít poznatky a dovednosti v praxi.

Důvody, které narušují výchovně vzdělávací činnost:

- časová rozdílnost při nástupu žáků do ŠD po vyučování
- více ročníků v oddělení
- odchody žáků domů od započaté práce
- nedokončení činnosti při přechodech do kroužků, nebo domů
- časový prostor na činnosti

Formy vzdělávání.

Vzdělávání probíhá formou denní docházky a skládá se z výchov, které se mohou, ale nemusí různě prolínat během celého dne.

Ve školní družině není vydáván doklad o ukončení docházky.

Tělesná výchova:

- pohyb na čerstvém vzduchu
- vycházky do přírody, hry v terénu
- hry na hřišti, zahradě
- cvičení s náčiním

- hry v tělocvičně, cvičení na nářadí, cvičení při hudbě

Výtvarná výchova:

- využívání přírodních materiálů
- využívání a kombinování různých technik, hra s barvou
- vnímání estetického prostředí

Pracovní výchova:

- práce s různými materiály - čistota práce
- textilní koláže
- vystřihování, lepení, modelování
- konstruktivní hry
- výroba dárků k různým příležitostem
- práce na školní zahradě
- vedení dětí k pořádku - uklízení her a hraček

Hudební výchova:

- hudebně pohybová činnost
- hudební hry a soutěže
- zpěv

Mravní výchova:

- osvojení základních pravidel slušného chování a to je: prosím, děkuji, zdravení, půjčujeme hračky, omluva, přiznání, neučte se lhát, pomoc starším, krádež, slušné stolování
- vytvářet vzájemně mezi dětmi kamarádské vztahy
- nedovolit, aby některý jedinec ponižoval svým jednáním jiné dítě
ihned reagovat na agresivní a vulgární chování
- úcta k dospělým, rodičům a pedagogickým pracovníkům

Dramatická výchova:

- četba pohádek a jejich ztvárnění
- divadlo s vlastnoručně vyrobenými loutkami, dramatizace pohádek
- poslech mluveného slova

- pantomima

Ekologická výchova:

- vést děti k ochraně životního prostředí - třídění odpadu
- vycházky do přírody
- úcta k majetku a vybavení školy

Dopravní výchova:

- dodržování pravidel silničního provozu, chování chodců
- seznámení s dopravními značkami
- soutěže s dopravní tematikou

Odpočinková činnost ve ŠD:

- odpočinek na koberci
- konstruktivní hry na koberci
- stolní a společenské hry
- četba časopisů a pohádek
- pravidelné vycházky
- relaxace při hudbě

Rekreační činnost ve ŠD:

- modelování, obkreslování
- soutěže
- námětové hry
- smyslové hry
- individuální činnosti

Příprava na vyučování:

- správné držení tužky
- didaktické hry
- hádanky a hlavolamy
- hlasitá četba

8.6. Podmínky pro děti se speciálními potřebami

V našem zařízení jsme připraveni vyhledávat žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a adekvátně s nimi pracovat.

Školní družinu navštěvují žáci se zdravotním znevýhodněním (specifické poruchy učení, poruchy chování), proto vychovatelky úzce spolupracují s třídními učiteli, konzultují výchovné a vzdělávací metody. Nezbytná je také spolupráce se zákonnými zástupci žáka. Dle aktuálních možností a podmínek školy lze při výchovných činnostech ve školní družině rozvíjet talent mimořádně nadaných žáků (zadávání rozšiřujících a doplňujících úkolů, individuální přístup).

8.7. Plán činnosti ŠD

Všechny výchovné složky se prolínají, nelze stanovit jen jedinou složku, která bude použita např.: společensko-vědní, přírodovědná, estetická, pracovní, tělovýchovná, dramatická, sportovní, hudebně-pohybová...

Zařazení jednotlivých činností pod výchovné složky je využíváno při sestavení měsíčního plánu. Pro ŠVP školní družiny jsme využily tato průřezová témata.

- Člověk a jeho svět - Místo kde žijeme.

Poznávání nejbližšího okolí, organizace školy družiny, určení významných objektů, jejich návštěvy (knihovna, obecní úřad, městská policie, požární zbrojnice, orientace v prostoru a čase, odhadnout vzdálenost v čase, získávání informací o historii obce). Bezpečnost na cestě do školy, vycházkách, dopravní výchova (kompetence činnosti a občanské).

- Lidé kolem nás

Osvojení zásad vhodného a společenského chování, tolerance, empatie, vzájemná úcta, komunikace slovní i mimo slovní, dodržování pravidel stolování, předcházení šikaně, zařazení prvků mediální výchovy (co děti shlédly, slyšely, práce s internetem- vyhledávání informací)- (kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální).

- Lidé a čas

Budování a dodržování správného režimu, vytváření pravidelných návyků, umět využít správně a účelně svůj volný čas (kompetence k trávení volného času).

- Člověk a příroda - Rozmanitosti přírody

Vycházky a pobyty v přírodě, pozorování změn, určování, využití encyklopedií, následné výtvarné zpracování, péče o pokojové rostliny, ekologická výchova – ochrana přírody (kompetence k učení).

- Člověk a jeho zdraví

Poznávání sebe sama, poučení a péče o zdraví a nemocech, zdravotní prevence, osobní hygiena a čistota, poučení o úrazech a jejich předcházení, umět ošetřit drobná poranění. Besedy na toto téma, hry v místnosti, tělocvičně, terénu, relaxační cvičení, dodržování pitného režimu (kompetence komunikativní, sociální a interpersonální, občanské).

- Člověk a svět práce

Radost z dokončené práce, seznámení s různými pracovními návyky, radost z čistého prostředí kolem sebe (kompetence k učení, činnostní kompetence, sociální a interpersonální)

Kompetence

1. Kompetence k učení:

učí se s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích a dalším učení.

2. Kompetence k řešení problému:

všímá si dění okolo, snaží se řešit situace, při jejich řešení užívá logické, matematické, empirické postupy, chápe, že vyhýbání se řešení problému nevede k cíli. Započaté činnosti dokončuje.

3. Komunikativní kompetence:

ovládá řeč, vyjadřuje sdělení, myšlenky, otázky, odpovědi vhodně formulovanými větami, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, kultivovaně.

4. Sociální a personální kompetence:

samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu, spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřídit-přijmout kompromis, respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

5. Činnostní a občanské kompetence:

učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské), dbá na své osobní zdraví i druhých.

6. Kompetence k trávení volného času:

orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku volného času.

Příklady:

- Na vycházkách budeme poznávat okolí, významné budovy, orientovat se v čase, prostoru a znát pravidla sil. provozu.(kompetence č.1.,4.)
- Zahrajeme si hry, ve kterých se vzájemně poznáme, osvojíme pravidla společenského chování.(kompetence č.2.)

- Naučím se správně využít svůj volný čas.(kompetence č.6.)
- V přírodě budeme pozorovat změny, určovat a chránit přírodu. Nasbíráme zvířata žaludy a kaštiny na zimu.(kompetence č.1.)
- Budeme pečovat o své zdraví, hygienu, jíst vitamíny, otužovat se, hodně pít, cvičit, připravovat zdravá jídla.(kompetence č.5.)
- Naučíme se základní funkce na počítači, ti pokročilejší zvládnou komunikaci s internetem.(kompetence č.4.)
- Budeme tvořit z přírodnin, papíru, keramické hlíny a jiných materiálů, hrát divadlo, naučíme se písně na různá témata.(kompetence č.3.)

Plán je rozvržen do 4 částí, kterými jsou 4 roční období. V každém období jsou využita průřezová témata, přizpůsobená k danému období.

Část – PODZIM - Září, Říjen, Listopad

Poučení o bezpečnosti, seznamovací hry, orientace v okolí školy, prostoru, času, malujeme dopravní prostředky, modelujeme, stavíme svůj dům, pokoj, vyrábíme zvířátka z přírodnin, vycházky do přírody-určujeme, poznáváme, pozorujeme odlet ptactva, výstava ovoce a zeleniny, výroba podkov sv. Martina a pečení svatomartinských rohlíčků, účast na „Svatomartinské slavnosti“, podzimní hry, štafety, hry pro život, připravujeme zdravá, vitamínová jídla, pohybové hry v tělocvičně nebo na hřišti, didaktické hry, křížovky a kvízy. Vyrobíme draka, cvičíme relaxační cviky, návštěva knihovny, základy práce s počítačem.

Část – ZIMA - Prosinec, Leden, Únor

Poučení o bezpečnosti, otužování, pozorování ptáků v zimě, život okolo ptačí budky a co do krmítka, která zvířata spí v zimě, výrobky z přírodnin, podle možností účast ve veřejných výtvarných soutěžích, zimní soutěže na sněhu, hra „Na lékaře“ – dramatizace různých situací, umět ošetřit drobná poranění, beseda o knize v knihovně, výroba svícňů z jablíček, práce s papírem, vázání uzlů, trénujeme základní funkce na počítači, učíme se vařit jednoduchá jídla, modelujeme z keramické hlíny, výrobky na Vánoce, sledování přírodovědných pořadů, Masopust – karneval pro žáky školy. Zahájení etapové soutěže - budeme například putovat s Ferdou Mravencem, nebo budeme „pěstovat“ rostlinky štěstí, budeme hledat poklad faraóna, nebo budeme

bloudit Českou republikou. Vždy jedno téma nás bude provázet celým druhým pololetím.

Část – JARO - Březen, Duben, Květen

Vycházky obcí a okolní přírodou, pozorování změn, určování 1. jarních květů, rozhovory o počasí – koloběh vody v přírodě, zvířata a jejich mláďata, symboly Velikonoc, tradice, pracovní a výtvarné techniky – výrobky na Velikonoce, písničky o jaru, hry, Ekologická výchova – ochrana přírody - akce v terénu, povídání o oblékání, jak se mění šatník s ročním obdobím, hra Na řemeslníky – profese rodičů, známých (pekaři - jejich produkty, modelování), výroba a vynášení Morany, poznáme ptáky, kteří přiletěli z teplých krajů, sportujeme na hřišti, soutěže a závody, poznávání a rozlišení nejběžnějších stromů, soutěže jednotlivců a družstev, komunikace s internetem - posílání e-mailů, příprava různých pokrmů, výstava výrobků. Budeme pokračovat v etapové soutěži.

Část – LÉTO - Červen a prázdniny

Přírodovědné vycházky s cílem poznat doupě, pelech, hnízdo, na louce znát nejběžnější rostliny, četba knih o přírodě např. Ferda mravenec, pozorování včel – včelí matka, dělnice, trubci–rozdíl, poznáváme ptactvo kolem nás, Den dětí – soutěže, podle možnosti posezení u ohně, závodíme, soutěžíme na hřišti, dodržujeme pravidla silničního provozu, poučení dětí o bezpečnosti při koupání, opalování, bouřce, sběru lesních plodin, těšíme se na prázdniny, vyhodnocení etapové soutěže a slavnostní ukončení docházky dětí do ŠD, , odměny, poučení o bezpečném chování dětí v době letních prázdnin.

Etapová soutěž jednotlivců - II. Pololetí

Účast na akcích školy

8.8.Evaluace ŠD

Vyhodnocování jednotlivých činností je ve školní družině prováděno průběžně. Na konci školního roku vyplní děti jednoduchý dotazník, který bude zpracován a výsledky promítneme do tematického plánu. Provedení úprav v plánu činnosti bude provedeno na konci školního roku. Při hodnocení a úpravách tematického plánu činnosti budeme brát ohled na případné připomínky a náměty a nové zkušenosti, které jsme v průběhu školního roku získali.

Hodnocení směrem k žákům provádíme průběžně – hodnotíme individuální výsledky žáků, jejich pokroky, úspěchy, nezdary. Individuální hodnocení má zvláštní význam i pro sebehodnocení žáka. S žákem o pokrocích, kterých dosahuje, vhodným způsobem hovoříme.

Hodnocení z pohledu oddělení je prováděno na poradách s ředitelkou školy. Hodnotíme aktivitu, zájem žáků, jejich náměty, posun sociálních vztahů mezi žáky, své pedagogické působení, důvody nezdaru ale také úspěchy. Případné problémy (výchovné, stížnosti, dotazy apod.) jsou řešeny ihned. Pokud je to nutné, jsou problémy řešeny ve spolupráci s vedením školy.